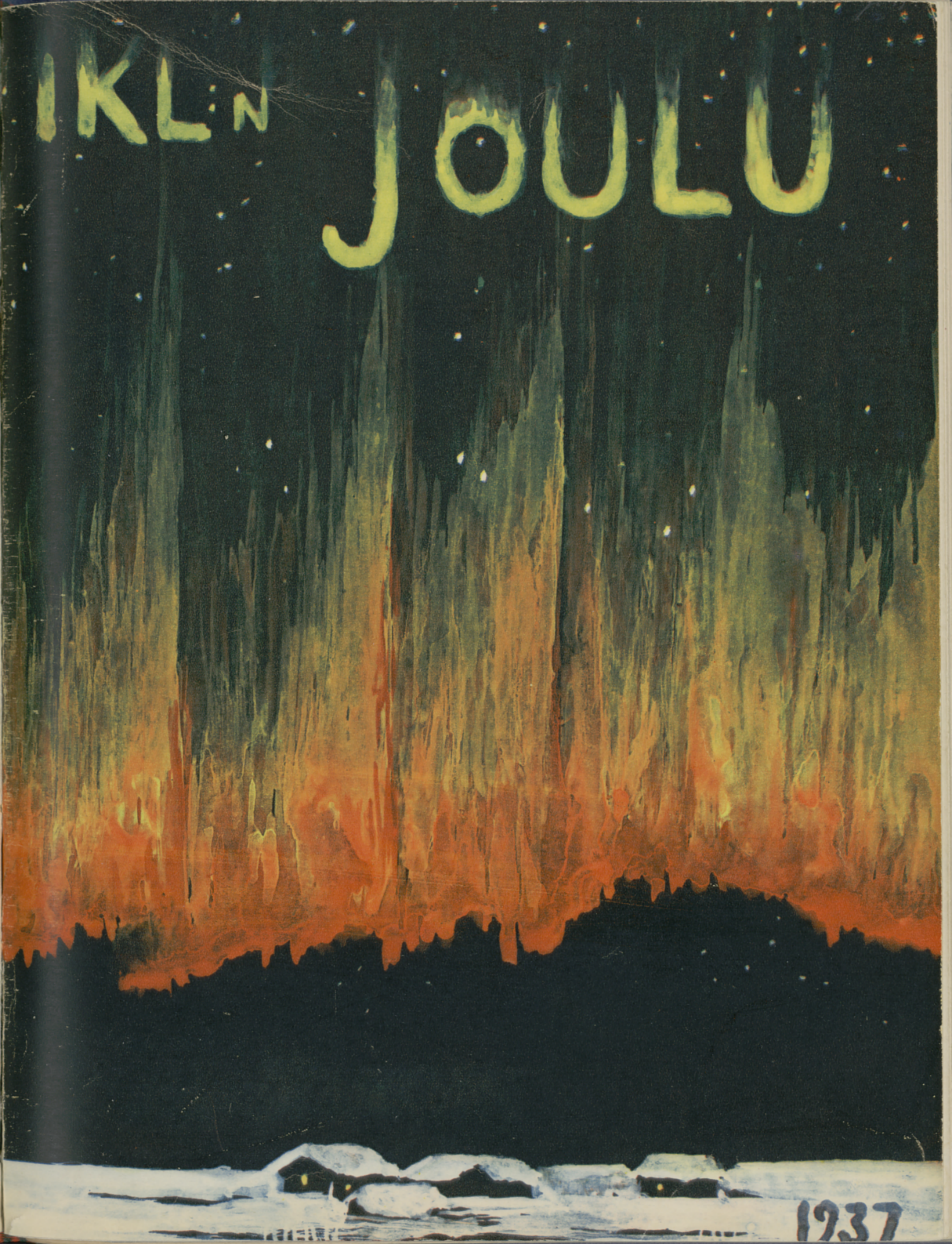
IKL:n JOULU
1937

Maito, TERVEYTENNE HUOLTAJA.
HELSINGIN MEIJERI OY
KONTTORI 72974 · MEIJERI 71955 3. s LINJA 24

IKL:n JOULU 1937

SISÄLLYS

Unto Kaipainen — Kansikuva. Sivu

Hugo Otava — Nimilehti 3

Vilho Annala — Taistelutovereille 5

Urho Muroma — Jeesus Kristus on Herra 6

Johannes Valtasaari — Joulu 8

Arvi Järventaus — Jeesus-lapsi ja Musta Kemet 11

Reino Ala-Kulju — Talonpoikaispäällikön elämäntyö 15

K. R. Kares — Kun tunto sanoo niin — 20

Ensio Porio — Rakkauden lippu 22

Auni Nuolivaara — Päättymätön satu 23

Paavo Susitaival — Joulun alla Hallan jääkärisaunassa 26

Lauri Haarla — Tarina iloisesta sotamiehestä 28

Heikki Asunta — Valkea kuolema 33

Arvo Laitinen — Suomalaisen rukous 34

Viljo Lius — Leiritulilta 36

Elias Simojoki — Kaikki ryssät maasta pois ja alas punakaarti ... 38

Valkoisen armeijan testamentti 40

Heikki Asunta — Uhri 42

Oiva Ruusuvuori — Pirkkojen jäljillä 46

Oiva Paloheimo — Joulurukous 47

Ilmari Unho — Kuorolausunta 49

Reino Hirviseppä — Tuli on irti 53

Uuno Talvio — Kansallisen ajatuksen esiintyminen kansalliskirjallisuudessamme 54

S.T. Hämäläinen — Jeesus-poikanen Jerusalemissa 62

Martta Wendelin — Joulukirkko 64

Unto Kaipainen — Ritari Kalle Kuoriainen 66

Esko — Vilkutteleva katsaus eli kalkutteleva vitsaus 69

Ristisanatehtävä 80

Julkaisun kuvittajat: *Unto Kaipainen, Hugo Otava, Veli Kalima, Heikki Asunta, Ahti Einola, August Tuhka, Martta Wendelin, William Rosenberg* ja *Paavo Päiviö.*

SUOMEN NNKY:n

RAVINTOLA

HELSINKI - Pohjois-Rautatienkatu 23
Puhelin vaihde 44 921, johtajatar 44 873

Rauhallinen, viihtyisä — Ensiluokan keittiö — Hinnat huokeat — Ei palvelusrahoja!

AAMIAINEN klo 10—14
PÄIVÄLLINEN „ 15—20

Suurempia ja pienempiä juhlatilaisuuksia järjestetään sopimuksen mukaan.

Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö POHJA

Vakuutusten määrä 1.113 miljoonaa

Sijoitukset 140 miljoonaa

SUOMALAINEN LÄÄKETEHDAS

ORION OY.

valmistaa tieteen uusimpien saavutusten mukaisia lääkeaineita **kotien, lääkärien ja sairaalain tarpeiksi.**

Kysykää niitä apteekeista!

Kaskisten Puutavara Oy.

KASKINEN

Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Pohja

KERAVAN

Olutta ja virvoitusjuomia

SUOSITELLAAN!

KERAVAN PANIMO OY.

KERAVA - PUHELIN 65

Joululahjoja suunniteltaessa!

»... ja isälle annamme yhteisesti mukavan **ASKO-lepotuolin.** Se on varmasti hänelle tervetullut ja kaunistaa samalla koko kotia!»

Laatuhuonekaluja edullisin hinnoin!

Saatavana kaikilla suuremmilla paikkakunnilla.

ASKO AVONIUS

HUONEKALUTEHTAAT
Lahti

I·K·L:n JOULU

Isänmaallisen Kansanliikkeen Järjestön Julkaisu

Toimittanut H. JAHNUKAINEN

Alla karstaisen kurkihirren
kotipirtin iltahämyssä
kuuntelee koko perhe kotimaista radiota

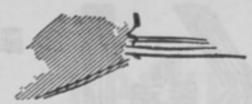

ASA RADIO

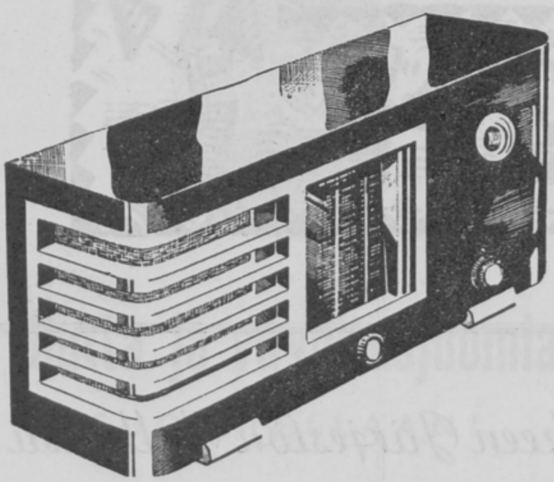

tuo monta tunnelmallista hetkeä kotipirtin iltapuhteihin.

Tämän vuoden ASA-radio on kymmenen vuoden kokemuksien tulos. Ulkolaisten veroinen ja meidän olosuhteitamme varten rakennettu.

Suomalaisia super-koneita, 2—5-putkisia, huokeita, mutta ehdottoman luotettavia.

Myyjiä kautta maan.

Tukuttain:
OY. KONCENTRA AB.
HELSINKI

TEHDAS ASA RADIO TURKU

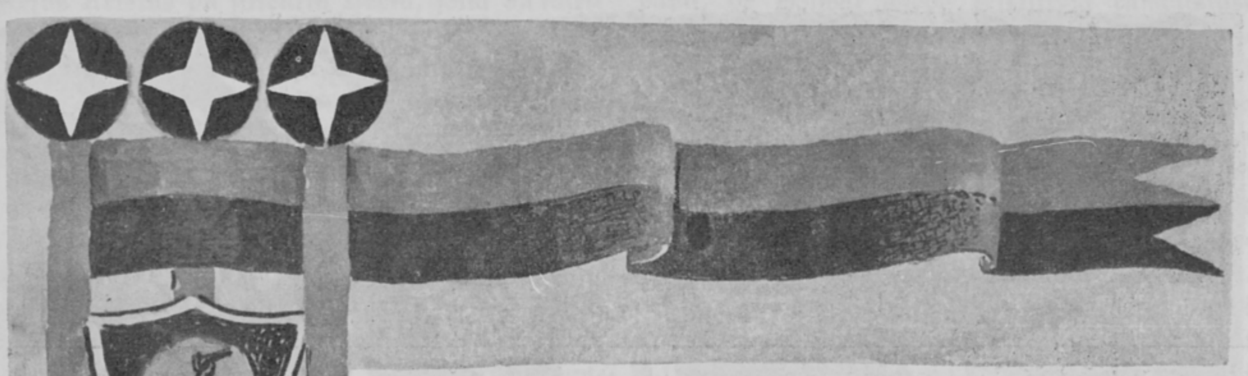

Taistelutovereille!

"Ja maassa rauha" — kaikuu joulun sanoma.

Se on kaikunut samoin vuosisadasta vuosisataan. Ja kuitenkin se on tänä päivänä yhtä uusi kuin se oli ensi kertaa kaikuessaan.

Missä on rauha?

Harvoin on taistelunjännitys ollut maailmassa niin suuri kuin tällä hetkellä: se on kansakuntien keskeistä ja kansakuntien sisäistä. Taistelu hyvän ja pahan välillä on saanut ennen aavistamattomat mittasuhteet: kristinusko ja bolshevismi ovat sovittamattomat.

Onko IKL tullut tuomaan rauhaa?

On ja ei. Kun IKL:n maailmankatsomus on muodostunut henkilökohtaiseksi vakaumukseksi, kun korkeimmaksi päämääräksi on tullut isänmaan onni ja kansakunnan eheys ja sisäinen voima, silloin on syntynyt halu taistella kaikkea sitä vastaan, mikä on esteenä tätä päämäärää kohti kuljettaessa. Taistelija ei tunne rauhaa — vain yhden se tuntee ja tunnustaa: omantunnon rauhan. Tämä rauha on voiman lähde ja menestyksen ehto.

Tällaisen sisäisen rauhan sanomaa julistaa joulun evankeliumi.

Suomen kansalle tyrkytetään aivan toisenlaista rauhaa tällä hetkellä: unen rauhaa. Se tahdotaan vajottaa itseensä tyytyväisyyden tilaan.

Kuinka voi uninen ja veltto kansa säilyä olemassaolon taistelussa? Kuka vastaa siitä, että me nukumme silloin kun vihollinen valvoo ja kerran hyökätessään tallaa meidät jalkoihinsa? Nekö vastaavat, jotka tahtoisivat väkivalloin tukahduttaa kansallisen uudistusliikkeen herättäjä-äänen, kansakunnan tulevaisuuden lupauksen?

Kun näin on, on meiltä rauha poissa. Meidän täytyy taistella nukuttavia voimia vastaan, meidän täytyy taistella nukkuvien herättämiseksi.

Ymmärrätkö asemasi ja osaatko täyttää velvollisuutesi taistelurintamassa sinä, joka ole johtavalla paikalla, ja sinä, joka taistelet rivimiehenä: me emme kuulu itsellemme, me kuulumme isänmaalle.

Minä tervehdin Teitä, taistelutoverit, ja toivotan Teille todellista joulun rauhaa, sitä rauhaa, joka antaa taistelijalle voimia kestämään ja voittamaan.

Vilho Annala.

Warmaankin kaikki olemme nähneet kuwan, joka esittää itämaan tietäjiä kumartamassa pientä Jeesus-lasta. Lapsi istuu äitinsä sylissä niin wiisaan ja waloisan näköisenä; tietäjät polwistuneina kunnioittawaan kumarrukseen Hänen edessään.

He näkiwät Hänessä Kuninkaan.

He näkiwät Hänessä enemmän kuin Hänen oman kansansa johtomiehet. He kumarsiwat Häntä, — tuota pientä lasta —, jonka Hänen oma kansansa sittemmin hylkäsi ja surmautti.

Nähdä tässä pienessä lapsessa Kuningas edellytti tietäjien puolelta nöyrää mieltä ja wilpitöntä totuuden etsintää, ja Jumalan puolelta ilmoituksen armoa. Sillä »liha ja weri» eiwät woi koskaan nähdä Kristuksessa Kuningasta, siihen tarwitaan aina i l m o i t u s y l h ä ä l t ä. — (Matt. 16: 13—17.) Ja wain nöyrät owat mahdollisia saamaan tämänlaisen ilmoituksen. — (Matt. 11: 25—27.).

Joko sinä olet saanut armon nähdä Jeesuksessa Kristuksessa Kuninkaan?

Toisinaan tuntuu minusta, että se on meidän päiwinämme wielä waikeampaa kuin joidenkin edellisten sukupolwien aikana. M e e l ä m m e s u u r e n l u o p u m u k s e n a i k a a. Maailman historia ei tiedä kertoa toisesta aikakaudesta, jolloin ihmiset olisiwat nousseet sillä lailla m ä ä r ä t i e t o i s e s t i ja suljetuissa riweissä Kristusta wastaan, kuin meidän päiwinämme. Onhan aina ollut pakanuutta ja jumalattomuutta. Wastustiwathan Rooman keisarit yhä woimistuwaa kristillisyyttä pedoilla, miekalla ja tulella, peljäten sitä lahkokuntana, joka oli waltiolle waarallinen. Panihan Ranskan wallankumous Jumalan pois wiralta. Onhan kristikunnan omassa keskuudessa aina ollut niitä, jotka eiwät ole taipuneet Kristuksen waltaherruuteen.

Mutta sellaista määrätietoista ja perinpohjaisesti häwittäwää hyökkäystä Kristusta wastaan, kuin mikä kuuluu bolshewistiseen uskoon, ei kristikunnan piirissä ole milloinkaan ollut. Sellaista suurta yli maailman ulottuwaa yhtymää, kuin meidän päiwiemme »jumalattomuuden liitto» ei ole mikään aikakausi luonut. Ja sellaista uutta (eli wanhaa) näkemystä waltion ja eläwän kristillisyyden wälisistä etu-ristiriidoista, kuin mitä eräät »uuspakanuuden» julistajat Saksassa owat esittäneet, ei kristikunnan piirissä ole ennen ollut hawaittawissa.

Nyt kylwetään tuulta, josta wielä kerran nousee mitä kauhein myrsky, kylwäjille itselleen tuhoksi ja turmioksi.

Hengen tunnemme hywin. Henki on wanha, anti-kristillinen henki. Uutta on wain se ylen rohkea ja määrätietoinen julistus, joka wetää suuria kansanlaumoja mukaansa »suureen luopumukseen». —

Kuinka harwalukuinen onkaan lopulta tänä aikana niiden joukko, jotka s i s ä i s e s t ä w a k a u m u k s e s t a tietäwät ja tunnustawat, että

Jeesus Kristus on sittenkin Herra, jolla on kaikki walta taiwaassa ja maan päällä.

Raamatun profeetallisiin näkemyksiin eläytyneelle ei »suuri luopumus» ole mitään outoa ja ihmeteltäwää. Ennustus tästä tawataan jo Jeesuksen ja Paawalin julistuksessa. Ainoastaan Jumalan Sanasta harhautuneen jumaluusopin edustajille ja heidän kannattajilleen woi tämä aika tuottaa paljon ihmettelemisen aihetta. Raamattunsa tuntewa kristitty tietää, että tämä seurakunnan-aikakausi on päättywä mitä suurimpaan pimeyteen ja ahdistukseen. Ilmestyskirjan mukaan on anti-kristus saawa sellaisen wallan, että hän woittaa Herran pyhätkin. (Ilm. 13: 6—9.) Mutta hänen walta-aikansa on täysin rajoitettu. Se on lyhyt ja päättyy tulijärween. (Ilm. 14: 8—12.) Sen ajan jälkeen ilmestyy Kristus perustamaan lupaamansa waltakunnan tänne maan päälle, ja silloin kaikki polwet kumartawat Häntä ja tunnustawat, että

Jeesus Kristus on Herra!

Me käymme siis »suuren waiwan ajan» läpi Kristuksen waltaherruuden aikaa kohti. Ja tämä »suuri waiwan aika» tulee punatuksi marttyyrien werellä, kuten tänä päiwänä jo on laita Wenäjällä ja Espanjassa. Ei kristillinen kirkko ja seurakunta woita anti-kristusta. Hänet woittaa *Ilmestywä Kristus, Kristus, joka saapuu toisen kerran tänne maan päälle omassa suuressa waltasuuruudessaan.* Mutta silti on Kristuksen seurakunnan wiimeiseen saakka, aina werille asti, taisteltawa anti-kristusta wastaan, warmassa uskossa, että hänet lyödään, — ei ihmiswoimin, waan Herran woimalla, — kun Herran aika tulee. —

Herodes ja itämaan tietäjät edustawat näitä kahta erilaista suhtautumista Kristukseen Herrana. Kun Herodes sai kuulla syntyneestä kuninkaasta, lähetti hän hukuttamaan Hänet wereen. Mutta Herodes ei tietänyt ketä wastaan hän taisteli. Herodeksen mahti on jo aikoja sortunut. Jeesuksen mahti on eläwää todellisuutta tänä päiwänä. Rooman keisarit lähtiwät Herodeksen tielle. Mutta heidän waltakuntansa on jo aikoja sitten hajonnut pirstaleiksi. Jeesuksen walta yhä tiiwistyy. Stalin y.m. luulewat woiwansa kukistaa Kristuksen waltaherruuden. Mutta he eiwät tiedä ketä wastaan taistelewat. He woiwat lyödä raunioiksi kaikki kirkot, he woiwat tappaa kaikki papit, he woiwat wiedä kristittyjä rangaistuswankiloihin. Mutta *uskowaisten sydämistä* he eiwät woi juurruttaa pois *eläwää* Kristusta. Eiwät waltiokirkot, kirkkorakennukset ja sen semmoiset ole muuta kuin Eläwän Hengen ilmenemismuotoja. Alkuseurakunnan kristillinen elämä ilmeni aiwan toisella tawoin. Samoin tulee lopun ajan marttyyriseurakunnan elämä ilmenemään. Se nähdään jo tämän päiwän Wenäjältä. *Warmojen todistusten mukaan ei Wenäjällä milloinkaan ole ollut niin paljon eläwiä, ratkaisewasti Kristukselle antautuneita ihmisiä kuin meidän päiwinämme.* Siellä liikkuu paraillaan suuri uskonnollinen herätys, waikka se liikkuu aiwan kuin salassa. Marttyyrien weri on jälleen osottautunut eläwän kristillisyyden siemeneksi.

Mutta sellainen aika kysyy *Jumalasta syntynyttä uskoa.*

Ei riitä wain hempeä tunnelmoiminen, eikä luonnollisen ihmisen joulurauha. Ei riitä wain se, että tunnetaaa joulun Jeesus-lapsi, on myös tunnettawa pitkäperjantain kärsijä, ja pääsiäisen woittaja, ja helluntain maailman Herra. Hänen turwissaan woitamme kuolemankin tiellä, niinkuin Hän itsekin woitti.

Tunnetko sinä *tämän* Kristuksen?

Tiedätkö *kokemuksesta*, että Hän on Herra?

Silloin et woi hetkeäkään epäillä, etteikö se ole juuri Hän, joka woittaa, kun kaikki maailman waltakunnat sortuwat. Ja ne sortuwat. Ne sortuwat ihmis-uhmaansa, jumalattomuuteensa ja synteihinsä. Sillä Jumala ei ole wielä koskaan jättänyt syntiä rankaisematta, waikka Hän pitkämielisyydessään on kauan aikaa niin ihmeellisen waiti.

Mutta tulee hetki, jolloin *Joulun Jeesus* nousee, toimii ja näyttää woimansa. Ja silloin on kaikkien sukukuntien pakko tunnustaa itämaisten tietäjien lailla, että yksin

Jeesus Kristus on Herra!

Se tulee olemaan riemun päiwä kaikille niille, jotka »tänä pahana maailmanaikana» owat jaksaneet pysyä uskollisina Hänelle; ja samalla kauhun päiwä kaikille niille, jotka ihmis-uhmassa owat nousseet taisteluun Häntä wastaan.

Urho Muroma.

"Sillä lapsi on meille syntynyt,
poika on meille annettu,
jonka hartioilla on herraus,
ja hänen nimensä on:
Ihmeellinen neuvonantaja,
Väkevä Jumala,
Iankaikkinen isä,
Rauhanruhtinas."

Jes. 9: 5.

Profeetta Jesaja puhuu näissä sanoissa Jeesuksen maailmaan tulosta ja sen autuaista seurauksista.

Mutta saadakseen ennustuksensa tajuttavaksi, hän antaa samalla kuvan silloisesta ihmismaailmasta. Hän puhuu kansasta, joka vaeltaa pimeydessä ja kulkee kuoleman varjon maassa. — Tämä kuva Israelin kansasta sopii hyvin meidänkin aikaamme.

Paljon on niitä, joita ajalliset huolet ahdistelevat. Toisia painavat omantunnon tuskat. Monet ovat vaipuneet syntihimojen saastaisiin pyörteisiin. — Nämä kaikki kuuluvat kansaan, joka vaeltaa pimeydessä ja asuu kuoleman varjon maassa.

Maailman murhe ja huoli huomisesta päivästä, yhä uusiutuva tuska toimeentulosta, menneen ajan syntielämän raskaat muistot ja kadotuksen pelko sekä ahdistava sisällisen orjuuden tila, ovat usvapilviä, jotka sumentavat elämän. Jumalan kuvaksi luodun ihmisen mieli turtuu ja pimittyy. Itsekkäisyys, kateus ja viha kohoavat valta-asemaansa. Ja silloin veli nousee veljeä vastaan ja kansa kansaa vastaan. — Tämä profee-

tan esittämä ikivanha totuus on samalla täysin nykyaikainen.

Ja niin sokeita ja paatuneita me olemme, että pidämme sellaista olotilaa aivan luonnollisena. Vai kuka täällä suree nykymaailman kurjuutta ja valittaa oman kansamme viheliäisyyttä? — Sokea kansa, et ansaitse kristityn, et edes sivistyneen kansan nimeä!

Työtä tehdään, vaivaa nähdään, jotta tässä maassa asuisi onnellinen kansa. Mutta tavat yhä vaan turmeltuvat, viha kasvaa, luokkavastakohdat suurenevat uhkaavasti —. Onnea ei saavuteta ilman rakkautta ja ilman — Jumalaa. Täällä uskotaan vielä Jumalaan jollakin tavalla. Mutta Jumalaa ei *totella.* Uskontomme on ihmiskeskeistä. *Jeesusta* ei moni tunne eikä rakasta. Jumalan sanaa kuullaan, mutta ei noudateta. Ja niin puuttuu Jumalan siunaus kaikessa.

Ja kun hylkäämme Jumalan, saamme itse kantaa tuskamme, olemme köyhiä ja avuttomia. Mutta siihen meillä ei ole varaa. Pimeydessä vaeltavan tie on vaarallinen, olkoon kysymys yksityisestä tahi kansasta. — Kääntykäämme pois turmion tieltä, kun vielä armonaika on!

*

On jälleen *Joulu.* Valo loistaa kuoleman varjon maahan pimeydessä vaeltaville.

Malta mielesi, oi ihminen! Pysähdy hetkeksi tänä päivänä ja kuuntele pyhän sanan hiljaista ääntä, joka lausuu yli ajan taistelujen ja tuskien tämän armonsanan: *”Lapsi on meille syntynyt, poika on meille annettu.”* — Lupaus on täyttynyt. *Jeesus on tullut.*

Oi Jeesus, Sinä Joulun suuri lahja! Vihdoinkin on pimeydessä harhailevilla oikealle tielle ohjaava kirkas tähti. Luokoot armonauringon säteet valoaan pimeälle polullemme!

Me lähestymme Sinua, Seimen lapsi, ylistyksen ja pyhän kunnioituksen tuntein. Tulemme arkoina ja vavisten; sillä me liikumme taivaan ovella, kun käymme seimen luo. Siellä kohtaa meitä Jumalan rakkauden *ihme.* Taivas on avattu. Kaikki armon aarteet on meille valmistettu. Syntisille kuuluu pelastus ja anteeksiantamus. Kenenkään ei tarvitse hukkua.

Me kiitämme Sinua, luoksemme saapunut Jeesus, kaikesta, mitä meille ja koko maailmalle olet tehnyt ja antanut. Riemu täyttää sydämemme, kun ajattelemme, kuinka Sinä *Väkevä Jumala,* lukemattomat kerrat olet särkenyt tuskissaan nääntyvien taakankantajien kuormien ikeen, olkain vitsan ja vaatijan sauvan, ja saattanut hukkumaisillaan olevat ihmisraukat vapauteen ja onneen.

Ja ennen kaikkea tuomme Sinulle, Sinä Ihmeellinen, nöyrän kiitoksemme siitä anteeksiantamuksen rauhasta, lapsioikeuden takaamasta turvallisuudesta ja voiton voimasta taisteluissamme, joita Sinun yhteydessäsi olemme lakkaamatta saaneet kokea. Tulosi taivaasta tähän maailmaan on ihanin asia, minkä kieli voi kertoa, sillä siinä on ainoa pelastuksemme ja tosionnemme. Siksi Joulu on juhlista jaloin. Siksi me nöyrinä, hartaina, pyhän pelon ja kunnioituksen valtaamina lähestymme seimeäsi —.

Kiitos ja ylistys Sinulle, Jeesus, että tulit luoksemme! Suo meidän aina olla ominasi, synteinemme, puutteinemme, kaikkinemme. Muuta turvaa kuin yksin Sinä meillä ei ole. Älä meitä hylkää.

*

Yhä vielä pimeys peittää maat ja synkeys kansat. Valoa on vähän nykypäivinä, todellista valoa. Totuudelle meidän päivinämme ei juuri tahdota tunnustaa olemisen oikeutta. Valhe, vääryys ja väkivalta pyrkivät näinä aikoina kunniapaikoille —.

Jumalasta luopunut maailma, sen ylhäiset ja alhaiset, kulkee omaa tietään — lopullista tuomiotaan kohti. Mutta nekin, jotka tahtovat Herraa seurata, ovat usein neuvottomia, kulkevat tietään haparoiden kuin hämärässä, ovat heikkoja, vauhkoja, lankeavatkin liian usein. Rauha tuntuu olevan kaukana. Taistelu on ankara tahi penseys saa vallan. Nykyinen maailmantila panee kristityt kovalle koetukselle. Monet heistä

jo nyt horjuvat, eivätkä täytä velvollisuuttaan totuuden tulkkeina.

Kristittyjen tulisi erittäin näinä aikoina muistaa, että meillä on erinomainen auttaja, uskollinen johtaja, jonka nimi on:

Ihmeellinen neuvonantaja, Väkevä Jumala, Iankaikkinen isä, Rauhanruhtinas.

Hän ohjaa omiaan läpi vaikeuksien. *Hän* neuvoo, opettaa ja antaa oikean ymmärryksen. Ei hänen seurassaan tarvitse haparoida totuuden ja valheen välimailla. Hänen kanssaan taistellaan voitokkaasti. *Hän* tahtoo ja voi auttaa kaikissa kohtaloissa. Sen me tiedämme kokemuksesta. Ja me uskomme vakaasti, että niin on oleva aina, elämän ehtooseen saakka. "Jos olemme uskottomat, pysyy kuitenkin *Hän* uskollisena; sillä itseänsä kieltää Hän ei saata."

Ja vihdoin! Maallisen matkan *määränpää* siintää kauniina uskon silmälle: uusi Jerusalem, Jumalan kaupunki. Jo nyt kuuluu keskellä taistelujen temmellystä herkkään uskon korvaan voiton saaneiden ylistyslaulun kaukainen kaiku —.

Oi, Sinä *Rauhanruhtinas!* Ken Sinuun uskoo, hän on jo täällä alhaalla rauhanlapsi ja rauhantekijä, vaikka vaeltaakin taistelujen keskitse, ja on erinäisissä tapauksissa pakotettu miekkaankin tarttumaan. Jumalan rauha asuu hänen sydämessään, ja hän pyytää rakentaa rauhaa, milloin totuus ei joudu kärsimään.

Mutta vasta sitten, kun päämäärä on saavutettu, rauha on oleva täydellinen ja loppumaton. Kaikki pimeys on silloin poissa, kuolemaa ei ole, taistelut ovat tauonneet, kyyneleet lakanneet vuotamasta. Herran kansalla on silloin *suuri ilo,* jota ei enää mikään häiritse. Se on ihanaa elonkorjuun aikaa, joka seuraa edellä käynyttä kyynelkylvöä.

Rauhanruhtinas! Anna kaikille totuutta etsiville, nääntyneille ja syyttömästi sorretuille Joulun rauha ja iäinen ilo!

Johannes Waltasaari.

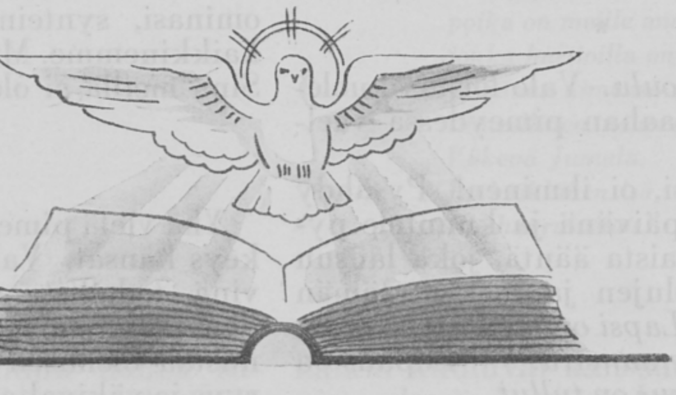

JEESUS-LAPSI JA MUSTA KEMET.

JOULULEGENDA

I. K. L:n Joululle kirjoittanut Arvi Järventaus.

Kun meidän Herramme ja Vapahtajamme oli syntynyt Betlehemissä, oli hänen vanhempiensa — niinkuin pyhä historia kertoo — pakko paeta Egyptiin kuningas Herodeksen vainolta. Enkeli oli Joosefia unessa varoittanut, ja tätä varoitusta seuraten satuloi hän aasinsa, asetti Marian ja lapsen sen selkään ja taluttaen juhtaansa läksi aamulla varhain kaupungista vaeltamaan sitä vanhaa karavaanitietä, joka vie Egyptiin.

Oli vielä pimeä, kun pyhä Joosef aloitti matkansa. Pehmeänä kuin tumma, raskas silkki kaareutui taivas erämaan yllä. Tähdet loistivat suurina, verkkaan välkytellen kulkiään — kuin ihmeelliset, ylen kallisarvoiset jalokivet. Ne valaisivat Joosefin tietä. Mutta — vielä enemmän valaisi sitä Jeesus-lapsen pään ympärillä säteilevä taivaallinen valokehä. Se karkoitti erämaan pedot ja muut vaaralliset eläimet loitos. Nekin kunnioittivat tuota ihmeellistä kirkkautta ja jättivät pyhän perheen rauhaan.

Kulkiessaan aasinsa rinnalla muisteli Joosef Herran ihmeellistä johdatusta. Hän oli ollut aikeissa hyljätä Marian, mutta oli saanut siitäkin varoituksen unessa. Tuo lapsonen, joka lepäsi hänen vaimonsa sylissä, oli taivaallista alkuperää, Jumalan ainosyntyinen Poika. Nyt Joosef sen uskoi ja tunsi itsensä onnelliseksi, että oli valittu tämän taivaallisen lapsen kasvatusisäksi.

Kun päivä valkeni, saapuivat he seutuun, missä kasvoi runsaasti liljoja. Punaisena ja valkoisena loisti keitaan ympäristö heidän edessään. Maria, joka rakasti kukkia, pyysi lupaa saada laittaa niistä kaksi seppelettä. Joosef myöntyi. Hetken kuluttua oli Marialla ne valmiina, toinen valkoisista, toinen punaisista liljoista sidottu.

— Herrani ja valtiaani, kummanko annan lapselle? kysyi hän, ja hänen neitseellisiä kasvojaan valaisi lempeä hymy.

Joosef oli käytännön mies. Hän tarkasteli seppeleitä. Naiset olivat omituisia, he rakastivat värejä ja loistoa. Hän huomasi, että punaisista liljoista punottu seppele oli pienempi. Sen vuoksi hän virkkoi:

— Pane pienempi lapsen päähän. Itse saat tyytyä valkoiseen. Se sopii muutenkin paremmin sinulle.

Maria totteli. Hän laski punaliljaisen seppeleen lapsen ohimoille ja koristautui itse valkoisella. Niin he hetkisen levättyään ja sammutettuaan janonsa raikkaasta lähteestä jatkoivat turvallisin mielin matkaansa.

Mutta — ihmeellistä. Kun aurinko oli noussut, ei Jeesus-lapsen sädekehää näkynytkään enää. Auringon valo kultasi vain viattomat enkelinkasvot ja liljaseppe-

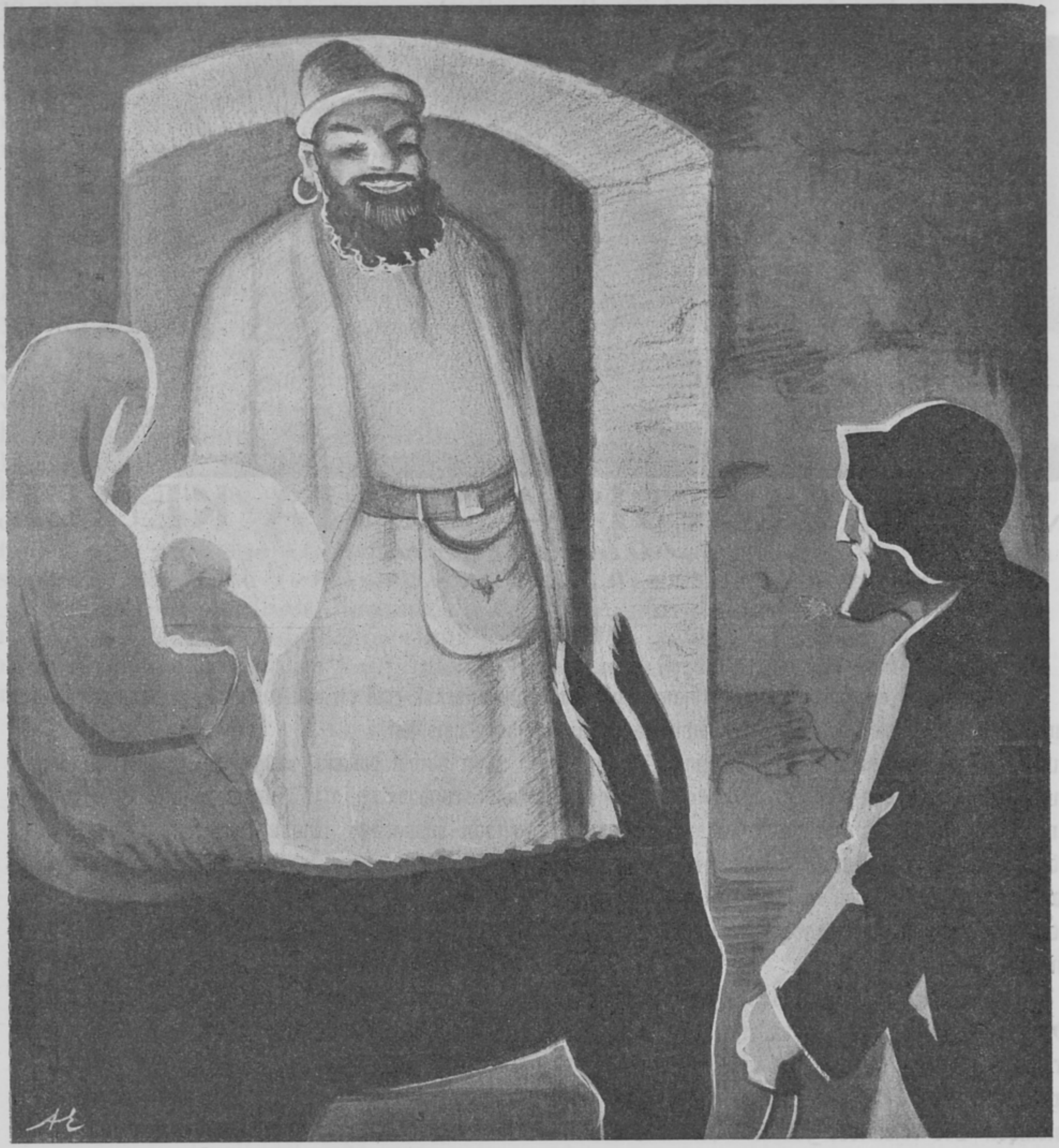

leellä koristetun pään. Hän huomautti siitä Marialle.

— Jumalallinen kirkkaus loistaa parhaiten yössä ja yksinäisyydessä, vastasi Neitsyt Maria hillitysti. — Etkö ole huomannut, ettei lapsen ympärillä näy kehää sellaisten ihmistenkään läsnäollessa, jotka rakastavat maallista rikkautta. Vain niille, jotka voivat siitä ilomielin luopua, se säteilee, niin kuin säteili noille kolmelle Itämaan kuninkaallekin.

Olihan Joosef sen huomannut. Betlehemin seimessä oli sädekehä loistanut köyhien paimenten siellä käydessä. Mutta — heti, kun oven oli avannut jonkun ylhäisen herran palvelija, jolle raha oli rakasta, se oli sammunut kuin itsestään. Niin oli.

He matkasivat sen päivän, matkasivat toisen ja kolmannenkin, kunnes saapuivat majapaikkaan, joka oli tavallista suurempi. Se sijaitsi siinä paikassa, jolla nykyisin on nimenä el Audje. Mutta — silloin sen nimi oli toinen.

— Saako yösijaa? kysyi Joosef nöyrästi vastaanrientävältä palvelijalta. — Olemme kauan kulkeneet ja kovasti väsyksissä.

Mutta — palvelija tarkasteli heitä ylimielisesti. Hänet oli opetettu antamaan arvoa vain rahalle. Keltä jotakin sai ja runsaasti sai, sitä oli kohdeltava hyvin, keltä taasen vähän tai ei ollenkaan, se oli opastettava tielle. Tämäkin perhe näytti sellaiselta.

— Majatalo on täynnä, vastasi hän ja yritti kääntyä pois. Mutta pyhä Joosef pidätti häntä.

— Ehkä saan puhutella isäntää.

— Hyvä on, vastasi palvelija, — mutta ettepä näy tuntevan Mustaa Kemetiä, tämän majatalon isäntää. Vielä suorasukaisemmin hän opastaa teidät tielle.

— Haluaisin kuitenkin puhutella häntä, vastasi Joosef.

Isäntä tuli, lihava, tummaihoinen egyptiläinen. Hänen pienet silmänsä olivat melkein painuneet lihavien kasvojen sisään ... ja ääni tuli kuin haudasta, kolea, kovin käheäksi painunut ääni. Suuri, rasvainen rahakukkaro riippui hänen vatsansa päällä, ja hänen sormuksilla koristetut kätensä sivelivät sitä hermostunein liikkein. Se oli Musta Kemet, yli maan kuulu el Audjen isäntä, jolla oli kultaa ja hopeaa mahdottomat määrät.

Hän katseli ivallisena köyhää matkuetta. Olipa siinäkin ... erämaan tomun ja auringon paahteen mustaama mies, yllä halvimmasta kankaasta neulottu mekko ... ja aasin seljässä vaimo, liljaseppele päässä. Kylläpä muutamat osasivat olla olevinaan! Ja mitä? Lapsen pääkin oli koristettu seppeleellä.

— Ei ole yösijaa, vastasi hän käheästi ja naurahti. Tuosta lähtee tie eteenpäin ... tuosta kameeliaituuksen kupeelta. Lyö vain pikku aasia ruoskalla ... kyllä se kipittää.

Samassa pieni aasi, kuin ymmärtäen jumalattoman majatalon isännän sydämettömyyden päästi ilmoille valittavan huutonsa. Musta Kemet ja palvelija nauroivat.

— Vaatimukset on silläkin, virkkoi isäntä. — Mutta ... kylläpä teikäläiset tunnetaan!

Ja viitaten käskevästi kädellään hän antoi ymmärtää, ettei enempi pyyteleminen mitään auttaisi.

Allapäin kääntyi pyhä Joosef jatkamaan matkaansa. Lapsi valitti unissaan. Se tunsi jo tällöin ihmisten pahuuden painavan taakan. Neitsyt Maria huokasi.

Joosef kuuli lapsen vaikeroinnin, kuuli vaimonsa huokauksen, ja yht'äkkiä valtasi hänet suuttumus. Tuota kovasydämistä miestä oli jotenkin ojennettava.

— Isäntä! Et tiedä, kenet karkoitit kattosi alta! huudahti hän, kääntyen pihalla seisovaa Kemetiä kohti. — Mutta ... minä sanon sinulle, että kerran lähdet sinäkin tätä samaa karavaanitietä pitkin ... ja siitä päivästä alkaa sinun ja sinun jälkeläistesi ikuinen vaellus!

Musta Kemet nauroi vain, ja pyhä Joosef kääntyi menemään, hoputtaen pientä, väsynyttä aasiaan.

2.

Kauan oli Musta Kemet pitänyt majataloa el Audjessa. Monet kulta- ja hopearahat olivat kierähtäneet hänen rasvaiseen kukkaroonsa. Vaimo hääräsi aamusta iltaan, keittäen ruokaa ja lämmittäen viiniä karavaanimiehistöille. Palvelijat askaroivat aasi- ja kamelitarhassa, keräten eläimen lantaa ja kuivaten sitä. Sillä seutu oli köyhä puusta, ja kameelin lantaa käytettiin polttoaineena.

Mutta — tuon kerrallisen illan jälkeen oli outo, kumma levottomuus vallannut Mustan Kemetin. Hän muisti köyhän vieraan merkilliset sanat ja mietti niitä usein öisin valvoessaan raha-arkkunsa ääressä. Hänkö kiertämään ... hän, joka saattaisi ostaa puolet Aleksandriaa ... taikka Tyyron ja Sidonin kaivokset! Hän oli Musta Kemet, joka ei antaisi hupsun hullutusten itseään peloittaa.

Mutta — outo levottomuus vain yltyi. Musta Kemet ei saanut unta. Hän valvoi, laskien rahojaan ... ja ihmeellisesti häikäisi häntä kullan kimalteleva loiste. Pitäisi saada enemmän ... enemmän ... ja silloin vasta voisi Musta Kemet rauhassa lähteä kuoleman lautturin venheessä esi-isiensä Jumalien luo.

Eräänä päivänä levisi paikkakunnalle huhu, että Libyan erämaasta oli löydetty kultahiekkaa. Siitä kertoivat pohjoiseen, Hebroniin, matkalla olevat karavaanimiehet. Kemetin valtasi vavistus. Vai

kultahiekkaa! Hän näki silmissään mittaamattomat alueet... auringon valossa kimaltelevan keltaisina välkkyvät... ja hänen mustat, likaiset sormensa koukistuivat, kun hän jo hengessä siivilöi tuota keltaista metallijauhoa niiden läpi.

Hän ei voinut enää nukkua. Huhu Liibyan kultahiekkakentistä valvotti häntä. Eräänä päivänä hän teki äkkipäätöksen: hän möi karavaaniserajinsa, sälytti perheensä kamelien selkään ja läksi matkaan.

Kauan vaelsi Musta Kemet. Päiviä ja viikkoja kului. Vihdoin hän oli perillä. Silmänkantamattomina levisivät hänen edessään Liibyan hiekkalakeudet. Hän oli saanut monta neuvoa, että siellä ja siellä pitäisi löytyä kultaa. Mutta joka kerta oli huhu osoittautunut valheeksi. Keltaista hiekkaa vain kaikkialla... ylt'ympäri, minne vain hän verestävän silmänsä loi.

Musta Kemet vaelsi, vaelsi päiviä ja viikkoja, mutta — ikävöityä paikkaa ei löytynyt. Häntä ja hänen perhettään vaivasi hirvittävä jano. Viimeiseltä keitaalta lähdettyään he eivät olleet enää löytäneet tippaakaan vettä. Silmät puolimustiksi palaneista kasvoista kauhuisina tuijotellen katselivat häntä vaimo ja lapset. Mutta — missään ei näkynyt palmujen varjostamaa taivaanrantaa, eikä tuntunut kosteaa tuulen leyhkää. Se tuuli, joka puhalsi, oli yhtä polttava kuin erämaan hiekka... ja se teki janon vain kymmentäkertaa kovemmaksi.

— Vettä, vettä! kuiskivat lapset kähein äänin. Mutta Mustalla Kemetillä ei ollut antaa vettä.

Vihdoin olivat he niin uupuneet, etteivät enää jaksaneet pitemmälle kulkea. Maaten hiekassa he vaikeroivat tuskaisina. Osa kameeleista oli jo kuollut, ja pari lapsistakin oli täytynyt jättää erämaan petojen saaliiksi. Musta Kemet teki kuolemaa, samoin hänen vaimonsa. Vain yksi lapsista, kuusivuotias poika, oli vielä niin voimissaan, että jaksoi ryömiä isän luokse.

— Isä katso, mitä minä löysin! kuiskaili poika kähein äänin ja näytti kuolevalle merkillistä kapinetta, joka oli sattunut hänen käteensä hänen erämaan hiekkaa kaivaessaan.

— Mikä se on, kysyi isä?

Poika näytti. Se oli tavallinen itämainen jouhisoitin, jolla karavaanimiehistö iltaisin säesti alakuloisia laulujaan. Se oli sattunut pojan käteen.

— Heitä pois! kuiskasi kuoleva isä. Mutta poika ei totellut, vaan näppäili onnellisena soittokoneen ainoaa kieltä, joka oli jäänyt eheäksi.

Siinä... pojan näppäillessä ja erämaan tuulen surullisesti soittaessa ummisti Musta Kemet silmänsä. Hetkistä myöhemmin heitti vaimo henkensä. Ja kun yö saapui, oli ainoa eloon jääneistä vain pieni, mustaksi paahtunut poika, joka näppäili rikkinäisen soittokoneen kieltä suurten tähtien tuikkiessa hänen päänsä päällä...

Siitä hänet löysi muuan karavaani, joka kulki halki erämaan Punaista merta kohti. He ottivat pojan, veivät mukanaan ja myivät satamassa itä-intialaiselle laivurille, joka oli lähdössä kotimaahansa.

Hän vei pojan Intiaan, teki palvelijakseen, mutta pojan oli vallannut vaeltamishalu. Eräänä päivänä hän pisti soittokoneen kainaloonsa, taittoi sauvan käteensä ja läksi kulkemaan. Hän oli rakastunut löytämäänsä soittokoneeseen eikä voinut luopua siitä millään.

Näin hän kulki, vaelteli Intian laidasta toiseen, soitellen markkinoilla ja rikkaitten palatseissa. Täysikasvuiseksi tultuaan hän otti vaimon sen maan ruskeista tyttäristä. Mutta ei koti eikä perhekään saanut häntä asettumaan aloilleen. Vaeltajan veri veti häntä lähtemään, ja soitto hurmasi hänet ja hänen kuulijansa.

Tästä pojasta sai alkunsa mustalaisten heimo, joka vuosisatoja jälkeenpäin lähti vaeltamaan länttä kohti Eurooppaan ja saapui sinne neljännellätoista vuosisadalla. He kävivät keisarin puheilla, paavin puheilla, selittäen, että erään heidän esi-isänsä tekemän synnin vuoksi heidät oli määrätty vaeltamaan, mutta että Jumala armossaan oli antanut heille soittolahjan heidän loputtomassa ikävässään ja kodittomuudessaan.

Siitä asti ovat mustalaiset vaeltaneet. Heitä on kaikissa maissa. Soitannollisuus on heillä perittyä. Mutta missään paikassa he eivät voi kauan viipyä, heidän täytyy vaeltaa, vaeltaa...

Pyhän Joosefin kirous oli käynyt toteen, eivätkä nämä tummaihoiset, levottomat ihmiset vapaudu siitä koskaan.

TALONPOIKAISPÄÄLLIKÖN ELÄMÄNTYÖ

Kirj. Reino Ala-Kulju

"Yksilö ei suuria merkitse. Mutta kuitenkin niin paljon, että hänellä on tarkoin määritelty tehtävänsä. Hän ei saa väistyä. Isänmaa kutsuu ja sen kutsua on kuultava. Ja ken kuulee, mutta turvaa kellariin, hän on vielä suurempi raukka. Ken täyttää tässä taistelussa velvollisuutensa, vaikka se kuinkakin vaatimaton olisi, hän on kansalainen, joka ansaitsee isänmaallisen kansalaisen nimen ja aseman.

Uskoni on, että kerran on tässäkin maassa yksimielinen kansallinen rintama.

Minä olen joutunut lukuisiin koettelemuksiin. Saatan joutua vieläkin. Rukoilen ylhäältä voimia kestääkseni niissä edelleenkin, sillä ne koettelemukset on annettu kestettäviksi isänmaan puolesta."

Vihtori Kosola 1935.

Edelläolevat sanat, jotka Vihtori Kosola on kirjoittanut oman elämänsä muistoja kertovan kirjansa loppulauseeksi ssältävät lujan ja eheän elämänkatsomuksen, joka on kiteytynyt kansakunnan kohtalon aikoina voimakkaasti eletyssä elämässä. Helpossa ja tyyneessä elämässä ei muodostu sellainen elämänkatsomus, mutta sitä ei Vihtori Kosola koskaan tavoitellutkaan. Taistelu ja taistelu "viimeistä piirtoa myöten" oli hänen tunnuslauseensa.

*

Mitä on eletty lähinnä kuluneiden neljän vuosikymmenen aikana voimakasta, kansan terveestä sielusta lähtenyttä tämän kansan ja erikoisesti etelä-pohjalaisen väestön elämässä, se tavalla tai toisella leikkaa Kosolan elämänrataa ja määrää sen suunnan. Itsenäisyystaistelu, sellaisena kuin se puhkeaa kansakunnan omasta elämänvoimasta, muodostuu siksi tekijäksi, joka vaatii hänen elämänsä omakseen. "Sen pyörteisiin nuoruuteni ja miehuuteni parhaat vuodet kaitselmuksen käskystä ovat joutuneet. Tässä tapahtumasarjassa on yksityinen ihminen vain tomuhiukkanen", lausuu Kosola.

*

Vihtori Kosola syntyi Härmän lakeuksilla 1884, noihin aikoihin, jolloin murtavat voimat olivat työssä eteläpohjalaisen jäykän kansan keskuudessa, ja häjyjen roihastuksen sijasta alkoi kaikua tahdikas körtti-virsien sävel. Tulista kiivautta oli vanhassa Kosolassa mutta hänen vaimonsa oli nöyrä, uskovainen ihminen. Kiintymys maankamaraan ja luontoperäinen halu tehdä työtä sen eteen syöpyi vanhempain perintönä lapsiin. "Työ oli isälleni koko elämä", muistelee Kosola, ja sen mukaan hän myöskin kasvatti poikansa. "Kuudesti kuolemaan komennettuna" oli Kosola pikkupoikasena, milloin oli hukkua, milloin muussa vaarassa. Koulussa hän ei ollut mikään mallioppilas. Liiallinen toiminnan halu ja koulun määräykset pakkasivat joutua risti-

riitaan. Lahjakkaana oppilaana halusi Vihtori oppikouluun, mutta isä sanoi: herraksi kasvanut ei pysty työhön. Orisbergin 2-vuotisen maamieskoulun hän kuitenkin kävi 1906—08. Silloin oli hänen isänsä ollut jo viisi vuotta maan mullassa ja talon töiden johto oli joutunut Vihtorin harteille hänen ollessaan vasta 15-vuotias. Maahan hän iski voimakkaasti kiinni. Sitä todistaa se, että hän elämänsä aikana sai noin 400 palkintoa ja kunniakirjaa maataloustuotteista, niistä suurin osa ensipalkintoja. Talon hoidossa oli erinomaisena apuna hänen puolisonsa Eelin, o.s. Lahdensuo, jonka kanssa hän v. 1908 meni naimisiin. Maatalousharrastukset ulottuivat laajemmallekin kuin kotitaloon. Maakunnan maatalouden edistämistä tarkoittavissa seuroissa ja yhdistyksissä oli Kosola useassakin perustajana ja monissa johtokunnan jäsenenä. Tavallisten mittojen mukaan, ja rauhallisissa oloissa hyvin riittäisi arvokkaaksi elämäntyöksi se, mitä Kosola suoritti maatalouden alalla kotitalossaan ja maakunnassa, vallankin kun niihin vielä voidaan lisätä sellaiset yleiset harrastukset kuin innokas toiminta nuorisoseurassa ja sen erilaisissa toimissa, urheiluharrastukset, torvisoittokunta ja monet muut. Kosolan kohdalle oli kuitenkin varattuna vielä jotain arvokkaampaa. Oli varattuna vaarallinen elämä isänmaan kutsua seuratessa.

*

Isänmaan kutsu on Lapualla helpompi kuulla kuin muualla. Kosola alkoi siitä saada ensimmäisiä aavistuksia jo kouluaikana. Helmikuun manifestin aiheuttama aktiivinen toiminta vei hänetkin — 14-vuotiaan — ampumaseuraan, jossa mies mieheltä herätettiin ryssän vihaa ja isänmaan rakkautta. Asevelvollisuuslakko oli seuraava etappi. Silloin oli Kosola, vaikkei ollutkaan vielä asevelvollisuusiässä, järjestämässä lakkoa Kauhavalla. V. 1906 suurlakon aikana hän kuului kansalliskaartiin ja ehdotteli erään asevaunun valtaamista. Samoihin aikoihin hän eräässä keskusteluseurassa Lapualla toisten samanikäisten kanssa pohti itsenäisyyskysymystä. Maailmansodan puhkeaminen vasta antoi näille ajatuksille todellisuuspohjan. Syntyi jääkäriliike.

Syyskuussa 1915 Etelä-Pohjanmaan vanhin aktivisti Juho Ekola värväsi Kosolan värväriksi. Pian olikin Kosolan talo, jossa silloin oli kestikievari, maakunnan värväyksen pääpaikkoja, etappipäämaja. N. 250 miestä kulki tämän paikan kautta Saksaan. Monet tulivat rahattomina ja vailla varusteita. Niinpä ei auttanut usein muu kuin antaa talosta mitä tarvittiin. "Tästä puuhasta alkoi köyhtymiseni. Siihen saakka talo oli ollut melkein velaton", kertoo Kosola. Työ oli muutenkin vaikeaa, sillä vain aniharvat paikkakuntalaisistakaan uskalsivat olla aktiivisesti mukana ja monet vihasivatkin jääkäriliikkeen miehiä. Sitäpaitsi santarmeja ja urkkijoita vilisi kautta koko maan. Näiden satimeen joutui Kosola helmikuun lopussa 1916 ja niin alkoi matka Santarmihallitukseen Helsingissä, Mashkevitsin tutkittavaksi, Katajanokalle ja Shpalernajaan. Hirsipuu häämöitti hänen edessään. Samana syksynä vangittiin myös Kosolan emäntä, joskin jonkun ajan kuluttua vapautettiin Vaasan linnasta. Shpalernajassa oli Kosola 11 kuukautta. Siellä oloaikanaan hän sai voimakkaita uskonnollisia kokemuksia. Venäjän vallankumous vapautti hänet vankilasta, mutta kotiin saavuttua hän sai olla vielä kolme viikkoa pakomatkoilla, sillä itsenäisyysliikkeen miehet oli määrätty vangittavaksi.

Työtä on jatkettava, itsenäisyys ei tule ryssän lahjana. Se oli Kosolan päätös. Hän ryhtyi perustamaan suojeluskuntia ja hankkimaan aseita — ensin Grafton-kiväärejä ja sitten rannikolle tuotuja saksalaisia aseita Equity'sta ja muualta. Hakumatkat ja aseiden piilottamiset olivat vaarallisia öisiä matkoja. Eräiden toisten aktivistien kanssa rupesi Kosola kotonaan valmistamaan räjähdysaineita käsipommeja varten, joihin kuoret saatiin varastamalla ryssiltä. Siinä työssä olivat "Junkkarit" apuna. Kosola harjoitteli metsiköissä konekiväärillä ampumista, järjesteli suojeluskunnan harjoituksia Laurilan kanssa ja oli perustamassa Wimpelin sotakoulua. Tammikuussa 1918 kiihtyi tapausten tahti. Kerran jo hälyytettiin suojeluskunnat Lapualle ja aseita käydään hakemassa junalla. Kaikissa näissä puuhissa oli Kosola kärkimiehenä, sillä hän oli ripeän päätöksen ja toiminnan mies, eikä säästänyt itseään.

*

Tuli sitten tammisunnuntai 1918 ja sitten seurasi se Isänmaan tie, joka johti historialliseen täyttymykseen — Suomen vapauteen. En ryhdy kuvaamaan Kosolan osaa tällä virstanvälillä. Itse kertoo hän: "en ole koskaan päällikköasemia havitellut. Katsoin voivani parhaiten hyödyttää yhteistä asiaa jonkinlaisena piis-

VIHTORI KOSOLA

kana, jolla on vapaat kädet arvostella ketä tahansa ja tahdoin vain saada olla kuularuiskuineni kärkijoukossa siten virittääkseni rohkeutta muissa." Kuuluisaksi tulikin Kosola ja Kosolan "kukko". Kun se lauloi, saivat pojat uutta rohkeutta. Jokainen joukkue sitä halusi mukaansa. Mainitsen vain Ratinanniemen Tampereella. Olimme edenneet niemen rinteeseen saakka, rumputulen alla. Oli noustava rynnäkköön. Punaisia oli niemen pituussuuntaan kulkevassa ratasyvennyksessä. Erikoisesti ne ampuivat konekivääreillä edessä olevan torpan molemmista nurkkauksista. Rynnättiin. Lapualaisia kaatuu yksi ryhmä suoraan linjaan. Kosola heittäytyy palaneen rakennuksen hehkuviin hiiliin ja sieltä kivijalan suojasta pyyhkäisee kukollaan etumaastoa. Torpan suojassa olevat konekiväärit vaikenevat. Mutta torppa on niin eteentyönnetty asema, että sen suojassa olevia ammutaan sivulta jopa erehdyksessä joku valkoinen osasto takaa. Seinustalla kaatuu joku, haavoittuneet haavoittuvat uudestaan. Valituksia kuuluu. Silloin Kosola, huolimatta luotituiskusta lähtee taaksepäin ja vie sanan, että olemme valkoisia. Ja ammunta lakkaa. Olen tämän kertonut siksi, että minusta tämän tapauksen jälkeen on tuntunut, että lähinnä Jumalaa saan hengestäni kiittää Kosolaa.

*

Vapausarmeija oli laskettu kotiin, mutta Isänmaa kutsui edelleen. Ja kutsui Suomen heimo. Kosolan talosta tuli Viron vapaaehtoisen Apuretkikunnan värväystoimisto. Nuoria miehiä lähti, niin että lopulta täytyi kieltää enempää lähtemästä. Viron vapaussodan vielä kestäessä nousi Aunus ja Viena. Ja taas oli Kosola samassa puuhassa yrittäen taivuttaa valtaherroja suopeampaan suhtautumiseen vapaaehtoisten avustamisessa. Samoin Karjalan nousun aikana 1921—22. Sittemmin hän oli Lapualle perustetun Karjalan sotakoulun puheenjohtajana. Kun tämä suuri aika, jolloin suomalainen heimo nousi katkomaan kahleitaan, kulki ohitse — ilman että virallinen Suomi huomasi etsikkoaikaansa — katkeroitti se monia. Sittenkin oli jaksettava masentumatta.

Kosolan tapaamme edelleen isänmaan asioilla, vaatimassa pois ryssäläisyyttä armeijasta, järjestämässä jääkäreille kansalaislahjaa, perustamassa ilmapuolustusyhdistystä, suojeluskuntahommissa, luomassa kaartia kommunistien tekemien lakkojen murtamiseksi.

Suomen kansa on pitkämielistä. Rajansa on kuitenkin senkin kärsivällisyydellä. Kommunistit olivat niin pitkälle menneet kansamme kunnian ja sen pyhien arvojen häpäisemisessä ja itsenäisyyden vaarantamisessa, että vastavaikutus tuli ja jyrkkänä. Se tuli kansannousuna — punaisten paitain repimisenä ja monina lähetystöinä ja lopulta talonpoikaismarssina. Koska vallanpitäjät eivät halunneet käsittää mistä oli kysymys.

Kosolasta tuli kansanousun näkyvin mies. Muistellen pärevalkeain aikoja, kertoo Kosola: "Niinkuin pikku poikana jouduin valkean näyttäjäksi, jouduin kansanliikkeenkin alettua eräänlaiseen "valkean näyttäjän" virkaan. Eikä tässäkään puuhassa ole nuokkua saanut. On kuin ääni menneiltä ajoilta vielä nytkin tavantakaa kaikuisi korviini:

Älä poika nuoku, tee tehtäväsi!"

Vanhan kansan sananparsi on, ettei valkean näyttäjää kiitetä. Sen sai Kosolakin kokea.

"En voinut sivuunkaan jäädä, koska isänmaan pursi oli minua siihenkin asti kiidättänyt suoraan kohti aallokoita. Välttämättömyys jatkui." Hän oli laskenut kätensä auran kurkeen, eikä hän myöskään taakseen katsonut. "Kommunismi on tästä maasta hävitettävä viimeistä piirtoa myöten", oli hänen tunnuslauseensa.

"Viimeistä piirtoa myöten." Kosola ei ollut mitään puolella sydämellä. Kansamme heikkouden hän näki juuri siinä, että isänmaan asioiden hoitamisessa oli pysähdytty puolitiehen.

Kommunismi pelastautui sosialidemokratian syliin. Puolueet kääntyivät Lapuan Liikettä vastaan, joka saatiin houkutelluksi Mäntsälään ja taas johti Kosolan tie vankilaan.

*

Tällä välin, keväällä 1932, oli perustettu Isänmaallinen Kansanliike, joka marxilaisvastaisesta taistelusta on syventynyt isänmaalliseksi uudistusliikkeeksi. Kosolasta tuli Kansanliikkeen johdon puheenjohtaja. Hän edusti kansanliikkeessä sen historiallista jatkuvaisuutta ja kosketusta siihen pohjaan, jolta se on noussut. Mies, joka oli kulkenut sellaiset isänmaan taistelutien viitanvälit, kokenut monet myrskyt ja pimeät eikä ollut väsynyt, saattoi myös nähdä pimeyden läpi aamua kohti.

*

Se aamu oli nouseva nuorisosta, kansallisesti heränneestä nuorisosta. Nuorten mukana oli Kosola elänyt elämänsä kohokohdat, niin jääkäriaikana, vapaussodassa, heimosotain aikana, kansannousun alkaessa. Nuorisolle hän omisti viimeiset kehoituksensa.

"Älä poika nuoku, tee tehtäväsi!"

*

Kansanliikkeelle antoi Kosola lujuutta, voimaa ja taistelun mieltä. Toisinaan hän ryhtyi rivimiehenkin tehtäviin kun rivimiehet laiminlöivät velvollisuutensa. Hän ei todellakaan tavoitellut johtajanpaikkaa.

"Yksilö ei suuria merkitse", lausui Kosola. Yksilö häviää, isänmaa pysyy. Yksilön on uhrauduttava, jotta kokonaisuus kasvaisi. Uhraaminen ei ollut Kosolalle tyhjä sana. Se oli todellisuutta, jopa kovaakin todellisuutta. Uhraamisessa ja velvollisuuden täyttämisessä on yksilön suuruus. Kosola ei antanut suurta arvoa nimille, mutta sitä suuremman työlle ja velvollisuuden täyttämiselle.

Isänmaa ei ole vain ihannoitu käsite, se on elävää todellisuutta, teroitti Kosola. Reaalista ja aktiivista isänmaan rakkautta hän julisti sanoillaan ja töillään. Hän joutui paljon puhumaan. Koskaan eivät hänen puheensa olleet sanahelinää. Niissä annettiin tehtäviä ja usein ne päättyivät vakuutukseen: *ja me teemme sen.*

Ratkaisun hetkellä hän ei empinyt eikä vatvonut asiaa puoleen ja toiseen. Vaisto ja elämänkokemus sanelivat hänelle päätöksen. Hän oli valmis aina käymään edellä eikä kurkistellut ja haistellut sitä, mitä joukot sanovat. Mitään hän ei niin halveksinut kuin sitä, joka vaaran tullen painui kellariin. Valmis hän oli teoistaan vastaamaan ja myös tunustamaan erehdyksensä.

Kosolassa oli rehevää pohjalaista talonpoikaisylpeyttä, mutta koskaan hän ei kuvitellut olevansa enemmän kuin oli. Toisaalta ei hän aliarvioinut itseään eikä pyrkinyt pois vaivannäöstä. "Jokaisella on tarkoin määrätty tehtävänsä, hän ei saa väistyä", todisti hän teoillaan enemmänkin kuin sanoillaan. "Me ihmiset olemme paljolta erilaisista rakennuspuista tehtyjä, kukin oman salatun päämaalinsa mukaisesti — näin ajattelen. Ja siten minäkin palvellessani mahdollisuuksien mukaisesti suurta yhteispäämäärää olen lopultakin vain sitä, mitä olen. Mutta ei käy kieltäminen, että isänmaantaisteluissa olen joutunut vaiherikkaisiinkin kohtaloihin. Siitä olen kiitollinen. Inhimillisine puutteellisuuksineni olen kuitenkin, se minun on suoraan sanottava, tässä työssä parhaani koettanut pitäen aina ja joka paikassa silmäni tähdättyinä isänmaan lippuun." Se on Kosolan itsetodistus. Ja se on totta.

Isänmaan suuret ajat nostavat esiin kansasta, jolla on tulevaisuutta, henkilöitä, jotka tempaavat aikakauden lipun ja rohkeasti kantavat sitä läpi myrskyisten taistelukenttien. Lipun kantaja oli Kosola. Siksi häntä seurattiin. Moni pohjalainen talonpoika on tämän kansan historiaan kyntänyt syviä vakoja. Ei kuitenkaan syvempiä kuin Kosola. Hän on niitä, joista isänmaan tuleva historia vasta on pätevä antamaan arvostelunsa. Hän on niitä, joiden henki kutsuu vielä kummun alta ja joiden edessä tulevat polvet vastaavat: — *jatkamme työtäsi!*

Sinimustat kodit

käyttävät vain näitä tulitikkuja!

Yksinmyyjä: **IKL:n KAUPPA OY.**

HELSINKI, Mikonkatu 15 A. Puhelin 26404 ja sarja 20306.

"KUN TUNTO SANOO NIIN..."

Matti Malkamäen muistolle

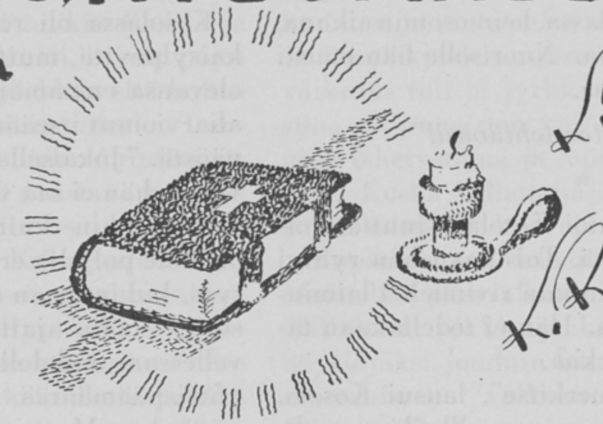

K. R. Kares

Keskellä pyhintä helluntaijuhlaa sai kutsun ylhäiseen isänmaahan *Matti Malkamäki,* Ylistaron talollinen, mies siellä, missä miestä tarvittiin, herkkä ja lämminsydäminen ihminen, jolle isänmaa oli auennut lahjana, jota oli hoidettava ja jonka tilasta — myös siitä — jokaisen on kerran vastattava.

Yksinkertaiset maanmiehen elämänpuitteet. Syntynyt Ylistaron Untamalankankaalla helmikuun 17 p:nä 1867. Tultuaan tunnetun heränneiden talonpoikaisjohtajan *Juho Malkamäen* vävyksi sai 1895 haltuunsa verrattain suuren Malkamäen tilan. Viljeli sitä kunnollisesti, otti osaa paikkakuntansa rientoihin. Aktivisti, niinkuin useat muut silloiset Etelä-Pohjanmaan miesten miehet, jotka olivat saaneet nähdä Lapuan- ja Kyrönjokien "näkyjen laakson" näkyjä vapaasta isänmaasta ja siinä asuvasta kansasta, joka säilyttää itsensä puhtaana sekä orjamielestä että idän saastasta.

Miksi kertoa, että Malkamäki oli vapaussodan mies — mitä hän muuta olisi voinut olla. — Miksi kertoa sitäkään, että hän silloin, kun kommunismiruttoa ruvettiin Lapualta käsin leikkauksella hävittämään, oli alusta alkaen mukana ja johdossa. Mitäpä hän muutakaan olisi voinut! Silloin jäivät syrjään vain sellaiset, jotka joko olivat ruton tartuttamat tai katsoivat tavalla tai toisella hyötyvänsä juuri sellaisesta kansasta, mikä oli rutonturmelema. Malkamäelle asia oli itsestään selvää, niinkuin oli meille muillekin.

Lapuan liikkeen — puhummehan vapaasta kansanliikkeestä eikä monien meidän mieltämme vastaan perustetusta yhdistyksestä "Lapuan Liike r.y." — ydinajatusta — isänmaan vapautta ja puhtautta sekä kansakokonaisuuden asiaa — ajamaan syntyi sitten Isänmaallinen Kansanliike. Arkajalkojen väistyessä ja useiden esim. taloudellisesti tai muuten riippuvaisten, ruvetessa keksimään "periaatteellisia epäilyksiä", ei väistynyt eikä epäillyt Malkamäki. Yhdessä rintamassa joko eteenpäin tai kaatua — aatteellisesti puhuen —: ei ollut muuta valintaa. Malkamäki oli taas johdossa ja tinkimättömänä — ehkäpä periaatteessa kaikista jyrkimpiin kuuluvana — loppuun asti, kuolemaansa asti. Siinä ei ole mitään ihmettelemistä. Hänenlaisellaan ei ollut muuta mahdollisuutta, sillä hän ei halunut eikä osannut tehdä laskelmia siitä, mikä itselle on kannattavinta.

Niinpä niin! Ellei periaatteena olisi, että ritarimerkkejä annetaan vain niille, jotka jo muutenkin ovat palveluksistaan valtakunnalle saaneet suuria palkkoja ja asemia, niin olisi Malkamäki ollut niitä miehiä, joiden kunnianauhat olisivat olleet leveimmät ja rintatähdet

säteilevimmät. Nyt hän töintuskin vältti vankeuden. Mitäpä siitä — totuuden ja oikeuden tie on aina ollut ja on aina oleva ahdas ja kaita kulkijoilleen.

Malkamäki kulki tietään harvinaisen nöyrin mielin, mutta aina rohkaistuneena. Hän oli kaikessa vaatimattomuudessaan ehyt kristillinen henkilöllisyys. Näki, että hän oli ahkeraan istunut suuren ja hengen syvyyksiin kasvatetun appensa jalkain juuressa. Tietysti huonona ja monessa puuttuvana oppilaana, mutta sellaisena, johon vaikutus painui aivan kuin huomaamatta, muuttuen elämänsuunnaksi ja sisällisesti vaikuttavaksi voimaksi. Isänmaakin tuli Jumalan lahjaksi — lainaksi, josta kerran on tili tehtävä — siitäkin. Kerran lapualaisliikkeen ollessa tuimimmillaan kysyi Malkamäeltä eräs nyt jo kuollut pappi, mihin raamatunpaikkaan Malkamäki perustaa kantansa. ”Tunto sanoo ja käskee — —”, vastasi Malkamäki. Pappi, jonka tottuneena toisenlaiseen, ikäänkuin ulkonaisesti johdettuun ajatustapaan — kristilliseen kylläkin — oli mahdoton käsittää Malkamäen vastauksen syvällisyyttä, oudoksui vastausta tämän kirjoittajalle. Mutta vastaus oli nimenomaan heränneiden vastaus, opittu käytäntöön panemaan appivaarin koulussa. Valaistu, *Sanan* alla valaistu, tunto on ohjaaja. Sanan on saatava ihmisessä sellainen sija, että se sisällisesti ohjaa ja näyttää tietä eri vaiheissa. ”Kunnes kointähti koittaa”, sanoo Jumalan pyhä kirja. Se koittaa valaistussa tunnossa hämärästi, hämärästi — kirkastuen ja kirkastuen — aina täyteen aamuun asti.

Rehti mies, työn mies, isänmaan mies, köyhä kerjääjä Herransa edessä, on toivon mukaan päässyt aamun kirkkauteen. Mutta hän jätti nuoremmille jotain — muiston, velvoituksen ja rohkaisun.

Nämä

herrat

hoitavat tulevaisuuden,

jos heidän isänsä hoitavat nykyisyyden . . .

ottamalla perheensä ja kotinsa suojaksi tarkoituksenmukaisen henkivakuutuksen SUOMI-yhtiöstä . . .

KESKINÄINEN HENKIVAKUUTUSYHTIÖ

SUOJA NUOREN VARA VANHAN

SUOMI

MAAN SUURIN HENKIVAKUUTUSLAITOS

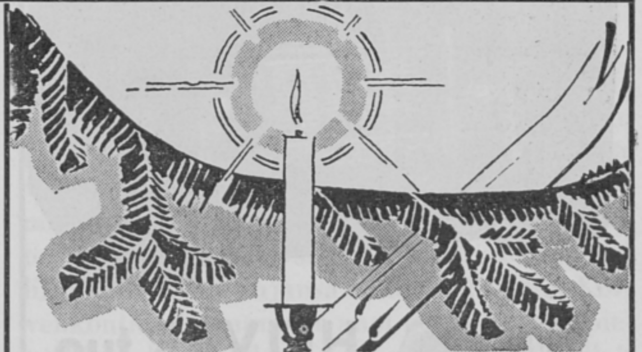

Miesväen lahjat miesväen liikkeestä!

Skohasta on helppo valita lahjat niin isille kuin pojille. Siellä on paljon sellaista miesväen tavaraa, joka miellyttää varmasti. Ajatelkaapa vain, että Skohasta saa kaikenlaisia urheilu-, retkeily- ja ampumavälineitä, yksinpä näihin tarkoituksiin soveltuvia vaatetustarvikkeitakin. Kun Skohassa on kaikkea tätä suuri valikoima ja hinnat sangen sopuisat, niin käsitätte, miksi sieltä ostaen on melkein mahdoton epäonnistua.

”Pukkilaan” Skohan kautta!

SKOHA

OY HELSINKI. Kaivokatu 6. AB

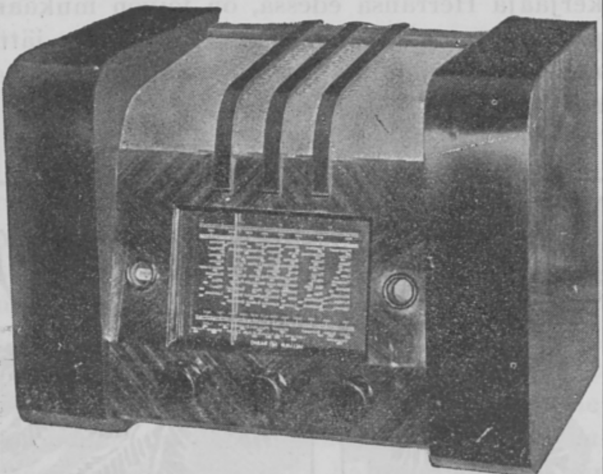

HELVAR tuo
joulukirkon kotiinne . . .

Miellyttävästi omassa kodissanne voitte kuunnella pyhän juhlan suurta sanomaa ja yhtyä jouluvirteen, jonka HELVAR välittää Teille herkän elävästi ja puhtaasti kuten kaiken muunkin juhlaohjelman.

Hankkikaa Tekin koko perheen jouluiloksi

SUOMALAINEN ENNÄTYSRADIO

HELVAR

— kaivattu joululahja!

Kirj. Ensio Dorio

Kansa, vihan keskeen nosta
rakkauden lippu, josta
säihkyy toivo kuni säde auringosta!

Vaarain ylle, taivaan alla
siniristein hohtamalla
nouskoon lippu: Uhmaa uhoo puna-halla . . .

Lahoo ydin, lohkee pinta,
ellei etsi korkehinta.
Olkoon lämmin, ehyt, maamme äidin-rinta!

Suomi, syty, tyynnä pala,
pirstoutuneet yhteen vala,
isänmaalle voittain joka askel'ala.

Monen sielun silmäluomen
uni sulkee. — Päivään huomen
seestyneekö? Herää, herää, kansa Suomen!

„Altai"-talvi- ja „Perho"-kesä-

SUKAT TEHDÄÄN

SUKKA OSAKEYHTIÖLLÄ

Tampereella

PÄÄTTYMÄTÖN SATU

KIRJOITTANUT: AUNI NUOLIVAARA

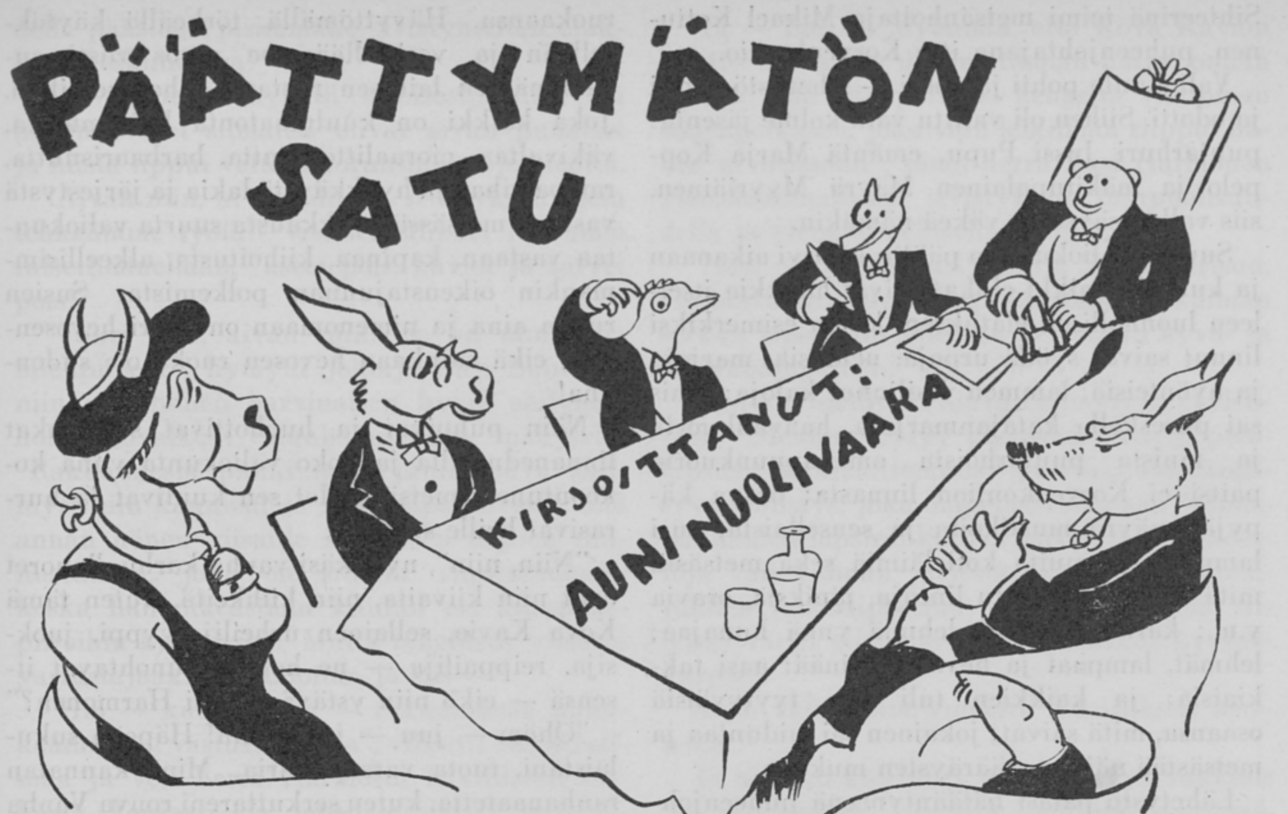

Oli kerran suuri metsä, komea ja kaunis. Hauska oli siellä metsäneläinten oleilla ja hankkia toimeentulonsa. Ja karjakin sai siellä rauhassa laiduntaa. Jänis piippoi kanervikossa, oravat mennä vilistivät puissa ja metsä raikui lintujen liverryksistä. Yhteiseen helinään lisäsivät lehmänkellot iloista soittoaan.

Mutta ajanoloon vanhat ikivihaiset naapurit vielä suuremmista metsistä varustelivat hyökkäyksiään tähän rauhalliseen maailmaan: susia, kettuja ja vanha karhukin, joka tosin näytti suopealta, kuului huhujen mukaan olevan tulossa. Ikävä kyllä näissä kuulopuheissa oli liiankin paljon todellisuuspohjaa. Kohta tapahtui hyökkäyksiä, ne kävivät jo tavallisiksikin: susi söi jäniksen siellä, tappoi lampaan täällä, — kokonainen susilauma hyökkäsi metsälammen laakson elantohirven kimppuun, äitihirven, joka vasoineen laidunsi nuoressa haavikossa aavistamatta mitään katalan maailman juonista. Siihen jäivät sitten turvattomat orvot yksin maailmaan!

Repolainen niinikään ahdisteli rauhallisia peltopyitä ja muita pikkueläjiä. Ja mitä itseensä Kontioon tuli, kuului sillä metsälinnassaan olevan omat veriset pitonsa, joista ei kuitenkaan pitänyt päästää tietoja julkisuuteen: ukko tahtoi pitää lempeän nimen ulospäin.

Ahdistetut eläimet kokoontuivat hädissään puolustusliittoon, jonka puheenjohtajaksi he valitsivat nuoren oriin haasta, metsän vieremältä. Tämä oli vielä sangen nuori, se oli kyllä totta, mutta sisua oli sillä riittämiin. Puolustusliitto lähetti edustajansa eläinkongressiin, Korvenkontion linnaan. Se anoi nöyrästi, että pienetkin saisivat oikeuksia, saisivat elää ja laiduntaa rauhassa omassa kauniissa metsässään, jonka olivat esivanhemmiltaan perineet monen polven takaa. Ja he jättivät valituksensa kongressille.

Vanha kiltinnäköinen Korvenkontio, johtaja, lupasi ottaa valitukset tutkimisen alaisiksi, jopa toimitti metsäläisten asiat suureen valiokuntaan, johon oli kutsuttu eläimiä kaikista eläinaineksista varsin tasapuolisesti ja sangen tasapuolisia olentoja yleensä, niin että valiokunta oli taatusti vapaamielinen. Siihen kuului m.m. rouva Vanha Lempeä Lehmyri, herra Aasi Harmonen, toimitsija Jalo Aatos Harakka, johtaja Susi Suurisuu, taiteilija Hellä Myyräntyö ynnä monta muuta sivistynyttä elukkaa.

Sihteerinä toimi metsänhoitaja Mikael Kettunen, puheenjohtajana itse Korvenkontio.

Valiokunta pohti ja pohti — lähetystö odotti ja odotti. Siihen oli valittu vain kolme jäsentä: puutarhuri Jussi Pupu, emäntä Marja Koppelo ja mäkitupalainen Mäyrä Myyriäinen, siis vallan säyseätä väkeä nämäkin.

Suuren valiokunnan päätös kypsyi aikanaan ja kuului: Kaikki elukat saivat hankkia itselleen luonnollisen elatuksen, kuten esimerkiksi linnut saivat syödä urpoja, neulasia, marjoja ja hyönteisiä; lammen vesilinnut kaloja; jänis sai pureskella katajanmarjoja, haavankuorta ja muista puutarhoista omenapuunkuoria paitsi ei Korvenkontion linnasta; orava käpyjä; mäyrä mustikoita ja sensellaista; susi lampaita ja muita kotieläimiä sekä metsästä mitä kiinni sai; kettu lintuja, jäniksiä, oravia y.m.; karhu marjoja, lehmiä ynnä hunajaa; lehmät, lampaat ja hevoset heinää; aasi takkiaisia; ja kaikkien tuli olla tyytyväisiä osaansa, mitä saivat; jokainen sai laiduntaa ja metsästää näiden määräysten mukaan.

Lähetystö palasi hätääntyneenä puheenjohtajansa luo kertomaan, millaisen vastaanoton heidän asiansa oli saanut kongressissa. Hevonen hirnui vihoissaan ja lupasi näyttää valiokunnalle kuka käski —! Heti oli metsässä kutsuttava uusi kokous uusia toimenpiteitä varten. Joka pesä, joka elukka oli suojeltava petojen hyökkäysten varalta. Mutta ennenkuin hän ennätti saada sanan leviämään kaikille, oli sukkela sihteeri Kettunen liehitellen itsensä neiti Kanasen ja rouva Lammasmaisen suosioon urkkinut näiltä asiat julki. Se muodosti viekkaan salaliiton, johon yllytti verisen urheiluliiton, Sudenhampaat. Rauhassa laiduntavan hevosen kimppuun hyökkäsi vihollinen äkkirynnäköllä. Siitä syntyi verinen leikki: Kova Kavio antoi niin potkuja, sivuheittoja ja hammasluuta verivihollisilleen, että nämä ulisten ja vertavaluvina palasivat itkien ja voivotellen Korvenkontion linnaan: suuren valiokunnan edessä he laillisessa järjestyksessä esiintoivat valittelunsa hevosen raakuutta vastaan. Hevonen ei tyytynyt heiniin, se janosi hukkaparkojen sydänverta, mutta tämä ei ollut hänen

ruokaansa. Hävyttömällä, törkeällä käytöksellään ja veritöillään se myös riisti susilta näiden laillisen riistan — hevosenlihan. Joka kaikki on kuulumatonta laittomuutta, väkivaltaa, moraalittomuutta, barbaarisuutta, raivoa vihaa ja hyökkäystä lakia ja järjestystä vastaan metsässä, loukkausta suurta valiokuntaa vastaan, kapinaa, kiihoitusta, alkeellisimmankin oikeustajunnan polkemista. Susien ruoka aina ja nimenomaan on juuri hevosenliha, eikä suinkaan hevosen ruoka ole sudenliha!

Näin puhuivat ja huohottivat susiraukat linnanedustalla ja koko valiokunta ynnä kokoontuneet metsänpedot sen kuulivat ja hurrasivat heille suosiota.

"Niin, niin", nyökkäsi vanha karhu, "nuoret ovat niin kiivaita, niin kiihkeitä, kuten tämä Kova Kavio, sellainen urheilijatyyppi, juoksija, reippailija — ne helposti unohtavat itsensä — eikö niin ystäväni Aasi Harmonen?"

"Öhöm — juu — juuri niin! Häpeän sukulaistani, tuota varsapukaria. Minä kannatan rauhanaatetta, kuten serkuttareni rouva Vanha Lempeä Lehmyri. Kun me, metsäläisten edustajat ja johtomiehet vain olemme ystävällisissä suhteissa kongressin ja valiokunnan johdon kanssa, rauhallisesti, säästyy rauha metsässä ja muutamien kiihkopäiden tähden ette muserra rauhallista metsäläisyyttä."

"Rauhanaatetta, rauhanaatetta!" vikisi neiti Myyräntyökin, "täti Lehmyri on oikeassa!" Ja Liikuttuneena rouva Lehmyri otti kiitokset vastaan, loi silmänsä ensin alas, nosti katseensa sitten vanhaan kontioon, joka nuorena oli hänen sydäntään kovin raadellut, mutta ajanhämy oli haavat parantanut. Nyt puhuivat mummon kauniit, tyhmät, tummat, tunteelliset, suuret silmät vain hellyyttä ja ystävyyttä vanhalle uroolle, metsän sankarille, joka kerran — oi kestä vanha sydän! — oli hänet syliinsä sulkenut — mutta paimen, ruma arpinaama Matti, oli tullut väliin. — Niin — siitä oli kauan — ja nyt tavattiin taas — neuvospöytien ääressä, eläimistökunnan suurissa rauhan ja oikeuden ja laillisuuden neuvoskunnissa! Tämä oli suurta! Tämä oli edistystä, kulttuurin riemujuhlaa! Ja vapisevalla äänellä eukko alkoi haastaa:

"Minä — minä — ah! — uskon varmasti, että kauniilla aatteilla, ystävyydellä, rakkaudella, veljeydellä, tasapuolisuudella, suvaitsevaisuudella — mutta ennen kaikkea rakkau-

della päästään pisimmälle sivistyneitten elukkain keskuudessa!"

Korvenkontio myhäili suloisesti, niin että hänen pienet silmänsä olivat aivan punaiset ja niistä tippui vettä, nuoruusmuistojen mettä.

"Aivan niin, aivan niin — sivistyksen asein tehkäämme työtä!" viserteli Mikael Kettunen falsettiäänellään, "aseet pois, kaviot ja sarvet pois!"

"Juuri niin, aivan niin! Se on minunkin mielipiteeni", hymyili johtaja Susi Suurisuu niin että hänen harvinaisen hyvin säilyneet hohtavanvalkeat torahampaansa näkyivät. "Rakkaudesta puhui tässä juuri rouva Lehmyri niin kauniisti ja mieleenpainuvasti, että annan hänen viisaille sanoilleen täyden tunnustuksen, joka on sitäkin vilpittömämpi, koska hän oikeastaan kuuluu eri katsomuspiireihin kuin minä. Mutta rehellistä, viisasta vastustajaakin kunnioitan ja siis —"

"Hm — kuomakulta — rakkaudesta puhukaamme, ei vastustuksesta", vilkutti Mikael silmää ja veti herra Harmosta leikillisesti pitkästä korvasta ja lerppahuulesta, johtaakseen hieman hidasajatuksisen herra johtajan oikeille raiteille.

"— ja rakkaudesta puhunkin! Rakkaus, se on ihana asia! Minä rakastan heitä kaikkia, hevosia, lehmiä ja lihavia lampaita — oi! Tahtoisin heitä kaikkia syleillä —!" Ja johtaja oli niin liikuttunut omista sanoistaan ja aatteistaan ja hymyili niin sydämensä pohjasta, että vesi tippui kielestä.

"Mutta", myhäeli ukko Korvenkontio surullisesti, "pelkään, etteivät h e puolestaan rakasta meitä yhtä hellästi, ei ainakaan kaikki", ja hän heitti simaisen silmäyksen vanhaan kaunottareen, rouva Lempeä Lehmyriin.

"Ei — hm —. Myönnän, että Kova Kavion käytös on raaka, uskomattoman häijy, onhan kuultu, että hän potkaisi hengeltä viattoman sudenpoikasen, joka vain leikillään riippui hänen nivusissaan", sanoi herra Aasi Harmonen yleismaailmallisen sivistyksen tasapuolisuudella ja yleiseläimellisellä säälillä.

"Niin —", nyyhkytti johtaja Susi Suurisuu, "se herttainen lapsi on tätini kummin kaiman serkun lapsi, niin suloinen ja erittäin hyvä- ja terävähampainen!"

"Aai-ai!" säälitteli rouva Lehmyri kyynelehtien. "Meidän täytyy perustaa pienten petolapsien potkimattomuus- ja elukkaystävällisyys-yhdistys, joka ompeluseuroissaan valmistaa näiden lapsiraukkojen puku- ja leluvarastoja valiokunnan järjestämien joulun kuusijuhlien pakettijakelua varten." Rouvan silmissä värisi ylieläimellisyyden kirkas kyynelkarpalo.

Koko valiokunta vuodatti liikutuksen kyyneliä.

Ja niin sai kulttuuri, eläimellisyys, rakkaus ja rauhanaate kauniita voittoja metsässä. Röyhkeän Kova Kavion raatelevaiset kaviot köytettiin lujasti kiinni, aina kaksi ja kaksi yhteen, ettei sen väärinkäytöt ja väkivalta enää saisi sortaa susia eikä ärsyttää muita kulttuurieläimellisten suuntaviivojen valiopersoonoita eikä esimerkillään villitä yltiöpäisiä lammas- ja jänisaineksia sekä koko metsäläiskansaa kokonaisuudessaan nyttemmin laillistunutta vallanpitäjäkongressia vastaan. Sitten se heitettiin hakaansa — että sudet ja muut lainvartijat saisivat sitä rakastaa. Ja niin vallitsee eläimelliseen sivistykseen perustuva ihanne-eläimellisyys yhä edelleen metsässä — — — jatkuvasti — — —

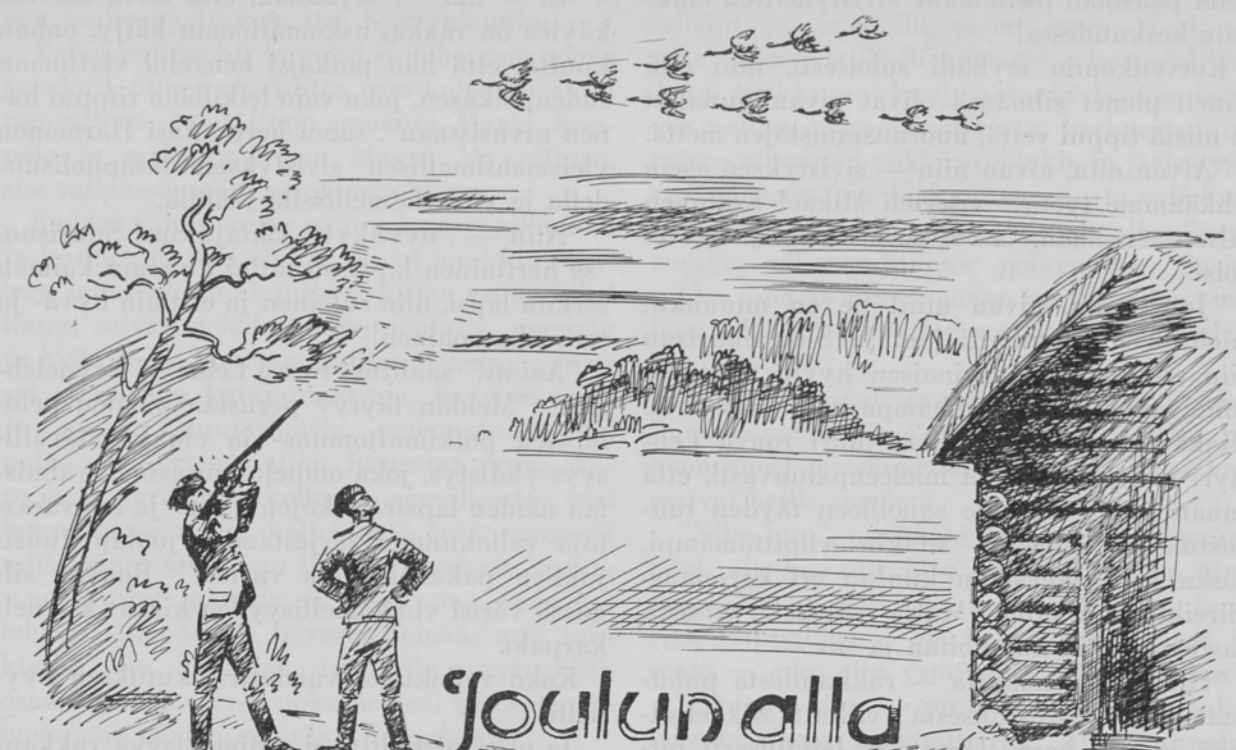

Jouluna Hallan jääkärisaunassa

Kirj. Paavo Susitaival

Aamu jo hämärti. Kankealta tuntui ylösnousu, sillä makuulavitsamme — vanha ovi — oli jättänyt peiliensä terävistä reunoista syvät uurteet ruumiiseemme. Niinpä sitten alkajaisiksi — nykyinen ministeri N. — silloinen nuorisoseuramies ja kansanedustaja — sekä minä — aluksi voimakkaalla hieronnalla hävitimme epämukavan makuutilamme raitaiset jäljet ruumiistamme. — Olipa tämäkin makuutila — olkitukko pään alla ja niin kapea, että kahden miehen oli käsikynkkää nukuttava kuten parhaat ystävykset ja yhteisestä sopimuksesta käännyttävä, milloin puutunut ruumis sitä vaati.

Mutta parempi oli näin kuin jääkäritovereillamme ja toisilla "alokkailla" — jotka pahnoilla makasivat pirtin vetoisella lattialla. Meillä oli sentään lämmintä — joten olimme tyytyväisiä keksintöömme rakentaa laveri tuosta vanhasta ovirähjästä.

"Paavo ja Samuli kalaan — sinä, Herman, halontekoon ja sinä, Jussi, lattiaa luuttuamaan", kuului "päivystäjäksi" määrätyn jääkärin lyhyt käsky.

Nopeata olikin lähtö, sillä pukeutumisesta ja peseytymisestä ei vaivaa ollut. Pieksut vain jalkaan, lakki päähän ja poronnahkarukkaset tyynyltä — ja sitten matkaan.

Metsälammin ruskeaan veteen olimme jo edellisenä päivänä laskeneet verkkomme avannoista kaikkien sääntöjen mukaan, ja nyt alkoi kirpeässä pakkasessa nosto. Oli varottava, ettei nostosiima avantoa auki hakatessa katkennut — sitten kintaat käsistä, ja niin nousi verkko jääkylmästä vedestä. — Kiire siinä oli ja sormia paleli ahvenkölliskoitä verkosta selvitellessä ja jo koetun verkon uudelleen veteen sujuttamisessa ennenkuin jäätyisi. Mutta lopulta oli sekin selvä ja saatoimme vitsaan pujotella runsaan kalasopan ainekset.

Lähestyimme piilopirttiämme. Pihalta kuului sahan ääntä maisteri Herman Stenbergin tottumattomine käsineen puita katkoessa. Siinä ahersi vaatimattomana oppinut tiedemies — meidän kaikkien kunnioittama, jo Bobrikoffin ajoilta ansioitunut aktivisti — suorittamassa tällä kertaa välttämättömiä piha-askareita.

Mutta sisällä ei ollut yhtä kodikasta. Oli sattu-

nut pientä sanaharkkaa nuorisoseuramiehen kanssa siitä, sopiiko talousaskareet "kansanedustajalle", ja vasta jääkärien kovakourainen ote sai miehen ymmärtämään alokasasemansa. — Ensimmäinen ristiriita jääkärihengen ja parlamentin välillä orasti jo tässä pikkutapauksessa.

"Aiotko pataljoonaan", kuulin kysyttävän. — Pitkä vaitiolo — sitten vastaus — "Toistaiseksi jään Ruotsiin." — Keskustelu katkesi töksähtäen.

Aamiaisateriaa ryhdyttiin valmistamaan. "Kalat keitetään illaksi, joten sahaapa sinä, Herman, tuolla sahallasi poronruhosta sopivat kappaleet sillä aikaa, kun minä heitän herneet pataan."

Tupa alkoi vähitellen lämmetä ja sitä mukaa miesten mielet. Jo löysi jääkäri Sutinen — kaatui muuten vapaussodassa — haitaristaan reippaan sävelen. Pian lauloimme täyttä kurkkua — nuorisoseuramiestä lukuunottamatta — huolettomasti kuin tukkipojat kaikille tuttua renkutusta. "Kahdeksan kertaa minuutissa se revolveripyssy laukes —" — Pom! — laukaisi jääkäri "Pursiainen" pistoolinsa kattoon ja pian paukkuivat useimpien tuliaseet pirtin katto-orsiin kertosäkeen vahvistukseksi — ja kahdeksan reikää lisää oli Hallan Ukon piilopirtin orressa.

"Huomenna on Joulu — pojat!", sanoi joku joukosta. Niin, joulu, kaukana kotoa, takaa-ajettuna ja piilopirtissä — synkkä tulevaisuus edessä. Mutta Joulu kuitenkin, jota aioimme juhlia. Olihan Hallan Akka — kaikkien yhteinen "äitimme" — luvannut oikein riisipuuroa.

Kaukainen koti — nousi kaihoisaan mieleen. Pyrin hetkeksi eroon tästä keinotekoisesti riemuitsevasta joukosta — ulos — yksinäisyyteen. Kalaveikkoni "Samuli" teki seuraa.

Mutta äkkiä heristimme korviamme — ilmassa kaikui joikuvia monisointuisia ääniä. Musta kiila lähestyi matalalta järven yli — suunnaten kulkunsa piilopirttimme yli. "Samuli" säntäsi tupaan ja syöksyi jälleen ulos haulikko kourassa. Joutsenia! Laukaus molemmista piipuista — ei onneksi sattunut!

Tuumaakaan eivät komeat linnut muuttaneet suuntaansa — etelää kohti! Vähitellen joiku heikkeni, kun parvi katosi metsän peittoon.

"Huomasitko, että niitä oli yhtä monta kuin meitä? Taitaa olla merkki siitä, että vielä tästä selviydytään", lausui kuin ennustaen toverini.

Ja me selviydyimme sillä kertaa. Mutta vähällä olin tulla taikauskoiseksi nähdessäni joutsenparven Hallan piilopirtin yllä jouluaaton aattopäivänä.

Kaskö Wood Ltd. Oy.

KASKINEN

HARJAVALLAN
APTEEKKI

HARJAVALTA

TARINA LOISESTA SOTAMIEHESTÄ

KIRJ. LAURI HAARLA

Oliko hän kala vai lintu? Kukaan komppaniassa ei osannut siihen kysymykseen vastata. Eikä siihen ollut aikaakaan, sillä hänen tultuaan joukkoon meni aika etupäässä nauramiseen, varsinkin alkupäivät.

Eikä hän näyttänyt muuhun tottuneenkaan kuin olemaan kaikkien narrina. Mutta kukaan, ei edes jääkärin palveluspoika, Piikin Jussi, kyennyt varmasti sanomaan, oliko hän tietämättään pähkähullu vai koijari ja kelmi, oikea maailmanrannan sieluneltari, sanalla sanoen — liika viisas tavalliselle sarkatakille.

Se mies vasta osasi ensi näkemältä herättää pelkkiä epäilyksiä.

Kun hän ilmestyi eräänä maaliskuisena aamuna Rekolan talon pihalle mustassa, kuluneessa palttoossaan, jonka ylle oli vedetty valkoinen paita, näytti hän salaperäiseltä vakoojalta, oikealta jesuiitalta, jonka ränsistyneet nauhakengät muistuttivat pahasti punakaartilaista.

Mutta sanat olivat pelkän leikarin ja narrin, kukaties sirkusklovnin, hänen pokkuroidessaan portaitten juurella vääpeli Hännille, joka tuijotti tulijaan pahaenteisesti, suu mutruillen, naama kärsimättömissä rypyissä.

”Häh, sotaan muka? Oletkos kuullut, mies, että meillä ei makseta urkkijasta enempää kuin — lyijylantti? Kukas olet?”

”No, eipä olla ihan Jämsän komeita eikä Korplahen koreita, mutta ollaanpa Kärkisten kärähtäneitä — pääpuolesta nähkääs . . .”

Ryhmän verran miehiä oli remahtanut nauramaan.

”Osaatko ampua?” jyrähti vääpeli.

”Kynttilästä liekin sammuksiin joka ampumalta, herra luutnantti. Sirkuksessa, nähkääs . . .”

”Pelle, sirkuspelle!” huusi Piisin Jussi.

”Ville, Ville, sinä nääsikkä”, pisti tulokas vastaan. ”Kolun poikia, seppä-kolulaisia ja pyssyntekijöitä. Lisäksi maailmanmatti ja jos niin haluatte, hyvät herrat — neropatti.”

”Osaatko kaatua, mies?” murahti vanha Kärnä, ryhmäpäällikkö.

”No, saakuri, sen paremmin ei Caesar konnan tikarista!” iski leikari heilauttaen juhlallisesti oikeata kättään. ”Näyttämöllä nähkääs, herra kapteeni . . .”

”No, peijakas!” nauroi Hänni, jonka suu oli mennyt messingilleen uudesta arvosta. ”Saat tulla mukaan”, hän hohotti, ”muonarengiksi ja — komeljantiksi!”

Eikäpä kulunut aikaa sen kummempia, kun teki leikari ensimmäisen temppunsa. Keskellä taistelua huusi luutnantti: "Pojat, on tarvis lankaa kenttäjohtoon! On noustava pylvääseen, tuohon noin ja..." Päällikkö alkoi epäröidä itsekin, sillä käsky näytti tiheässä konekivääritulessa suoranaiselta kuolemantuomiolta.

Mistä liekin kuormastosta hinautunut hyökkääjäin mukaan Kolun Ville, joka tokaisi luutnantin olan takaa, tempaisten vierimmältä mieheltä kiväärin: "Jos suvaitsette, näytän pienen tähtäyksen, herra eversti. Sirkuksessa nähkääs..."

Jääkäri oli käskemäisillään lurjuksen syrjään, mutta jäi itsekin, kuten koko joukko, suu ammollaan tuijottamaan Villen kivääriinpiippua, joka sojotti kohti puhelinpylvään huippua. Kaksi kertaa ampui, pirskahti lanka poikki. Ja akrobaatti levitti kädet, keikkasi niskan takakenoon, hymyili, irvisti, kuten ainakin sirkustaituri aploodien myrskytessä.

— — —

Sellaistako ampujaa olisi enää ajettu takaisin kuormarengiksi! Hän sai kiväärin ja patruunavyön. Ja siinä ja seuraavissa taisteluissa makasi Ville ketjun kärkipaikoissa, mikäli yleensä pysyi maassa, hihkuen tuon tuostakin ja nauraa käkättäen kuin piru parhaita osumiaan.

Mutta se mies osasi vasta muuttaa hahmojaan. Kun luultiin rääväsuiseksi Pelleksi, ilmestyi Ville äkkiä erään taistelun jälkeen, aamuhuutoon komeana, vieläpä hienosti puettuna teikarina. Kiiltonahkaiset saappaat, turkiskauluksinen sotilastakki yllä ja sudennahkainen karvahurri keikkumassa kallellaan herra Kolu keikaroi pihalla. Ja mitä vehtasivatkin miehet suutaan, hän vain hymähteli salaperäisesti, hieno naurunväre huulilla.

Kukaan ei kyennyt näkemään hänen sydämeensä. Oliko hänen urhoollisuutensa pelkkää sirkusta tai maailmanrannan sälliä, jota huvitti koreilla ja rehennellä. Kukaan ei häneen vieläkään luottanut. Mutta yhtämittainen nauru oli vaihtumassa ihmettelyksi, ehkäpä puolittaiseksi ihailuksikin.

Niin tuli vastaan ankara tappio. Peilahdentien haarakkeessa seisoi hajalle lyöty pataljoona vetäytyäkseen penikulman verran syrjään radan varsilta, jota myöten kiiti taistelun murskaava panssarijuna. Takana on kattilanmuotoinen laakso, joka juuri on heitetty vihollisen valtaan. Haavoittuneitakin on täytynyt jättää sen käsiin. Julma, ehkäpä kiduttava kuolema uhkaa läheisimpiä tovereita. Murhe vainajista, tuska haavoittuneista, hermostunut ärtymys tappiosta ja näännyttävä väsymys painaa kuin lyijy mieltä ja jäseniä, ärryttää, riehaannuttaa, luo sekasortoa, vieläpä riitaa ja toraa.

Kalpea nuorukainen naapurikomppaniasta seisoo voipuneena erään ammuskuorman vierellä. Hän lie haavoittunut, koska painaa kädellä oikeata lonkkaansa. Joukkuepäällikkö ei ole nähtävästi tätä huomannut. Hän sinkauttaa nuorukaiselle jyrkän käskyn hakea laaksosta ojanteeseen jääneen ammuslaatikon. Nuori sotamies näyttää epäröivän. Ei osaa sanoa mitään puolustukseksen. Päällikkö ojentaa ärtyneenä kouransa kuin tarttuakseen pelkuria niskasta.

Siinä on samassa iloisine naamoineen Kolun Ville. "Jos suvaitsette, herra kapteeni", hän kumartaa nokkelasti, "näytän teille kilpajuoksun pirun eli kaimanne kanssa, hei!"

Ja samassa hän on juoksemassa huimaa vauhtia alas kuoleman laaksoon. Mykkä syvänne räjähtää kaikilta laidoiltaan. Vihollinen räiskii kuin olisi taistelu leimahtanut uudestaan ilmiliekkiin. Juoksija ei pysähdy, ei hae suojaa. Hänet näyttää vallanneen mielenvikainen hurmio. Mutta mikään

Viisaus

osoittaa luontevimmin ajatuskyvyn eli järjen etevyyttä, mikäli tämä ohjaa ihmisen toimintaa ja elämää tavoittelemaan tarkoitusperiä, joilla on todellinen ja pysyvä arvo».

Näin määrittelee iso Tietosanakirja käsitteen »viisaus».

Viisaus ja vakuutus kuuluvat yhteen, sillä ainakin taloudellisten arvojen pysyväisyys voidaan taata vain niillä

Palo-, Tapaturma-, Meri-, Auto-, Murto-, Metsä-, Vastuu-, Sade-, Lasi- y. m.

VAKUUTUKSILLA

joita myöntävät vanhat kansalliset vakuutusyhtiöt

POHJOLA JA KULLERVO

ei häneen pysty. Ei kokonaisten ketjujen sinkoileva lyijy. Hän palaa!

Hänen hontelo vartalonsa on kumarassa. Kainalossa hän raahaa raskasta ammuslaatikkoa. Mutta lisäksi on hänen hartioillaan kumma taakka — vainajako? Hervoton ruumis laahautuu hänen mukanaan ylämäkeä. Mäellä hän lysähtää reen viereen, johon putoo kantamuskin.

"Se ojensi kättään, se elää, elää", Ville supisee ja alkaa kasvoilla kiihkeä, huohottava ilo avata haavoittuneen takkia rinnasta. Toverit seisovat ympärillä kasvoilla ilme kuin olisi käsi kohoamaisillaan ottamaan lakkia päästä. Ja äskeinen päällikkö vaikeni aivankuin häpeissään, kunnes astui pelastajan luokse, joka yhä oli kumartuneena haavoittuneen puoleen. Lähestyjän käsi laskeutui kuin hyväillen Villen hartioille. "Sano nimesi, jotta . . ." päällikkö alkoi. Mutta Ville oli jo pystyssä, huiskahutti kättään ja nauraa hohotteli entisensä tapaisena leikarina: "Jaa, että minäkö? Hullu poika Huittulasta, hassu poika Hattulasta, herra kapteeni!" Ja hänen iloinen virnistyksensä levisi miehestä mieheen. Nauru hyrähteli sakista sakkiin, remahti, sorisi äänekkäänä ilonpitona, kunnes komennus kajahti hämärtyvään iltaan.

Tuli vastaan Hatanpään kuolemanpellot. Viinikanoja leikkasi peltojen laitaa rannat mutaisina, keskeltä jääsohjona. Mutta keikari Kolu oli nyt ryhmäpäällikkö ja tamineiltaan entistä hienompi: käsivarsinauha oli — puhdasta silkkiä, ja sen siniset kirjaimet helottivat kuin rakkauden ruiskukka, sillä sen oli hänelle lahjoittanut hämärässä kevätillassa Kangasalan harjulla pieni rintamakeittiön tyttö, jolla oli ollut lemmikinsiniset silmät.

Tämä rakkauden silkkikö oli nyt upotettava Viinikanojan liejuun ja jääsohjuun, kun oli muka penkereitten suojassa kahlattava sen yli? "Ei, jumal'avita!" julisti keikari. Sitäpaitsi, hänelläkin oli Peilahden muistona punakeltainen nauha rinnassaan. Sitäkö tärvelemään — ritari peloton ja nuhteeton! "Hoi, Piikin poika, hoi!" hän huutaa silmät palaen kylmässä aamussa tulta ja tulikiveä ojentaen hyppysissään kaksi tulitikkua Jussille, jotta jos tämä vetää pitkän, oli edessä ryntö yli pienen sillan, jota pyyhki Ratinasta konekivääri-tuli. Jussi näpsäisee toisen tikuista — pitkän ja tulipunapäisen. Ja leikari komentaa: "Kentlemannit! Yli sillan, mars, mars!" Ja tuolla puolen joen hän sytyttää savukkeensa toisella arpatikulla, joka oli yhtä pitkä ja ehjä kuin Piikin pojan vetämä. "Senkin kelmi", ärhenteli Jussi, mutta sai tupakan suun tukkeeksi.

Niin jatkui Kolun Villen leikki. Ei vieläkään tietänyt kukaan vuorenvarmasti, tekikö hän huimapäiset temppunsa lopultakaan muuta kuin hounapäisyyttään. Juuri kun alkoi paistaa miehen kasvoista hellä sydän, kuten oli nähty Peilahdessa, huitaisi sen sirkuspellenä tienoheen ja hekotteli, pokkuroi, virnisteli entisensä tapaisena koijarina.

Mikä lie ollut sittenkin . . . paheissa oljennellut kulkusälli, oikea losojätkä ja vonkari, joka oli sattunut oppimaan yhtä ja toista rienaustaitoa maailmalla? "Rämäpäinen hullu!" jurahutteli miessakissa vanha Kärnä. "Ja kainalossa häntäniekka piru — suojelusenkelinä!" saattoi yhäkin häijyillä myös Piikin Jussi, jollei muuten, niin ainakin viisastellakseen.

Mutta vielä olivat kokematta suuren kaupungin katakombit, kellarit, joissa pakolaiset kyhjöttivät nälänkuoliaina, ken peläten "lahtareita", ken rukoillen saapuvien pelastajien puolesta.

Katutaistelu räjähtelee vielä siellä täällä. Ei uskalla yksikään kadulle leivänhakuun. Ei myöskään Messukylän vaimo, joka on kahden lapsensa, sylivauvan ja nelivuotiaan tyttönsä, kanssa, painunut syvälle holvien varjoon. Rinnoilla itkee lapsi. Ei ole laihtuneessa emossa ruokkijaa. Nääntyvä tyttö murisee nälkäänsä, itkee, jollottaa ja nukahtaa taas omaan itkuunsa. Aamu ei koita enää koskaan. Ikuinen, raskas hämärä peittää vaimon näivettyneet kasvot, joilla ei ole mitään toivoa, ei edes selkeätä ajatusta tai hätää.

Sarja laukauksia räjähtää taas kivitalojen seinistä. Tällä kertaa aivan läheltä. Ne jumahtavat alas kellariin kuin raskaat kivet, vavahduttaen tuijottajat horroksesta hereille. Nääntynyt pakolaisvaimokin avaa silmänsä ja jää tuijottamaan

kohti portaita ja näiden yläpäässä olevaa raskasta ovea. Pieni tyttö on ujuttautunut väristen ja vavisten äitinsä kylkeen.

Ovi revähtää auki. Sarastava aamu tulvahtaa terveenä, karkeana siitä sisään. Se valaisee portaat, etenee ohi kivipilarin ja ammahtaa suoraan tuota kärsivää ryhmää kohti, jossa kelmeäkasvoinen äiti hoivaa kuolevaa sylilasta ja vapisevaa tyttöä.

Tämän näyn näkee Ville Kolu. Hän ei saa siitä näystä irti silmiään. Hän seisoo ylähäisillä portailla. Jokin kaukainen, kulumaton muistikuva, lapsuudesta kai, omasta äidistä ehkä ja hänen omasta pienenpienestä sisarestaan, on havahtunut hänen mieleensä. Se on hänestä huikaisevan kaunis nähdä, ja se polttaa hänen rintaansa kuin itkettävä ikävä maailmanrannan matkamiestä.

Hän ei ajattele enää loukkoihin painuneita salaampujia. Miehet hakekoot, raivatkoot, järjestelkööt. Hän, Ville, kuulee vain pienen tytön sanat: "Leipää, anna leipää . . ." "Tuon, tuon, leipää tuon ja sokuria, sokuria, noin suuren mommosen sokuria!" Ja hän on samassa nostanut tyttösen ilmaan, kattoon saakka ja kadonnut, juossut leveälle pitkälle ja suoralle kadulle, jota pitää hallussaan yhä vihollisen epätoivoinen ärhäkäs kiväärituli.

Kuluu minuutteja pari kolme. Ryhmän miehet alkavat kiroilla miehen hulluutta. Kuluu kymmenisen minuuttia. Kiroilu yltyy. Joukkue on ryhmä ryhmältä työntymässä uuteen kortteliin. Ja yksin ryhmäpäällikkö on juossut pienen tytön soperruksesta, suoraa päätä helvettiin.

Kuluu neljännestunti! Piikin Jussi, joka on vahtinut ovella, viittoo vimmatusti portaita alaspäin. Jo harppaa hän itsekin alas kellariin, aivankuin olisi paennut vaaraa tai luonnotonta näkyä.

Poika ei saa enää sanaa suustansa. Kukaan ei ymmärrä onko hän suunniltaan ilosta vai kauhusta.

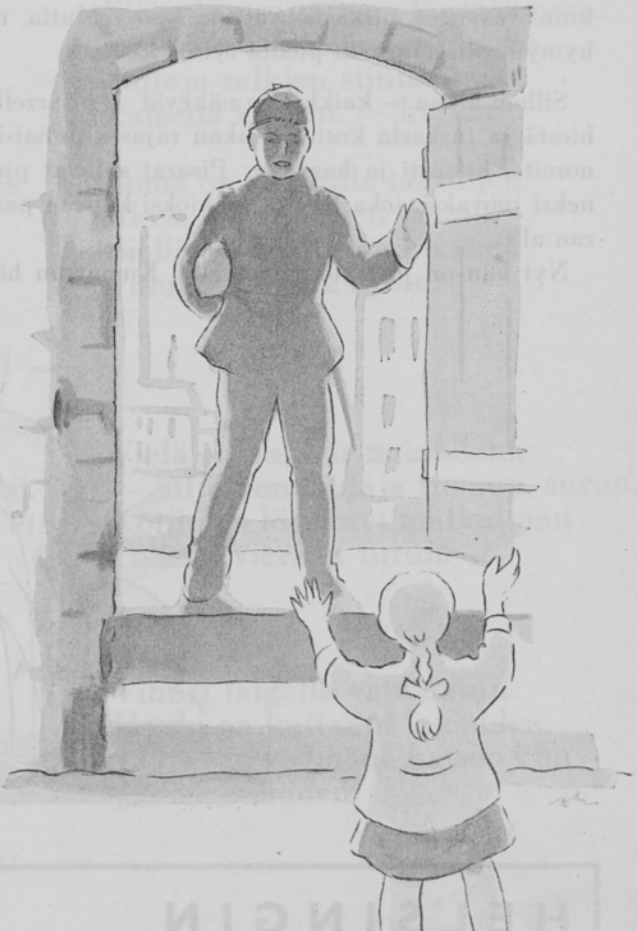

Silloin astuu näkyviin ovenaukosta ryhmäpäällikkö Ville Kolu. Hän horjahtaa ovenpieltä vastaan. Nousee taas suoraksi. Vasen käsi nousee iloiseen tervehdykseen. Mutta se hervahtaa nopeasti taas. Ja jalat alkavat haparoida portaita. Kasvot ovat yhä varjossa. Pieni tyttö on juoksahtanut portaitten alapäähän, seisoen sihertävin silmin, utelias hymy huulilla hohtavan valoläikän keskellä.

Jo kurkoittaa tyttö kättään pitkää miestä kohti, jonka oikeasta kainalosta näkyy suuri, musta leipä. Jo ovat tulijan jalat, käsivarret ja hartiat valon piirissä. Mutta kasvot ovat yhäkin pimeässä Mitä on hänelle tapahtunut? Hänhän haparoi kuin sokea. Mutta hänen huuliltaan kuuluu kuitenkin — jonkinlaista naurua, hereää, poikamaista ilonpitoa. Ja oikea käsi on jo ojentamassa leipää tyttöä kohti, samalla kun vasen haparoi jotain vasemmasta takintaskusta.

Vihdoin . . . hän on portaiden alapäässä. Äkkiä valahtaa valo ympäri pään, jonka kiireellä törröttää sekava, tumma tukka ja tiheä parranrantu kiertää leuansyrjää pitkin. Kasvot ovat kalpeat kuin väsyneet pitkästä valvomisesta. Mutta ne hymyilevät, nauravat pientä tyttöä kohti.

Silloin alkaa — kaikki sen näkevät — pisarrella hiestä ja tuskasta kostean tukan rajasta punaisia noreita, hitaasti ja harvaan. Pisarat sulavat pieneksi juovaksi, joka katoaa tuokioksi kapean parran alle.

Nyt hän on jo tyttösen vierellä. Kumartuu hänen puoleensa. Katsoo suurta leipää, jolle parrasta ja kaulalta putoaa pari pisaraa.

Ville Kolu horjahtaa polvilleen. Hänen päänsä on melkein tyttösen pään tasalla. Ja hän nauraa yhä, mutta nyt hiljaisesti ja haikeasti, sillä hän ei näytä enää jaksavan sen enempää.

Mutta hän huomaa veripisarat leivän pinnalla. Tämä näyttää hätäännyttävän hänet. "Puhdasta leipää, puhdasta, puhdasta . . .", hän supisee, hokee ja pyyhkii hihallaan lakkaamatta ja huolekkaasti leivästä veritahraa. Ja silmät katsovat ilosta säteillen, houkutellen ja hyväillen pientä tyttöä silmästä silmään, katsovat kuin suuren veljen pikkuruikkuiseen sisareen, kuin sodasta palaavan nuorukaisen naapurimökin tyttäreen, kuin merien taakse lähtevän pojan syntymäkotinsa pihamaata, portaita, kynnystä ja omenapuuta, joka kohta oli upeileva täydessä kukassaan.

Ja uskon, uskon totisesti, että nuo kasvot hymyilevät vielä haudassakin, hymyilevät iankaikkisesti, sillä ylähäiset pellot kasvavat hänen verestään puhtaan puhdasta maitojyvää ja tähkää — elämän leipää.

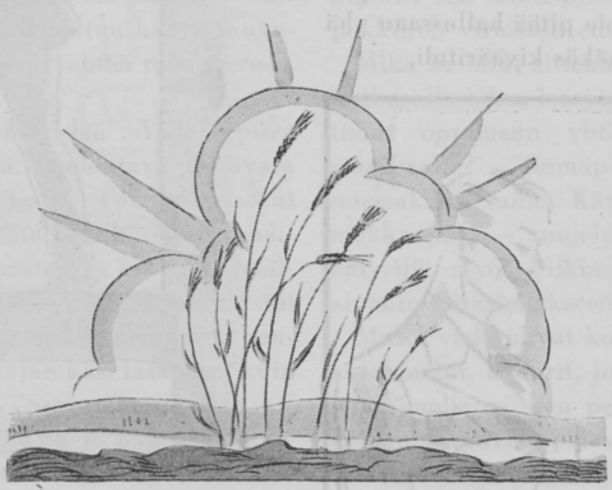

HELSINGIN OSAKEPANKKI

Pääkonttori:
HELSINKI, ALEKSANTERINKATU 17
Haarakonttoreita:
90 eri paikkakunnalla

Omat varat Smk. 213,000,000:—

Kaikki pankkiasianne voitte järjestää myöskin kirjeellisesti.
Sähköosoite: HELSINGINPANKKI

Jo 100 vuotta sitten
istui usein iltojansa
laatuisasti lauantaisin
monet suuret Suomen miehet
letkuvarret leuoissansa
oluttuopit edessänsä.

Niin nytkin
sillä oluemme *„Juhlatuote"*
on kylässämme kysytyintä.

KOKKOLAN PANIMO OY. KOKKOLA

Valkea kuolema

Vihuri taigalla viheltää
kietoen kalvasta matkamiestä.
Hangelle jälkien rivi jää.
Ei ole tietoa tiestä.

Etäällä saalista vainuten
susien partio ulvoo ääneen.
Sydän on haljeta ihmisen
heikon ja yksin jääneen.

Raiskatun Karjalan kalvas mies
yössä on matkalla länttä kohti.
Liiaksi ahdisti, kalvoi ies.
Lähteä lyöty tohti.

Takana piina ja pakkotyö,
pyövelin silmukka laki ylin.
Edessä toivoton, mustin yö:
Karjala kuollein kylin.

Sittenkin suunta on länteen päin:
Soma on kaukana kotipuolla
aaltoja selkien siintäväin
katsella kerran, — kuolla.

Soma on haudalla taattojen
itkeä, itkeä lapsen tavoin.
Siellä on katveessa kuusien
Jumalan korva avoin.

Voi, miten jäykät on askelet.
Jalka on painava niinkuin paasi.
Huuhkajat ulvovat: ”Koskaan et
tavoita Karjalaasi!”

Sittenkin askele länteen vie,
sittenkin suunta on suora yhä. —
Hetkinen vielä, ja päättyy tie,
eessä on määrä pyhä!

Siintävät silmiin jo Vienan veet.
Aurinko vaskea silmiin valaa.
Hymyten kuiskivat harjanteet:
”Katso! Hän kotiin palaa!”

Tsasounat soittavat kellojaan.
Maammo on vastassa veräjällä.
Vielä on ahtaassa aitassaan
kylliksi kystä hällä.

Vielä on kantele naulallaan
— hiljainen laulaja riemun, surun. —
Kotiin on löytänyt matkaltaan
kulkija vieraan turun.

— — —

Vihuri taigalla vaimentuu.
Hanki on kattanut lakeuden.
Jäätävän kylmänä katsoo kuu
juhlia arosuden.

Heikki Asunta

80-vuotiaalle sinimustalle, äiti rakkaalleni omistettu.

Säveltäjä.

Suomalaisen rukous.

Uuno Kailas.

Yksiääniselle joukkolaululle (tai yksinlaululle) ja pianolle

säveltänyt

Arvo Laitinen.

1937.

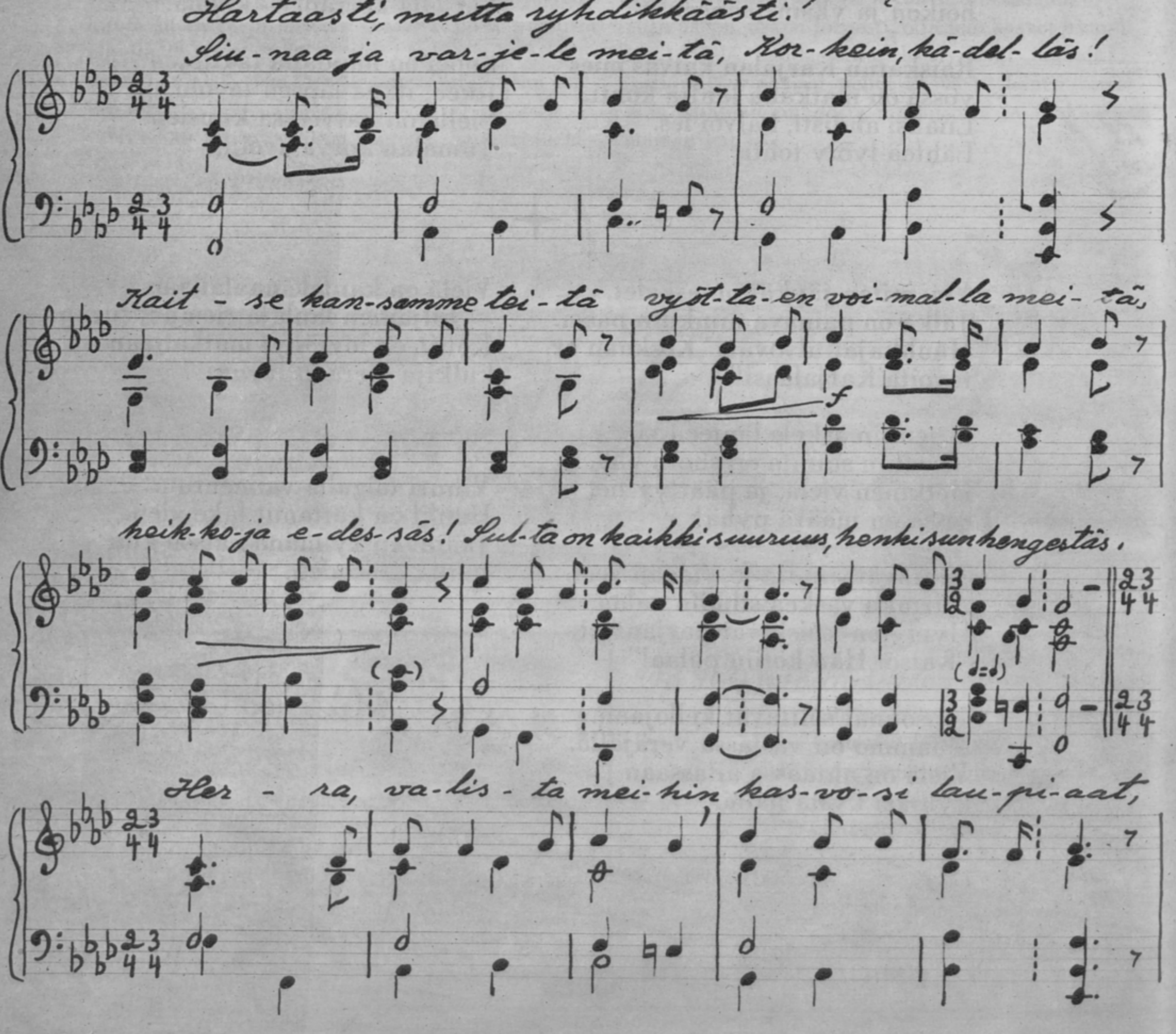

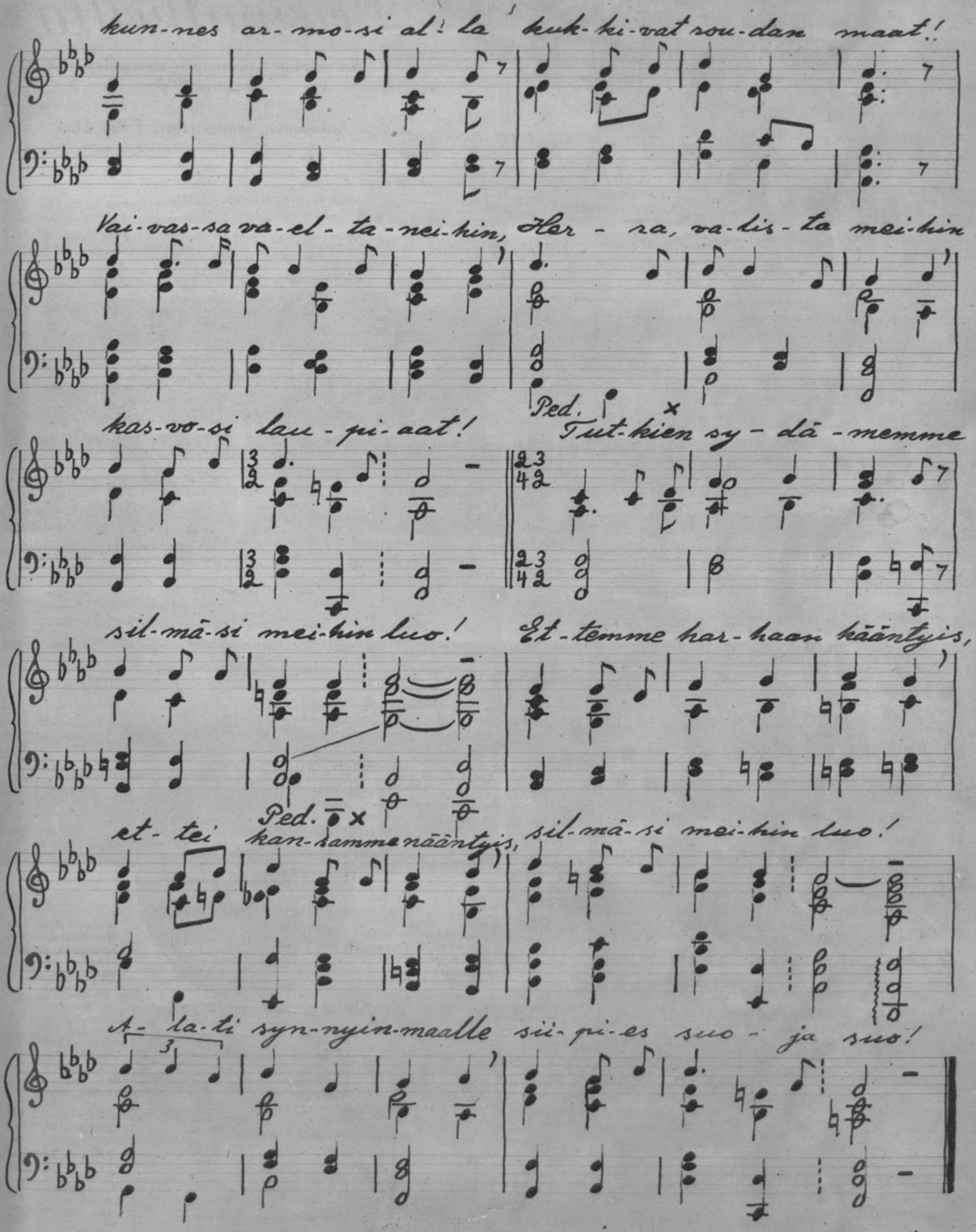

I K L:n laulukirja № 15.

Leirivalkeilta.

Kuvasatoa Kuortaneen nuorisoleireiltä. kesällä 1937.

Aukeaman sommitellut: *Viljo Lius.*

LUO LIPPUJEN!
Viime kesänä kokoontui kansallisen nuorisomme johtajistoa taas puolitoistasatainen joukko Kuortaneen kankaille saamaan uskoa, intoa ja voimaa taisteluunsa.

MAANPUOLUSTUSNUORISOA.
Tyttöleirin osanottajia harjaantumassa kaasunaamarin käyttöön.

LEIRIN JOHTAJISTO.

Myöskin ent. Sinimustain Päällikkö pastori Elias Simojoki oli leireillä luoden nuorisojoukkoon Kuortaneen kursseille ominaisen voimakkaan taistelun hengen.

Leiripäällikkönä toimi Nuorisojaoston johtaja lehtori R. Ala-Kulju.

ISÄNMAA TARVITSEE TERVETTÄ NUORISOA . . .
Pesäpallo karkaisee ruumista ja virkistää mieltä.

Leirin koulutuspäällikkö V. Lius seuraa suunnistautumiskilpailun kulkua.

Maisteri Anna-Liisa Heikinheimo johti tyttöleiriä taidolla, innolla ja tottumuksella.

Poikaleirin johtaja Erkki Ervamaa lukee päiväkäskyä.

"KYYNEL JA KIITOS KUMPUNNE LOI . . ."
Leiri kunnioittaa Lapuan sankareita.

★

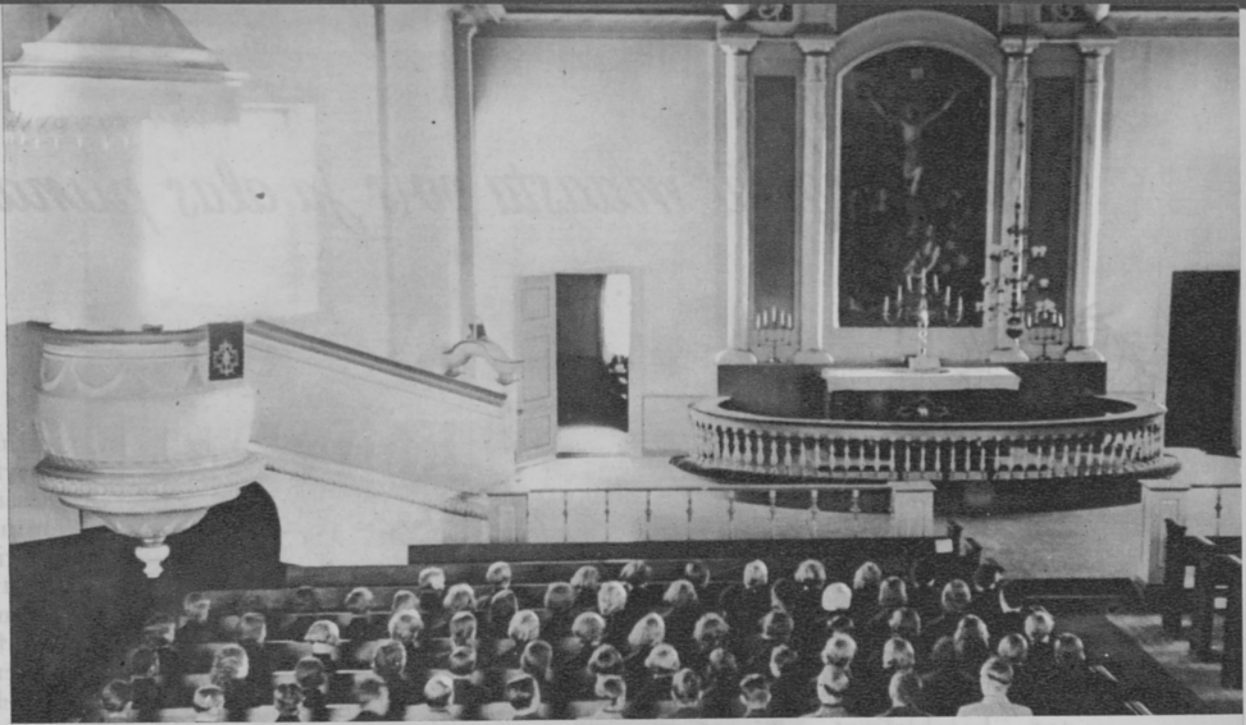

HARRAS HETKI
Lapuan kirkossa, jossa niin moni heränneen kansan johtomies on vuosikymmenien aikana uskonnollisen herätyksen sanomaa julistanut.

★

TAISTELUAAN VARTEN
valmennettiin leiriläisiä myöskin päivittäisen puhujakoulutuksen avulla. Kuvassa muuan leiriläisistä näytepuhettaan pitämässä.

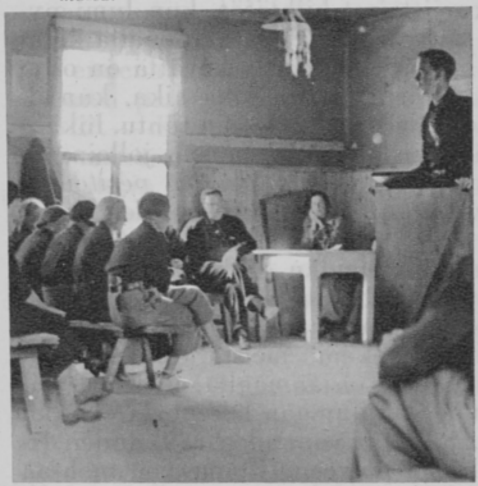

"TAPPELIT KERRAN SANKARIT SUOMEN . . ."
Leiri kuuntelee Suomen sodan urhojen muistomerkin ääreltä selostusta Lapuan taistelusta

OIKEA SUUNTA.
Muuan suunnistautumiskilpailun osanottajapartio kompassia tutkimassa.

TALONPOIKAIS-PÄÄLLIKÖN HAUDALLA.
Kuortaneen leirien traditioihin on kuulunut, että lakeuksien talonpoikaispäällikkö on aina käynyt tervehtimässä leiriytynyttä nuorisoa. Vihtori Kosolan nukkuessa nyt sankarin unta isänmaansa mullassa, teki leiri vuorostaan matkan Lapualle ja hiljentyi hetkeksi hänen haudalleen, jonne laskettu sinimustanauhainen seppele jäi todistamaan, että nuorisolle on Vihtori Kosolan muisto kallis.

★

–kaikki ryssät maasta pois ja alas punakaarti–

Ajan tiimalasi näyttää, että tänä talvena on *siitä* ajasta kulunut jo 20 vuotta.

Tammisunnuntaina kaksikymmentä vuotta sitten kajahtelivat ensimmäiset laukaukset merkiksi siitä, että oli tehty päätös vapauttaa Pohjanmaa ryssien garnisooneista, kuten Ilkan joukot kerran Flemingin linnaleireistä.

Silloin karjaisimme Isänmaan jokaiseen ilmansuuntaan sotahuutomme: *"Kaikki ryssät maasta pois ja alas punakaarti!"*

Ja kun Pohjanmaa oli vapaa, alkoivat jyristä junat etelää kohti vieden nuoria miehiä sinne, missä oli kiskottava vihamiehen kynnet irti Isänmaan povesta.

Väkevinä ovat palautuneet mieleen näinä aikoina niihin päiviin kutoutuneet, osaksi jo vuosien himmentämät muistot. Me emme ole nuoria enää, nuorimmat meistä ovat jo keski-ijässä, vanhempien varsi on kumaraan painunut ja monet meistä ovat jo astuneet kuolemanvirran poikki. — Aika ei kuitenkaan ole voinut lakaista mielestämme pois niitä muistoja, jotka piirtyivät nuorukaissieluihimme v. 1918 taisteluissa. Varsinkin heräävät nuo muistot mieleen silloin kun tapaa vanhoja tovereita siltä ajalta, jolloin seistiin rinta rinnan saman lipun alla.

Me olemme paikallisesti katsoen niin kaukana toisistamme, me olemme eri yhteiskunnallisissa asemissa, meillä voi olla erilaiset maailmankatsomukset, mutta meillä on yksi yhdistävä side, joka liittää meitä yhteen, *aseveljeys.* Senvuoksi me olemme olleet hengessä koossa näinä kahtenakymmenenä pitkänä vuotena, jolloin kaikki se, mikä oli meitä vastassa 20 vuotta sitten, on yhä uudelleen ja uudelleen yrittänyt murskata harventuneita rivejämme.

On ollut monta talvea sen talven perästä, mutta eikö jokainen talvi ole ollut vuoden 1918 jälkeen erilainen kuin talvet sitä ennen? Kun olemme kulkeneet talvisessa pakkasessa, on muistunut mieleen se talvi, jolloin vilu souti jäisin airoin suoniamme pitkin uhaten jäykistää jäsenemme ijäksi, kun on kuljettu kuunvaloisella kentällä, ovat muistuneet mieleen valvotut yöt tähtikimalteisen taivaan alla taikka valkoviittaiset hiihtäjät, kun lumi pyrysi niiden sauvojen tiestä ja olkapäällä keikkui tuikea kivääri. — Monta kevättä on ollut sen kevään perästä, mutta joka aika, kun ilmassa värisee lähestyvän kevään tuntu, liikahtaa mielessä muisto siitä keväästä, jolloin runoilijan sanoin: *"tehtiin vapauden veritouko, Suomen veritouko, Suomen vapauden suuri kylvö."*

Pohjanmaa! — Meidän joukkomme on hajaantunut yli koko Suomen, on paljon niitäkin meissä, jotka asuvat maan rajojen ulkopuolella. — Mutta nekään meistä, joiden kotipaikka ei enää ole Pohjanmaalla, eivät ole voineet unhoittaa Pohjanmaan lakeuksia eivätkä sitä kansaa, joka on vapauden rakkauden istuttanut polvesta polveen. Emme voi unohtaa niitä kaupunkeja, jotka nousevat Pohjanlahden helmasta Merenkurkusta Tornion joensuulle asti, emme Merikosken ikuista pauhua. — Ennenkaikkea emme voi unohtaa niitä hautoja, joiden paasien alla lepää osa meistä itsestämme. *"Dulce et decorum est pro patria mori."*

Monille meistä nuorista ei vielä lähtiessä ollut suuri tehtävämme kirkastunut. — Monet meistä lähtivät lähinnä seikkailun ja taistelun halusta isiltä perityn verensä salaperäisiä vaistoja noudatellen. — Monelle meistä synnyinmaa armaat äidinkasvonsa paljasti vasta maatessa sen jäisellä povella, jakaessa kärsimyksiä sen kanssa.

Olemme kuulleet näinä vuosina paljon juhlapuheita sankareista ja valkoisesta armeijasta, — liiankin paljon. Ne miehet, joilla on sydän paikallaan, eivät tahdo eivätkä jaksa kerskata sillä, minkä täyttäminen oli heille vain vel-

vollisuus. — Mutta jos muistot Vapaussodan päiviltä ovat omiaan kantamaan miesten mainetta historian lehdillä, niin kantakoot ne ennen kaikkea *jääkäriemme nimeä.* Heistä kulkee kyllä tällä hetkellä moni kerjuusauva kädessä, unohdettuna ja kantaen raskaiden aikojen muistona kuoleman tautia povessaan, heistä on moni näinä rauhan vuosinakin astunut ennenaikaiseen hautaan ruumiin ja sielun voimien palaessa loppuun. *Jääkäripataljoona N:o 27.* — Kun Jääkäri ei pelännyt, emme saaneet mekään pelätä, kun Jääkäri jaksoi, täytyi meidänkin jaksaa. Muistammehan, miltä tuntui, jos taistelusta palatessa sai kuulla Jääkärin suusta kiittävän maininnan, muistammehan, kun väsymys, nälkä ja vilu masentivat mieltä, niin valoi Jääkärin rohkaiseva sana uutta intoa nääntyvään sieluun. — Muistavathan pohjalaiset hiihtäjät veriset partioretket talvisessa yössä, kun valkean hiihtopaidan alta vilahti Jääkärin vihreä verka, virkistyi sammuva toivo ja tappiokin tuntui voitolta. — Niin tosian, hiihtihän edellä Jääkäri kuoleman portteja kohti! — Muistavathan ne, jotka keväällä marssivat pakenevan vihollisen perässä sudenvirstaisia taipaleita, kun pöly pureutui ihoon hiekkaisella tiellä, jalat tihkuivat verta ja raskaat kantamukset painoivat heltyneitä olkapäitä, emmekö pysyneet tiellä vain senvuoksi, koska etunenässä paistoi Jääkärin vihreä takki. *"Kun painui päät muun kansan maan, me jääkärit uskoimme yhä!"*

Vielä kerran! Meillä ei ole lupa kerskata niinkuin niiden, jotka uskovat tehneensä kaikki omin voimin. — Meillä oli auttajana Jumala, Hän, jonka puoleen puhuttiin ketjussa maaten painaen ristiin pakkasessa kohmettuneet sormet. Raskas oli se taistelu, jonka miehet rintamalla suorittivat, raskaampi se taistelu, joka suoritettiin polvillaan kodeissa sen talven aikana. — Mutta tuskin oli kerinnyt nurmi nousta sankarien haudoille, kun unohdettiin kiitollisuus sitä Jumalaa kohtaan, joka yksin antoi avun. Se unohdettiin jo Suomen voiton huomenessa ja se on unohdettu nyt, jolloin kuoleman lintujen siipien kohina jo kuuluu päämme päältä ennustaen tulevia koettelemuksia.

"Varattomien rintamamiesten eläkekysymys!" — Siinä otsake, jonka näkee tänä aikana niin usein sanomalehtien palstoilla. Sen otsakkeen alta olemme tottuneet lukemaan uutisia siitä mitä alotteita on eduskunnassa tehty puutteessa olevien vapaussotilaiden aseman parantamiseksi, mitä komiteoja on asetettu heidän asemaansa tutkimaan j.n.e. Toistaiseksi ei valtiovalta ole saanut mitään aikaan asian hyväksi. Tänäkin jouluna irvistää armoton puute monen monen sellaisen kodista, jonka perheen isä oli vapauttamassa Isänmaata myöskin sellaisten asuttavaksi, jotka niiksi kuukausiksi ryömivät kellareihin kuin rotat koloihinsa. Nyt kukoistaa teollisuus maassa loistavammin kuin koskaan ennen, manttaalinomistajan kukkaro paisuu ja Valtion rahakirstuun vuotaa valuuttaa ennätysmääriä itsenäisyytemme aikana. Mutta köyhän rintamamiehen lapsi monessa mökissä Pohjanmaalla, Savossa tai Karjalassa kastaa kyynelillä leipäänsä sen ainoana särpimenä. Eikö olisi valtiovalta voinut käyttää paremmin esim. niitä miljoonia, jotka uhrattiin Espanjan merien puuttumattomuusvalvontaan tai kartiinien hankkimiseksi Kansainliiton neuvoston istuntosaliin? Eikö valtiovalta joudu sen kysymyksen eteen, mistä se nyt tällä hetkellä jakaisi esim. ministerituoleja, ellei olisi ollut miehiä, jotka loivat keväällä v. 1918 n.s. Itsenäisen Suomen?

Rintamatoverit! Aseveljeytemme on kestänyt 20 vuoden pettymykset, kestäköön se edelleenkin, vaikkapa ilmassa leijaileekin jälleen paksulta punaista sumua. — *"Soturiveljeys pysyy halki elämän!"*

Elias Simojoki.

Valkoisen armei-

Kenraali Mannerheimin puhe Suomen hallituksen jäsenille toukokuun 16 päiwänä 1918.

»Hywät Herrat, hallituksen jäsenet!

Suomen nuoren, woittoisan armeijan etunenässä seison minä tänään täällä ja terwehdin sen nimessä hallitusta, joka on saanut kokea niin waihtelewia kohtaloita, juuri täällä samassa wanhassa linnassa, jossa tasan neljä kuukautta sitten suomalaiset upseerit saiwat määräyksen ottaa johtaakseen armeijan, jota ei ollut olemassa, waan joka oli luotawa kansalaisten kokoamilla waroilla ja warustettawa aseilla, jotka wielä oli ostettawa tai wiholliselta otettawa.

Myöskin me olemme siitä pitäen eläneet ihmeellistä murrosaikaa, wanhan ja uuden, hywän ja pahan vaiheita. Mutta meidän on suotu taistelujen ja waiwojen kestettyä nähdä warjojen wäistywän walon tieltä, meidän on suotu murskata wahwa wihollinen sekä hallitukselle ja kansalle luoda se walta ja woima, jota tarwitaan isänmaan tulewaisuuden uudestirakentamiseksi.

Tämän ylwään tietoisuuden elähdyttämänä Suomen nuori armeija tänään marssii maan pääkaupunkiin, eikä tätä tietoisuutta wähennä suinkaan se, että Saksan jalo liittyminen wapaustaisteluumme on sitä lyhentänyt.

Hywät Herrat! Meidän ensimmäinen suuri tehtäwämme on suoritettu, jotawastoin Teidän nyt wasta alkaa koko laajuudessaan. Edessämme owat suuremmat ratkaistawat kuin mitä millään hallituksella tai eduskunnalla meidän maassamme tätä ennen on ollut.

jan testametti

Ja näiden suurten tehtäwien ratkaisu joutuu sen saman hallituksen osaksi, joka wiime syksynä lausui julki tuon ylpeän ajatuksen — Suomi suwereeniseksi waltioksi, mutta joka kiitokseksi on saanut tyhjentää koettelemusten maljan pohjaan asti, joka on pakosta ollut woimatonna ryöstöjä ja roswouksia wastaan, jonka on täytynyt awuttomana nähdä Suomen kansalaisia murhattawan, kunnes siltä wihdoin riistettiin wiimeinenkin wallan warjo ja sen jäsenten oli paettawa tai piileskeltäwä. Armeija pitää oikeutenaan saada awoimesti lausua toiwomuksenaan, että moisten olojen uudistumisen wälttämiseksi annetaan takeita luomalla yhteiskuntajärjestys ja hallituswalta, jotka ainaiseksi suojaawat meitä uudelta samanlaiselta hirmukaudelta, josta maamme juuri on pelastunut. Armeija pitää tältä waralta ainoana takeena sitä, että Suomen waltiolaiwan peräsin uskotaan lujiin käsiin, joihin eiwät puoluekinat ylety ja joiden ei ole tarwis kompromisseja tehdä, pilkkahinnasta kaupitella hallituswaltaa.

Walkoisen armeijan riweissä seisoo jokainen luottawaisena uskoen, että aika, joka on koittamassa, ei ole pettäwä hänen toiweitaan. Tuhannet walkoiset ristit hautausmailla, tuolla kaukaisilla Suomen seuduilla, puhuwat äänetöntä kieltänsä. Wainajat waatiwat, ettei heidän uhrinsa ole ollut turha.»

Heikki Asunta: Uhri

Aapra istuu kannon päässä ja katselee, miten ilme tuon tuostakin vaihtuu isännän kasvoilla. On lokakuinen sunnuntai, iltapäivä. Heillä on kummallakin ollut hyvä onni matkassaan; Aapra on tussarillaan kaatanut kaksikin jänistä, ja isännällä on teeri, kesken jahdin lentoon ammuttu. Oikeastaan olisi syytä mehevään sananvaihtoon, niinkuin tavallista, ovathan he kumpainenkin metsämiehiä, kiivaita siksikin. Mutta isäntä istuu vaiti, eikä Aaprakaan, tallimies, katso asiakseen häntä häiritä, vaikka hänen kovasti tekisikin mieli muutamalla sanalla selittää, miten pahasta pensaasta hän on toisen jäniksensä keikauttanut.

Isäntä istuu vaiti, eikä se oikeastaan ihme olekaan. Tehdaskylän sällit ovat viime viikolla tehneet ensimmäisen vierailunsa taloon, eikä se ole näyttänyt merkitsevän hyvää. Sitäpaitsi on etelästä tämän tästä saapunut enteellisiä uutisia. Ryöstöjä on sattunut ja pahempaakin. Ei ole takeita, mitä Kukku-Mateilla, Herra-Limpereillä ja muilla Kannoskosken hulikaaneilla on mielessään. Tai sehän nyt kyllä oikeastaan tiedetään jo selvääkin selvemmin, täyttä varmuutta ei vain ole siitä, milloin he alkavat toimia samaan vauhtiin kuin etelässä on alettu.

Koirat näyttävät väsyneiltä, eikä miehilläkään tunnu olevan halua jatkaa jahtia pitemmälle. Rupeaakin jo tulemaan ilta, ja ikäänkuin yhteisestä sopimuksesta alkavat he kävellä kotiin päin, kumpainenkin omia mietteitään haudoskellen. Aapra koettaa syrjäsilmin päätellä, mitä isäntä pohjimmaltaan tarkoittaa vaiteliaisuudellaan, mutta selvää hän ei täysin siitä saa. Mutta lieneehän hänellä huolensa, perheellisellä miehellä, näinä aikoina, olkoon, että mies vielä onkin parhaassa ramussansa. Toista on Aapran, yksinäisen tallimiehen. Kukapa häneen puuttuisi, kurillansakaan.

Jostakin syystä näyttää isäntä kiertävän suoraa tietä, ja Aapra luuleekin sen aluksi johtuvan siitä, että hän haluaa välttää Limperin sakkia, joka hyvinkin saattaa tavan mukaan maleksia kylän laidalla punaisine rääsyineen. Isäntä ei ole arka mies, sen Aapra tietää, ja hän ymmärtää kyllä, ettei isäntä siitä syystä karttele ihmisten teitä. Mutta hänestä itsestäänkään ei ole hauskaa joutua tekemisiin Kannoskosken sällien kanssa, ei ole ollut koskaankaan, vielä vähemmän nyt, kun heidän rentoilullaan ei näytä olevan mitään rajoja. Siksi seuraakin Aapra isäntää mitään sanomatta, ja niin tulevat he kulkeneeksi joensuvannon kautta, juuri sen paikan ohi, missä Aapralla on jo vuosikausia ollut tapana istuskella suvisia sunnuntaitaan.

Se on kaunis paikka Aaprasta, ja samaa tuntuu ajattelevan isäntäkin. Hän pysähtyy joen niemekkeelle, mistä silmä kantaa esteettömästi yli kylän peltolakean ja missä haapasupas pitää alituista, hiljaista sihinäänsä. Se on juuri Aapran lempipaikka, johon hän joskus, kaukaisina nuoruudenpäivinään on ajatellut mökkiä itselleen, se on ollut Aapran uni, mutta siitäkin on hän kauan sitten luopunut, nähdessään, etteivät sellaiset unet ole terveellisiä hänenkaltaisellensa miehelle, jonka elämä ei näytä somenevan, eli sen miten vain ja kuinka pitkälle tahansa.

Hän yllättyykin sitä vilpittömämmin, kun isäntä nyt äkkiäarvaamatta ottaa puheeksi asian, josta Aapra milloinkaan ei ole kenellekään virkkanut luotua sanaa. Aapran on saatava tupa juuri siihen haapasuppaikkoon, se on isännän mieli. Hän voi siirtää talon pikkuluhdin siihen, milloin vain ja apuakin on hän siinä puuhassa saapa, siksi kauan on hän rehkinyt jo tallin puolella. Niin että ellei Aapralla itsellään ole mitään ajatusta vastaan, voi hän aloittaa rakennustyöt jo pyhäinpäivältä, ja jos omat säästöt näyttävät tekevän tenän asialle, on pankissa kyllä rahaa ja isännällä nimeä. Maa ei maksanut mitään; sitä seurasi kaupassa kokonainen hehtaari, ja jos Aapraa halutti, voi hän mielin määrin metsästellä sydänmaan puolella ja käydä talossa päivätöissä palkkaa vastaan. Se oli oikeus ja kohtuus, niin oli talossa päätetty keväällä, kun Aapra tuli palvelleeksi siellä tasan kaksikymmentä vuottaan.

Aluksi ei Aapra tajua, mitä hänen tulisi vas-

tata. Hän käsittää vain, että siitä sunnuntaista on tullut onnen päivä, onpa totisesti. Paljon ei hän saa sanotuksi loppujen lopuksikaan, virkahtaahan vain jotakin kiitoksen tapaiseksi ja yrittää kumartaakin hiukan sinne päin. Mutta isännän vastatessa hänen kiitokseensa, huomaa hän, että se on käsitetty oikein: toisen kurkunpää tuntuu kurahtavan ontosti ja puhe siirtyy liian äkkiä sille hetkelle vieraisiin asioihin.

He istuvat kauan joenniemekkeessä ja pääsevät vähitellen, illan hämärtyessä, ikäänkuin lämpöisempään puheen vauhtiin. Aapra alkaa kertoilla avoimesti haaveistaan tämän paikan suhteen, ja isäntä puolestaan yllättää hänet uudelleen, selittämällä muutamin suorin sanoin, että hän on jo vuosikausia, melkeinpä poikasesta lähtien, ollut niitten haaveitten perillä. Hänen on vain tarvinnut odotella aikaansa, tehdäkseen niistä toden, sanoo hän, ja nyt se aika on tullut. Nyt ei takaajilla enää ole mitään sanottavaa hänen asioittensa suhteen, niin että hän hyvällä omallatunnolla voi tehdä Aapraa kohtaan sen, mikä tehtävä on. Aapra on puolestaan tehnyt tehtävänsä, sanoo hän vielä, on oikeus ja kohtuus, että hän saa mökkinsä ja tupakkamaansa.

He eivät malta lähteä liikkeelle, vaikka kummallakin alkaa olla nälkä toden teolla. Aaprasta tuntuu olo aivan samalta kuin monia vuosia sitten, jolloin isäntä vielä oli poikasten kengissä ja turvautui häneen, milloin jotakin tärkeätä oli kyseissä. Nykyinen aika Kukku-Matteineen ja Herra-Limpereineen unohtuu kokonaan; sillä ei ole mitään tekemistä tämän sunnuntai-illan kanssa, joka uhoaa niin sanomattoman tyyntä kuulakkuutta.

Äkkiä he havahtuvat laukaukseen ja koiran kiljaisuun. Ne kuuluvat kylältä päin, ja pian jättävät he kumpainenkin paikkansa ja alkavat rientää tien suuntaan. Isäntä, yhtä hyvin kuin Aaprakin, on tuntenut ”Hurjan” äänen, eikä äkillinen puna hänen poskipäillään ennusta hyvää.

Herra-Limperi siellä on sakkeineen. Muutamat otsatukkasällit kääntelevät ”Hurjan” raatoa pyssyjensä perillä, mutta jotkut miehistä näyttävät sentään häpeilevän isännän ja Aapran ilmestyessä näköpiiriin. Kumpainenkaan heistä ei sano sanaakaan, mutta ilme heidän kasvoillaan saa aikaan sen, että Lipmeri muutamin väkinäisin letkauksin selvittää tapahtunutta ja viittaa lahtareihin ja heidän hurttiinsa. Olisi tehtävä selvää jälkeä kumpaisistakin, sanoo hän joukkonsa puoleen kääntyen, ja naurun, joka irtoaa muutamien matalaotsaisten retaleiden huulilta, on määrä vahvistaa hänen sanojensa sattuvaisuutta.

Silloin tapahtuu jotakin, jota isäntä ei ole etukäteen osannut odottaakaan. Aapra astuu askelen eteenpäin ja lyö muitta mutkitta Limperiä suulle, lyö kuin mies, harvinaisen nasevasti ikäisekseen. Limperi keikahtaa tielle ehtimättä tehdä liikettäkään tasapainonsa hyväksi, ja isäntä ehtii huomata, että hänen kukistumisensa tekee ällistyttävän vaikutuksen viurusuisimpiinkin sälleihin, jotka äsken ovat vainunneet hyvää tilaisuutta näyttää, mihin he pystyvät pyssyinensä. Heillä ei näy olevan sisua käydä Aapran kimppuun, varsinkin, kun jotkut vanhemmat tehtaan miehet muitta mutkitta kääntyvät poispäin ja sanovat alaäänin muutaman rauhoittavan sanan. Asia jää sillä kertaa siihen, kummallista kyllä, mutta illalla, maata pannessaan, tajuaa Aapra hämärästi, että hänen aikansa on luettu ja että unet mökistä joenpolvekkeessa taisivat sittenkin olla joutavia unia.

* *
*

Joulun yli on päästy miten, kuten. Kannoskosken sällit ovat riehaantuneet entistä suurem-

paan eleilyyn, ja leikkiin on innostunut moni vanhempikin mies, varsinkin, kun Kukku-Matti ja Limperit ovat palanneet etelästä rohkaisevin terveisin ja tuoneet suuren määrän ryssien kivääreitä tullessaan. Uuden vuoden alkupäivistäkin sentään vielä selvitään, mutta tammikuun lopussa vangitaan isäntä, ja Aapra saa tehdä hänelle seuraa. Alkaa masentavien päivien sarja, jota elostuttavat vain Limperin, "komentantin", tiheät vierailut ja Kukku-Matin alituinen uhkailu koirista ja koiran kuolemasta.

Ihme kyllä, kuolemaa ei vielä kuulu. Kautta rantain saa isäntä kuulla, että vanhemmat tehtaan miehet ovat murhia vastaan ja että "komentantti" kaikessa hiljaisuudessa odottelee mahtikäskyä etelästä, maksaakseen sitten täysin kourin syksyllä kestämänsä häväistyksen. Mutta rajansa tuntuu sentään olevan vääryydelläkin. Tuomiota ei voida langettaa isännälle, josta parhaalla tahdollakaan ei voida syytä löytää, ja Aapra on sentään Aapra, tallimies, yksi osattomimmista.

Päivä, jota sydän kurkussa on odotettu, tulee kuitenkin viimein. Porstuan peräkamariin, jossa vangit, isäntä ja Aapra majailevat, jakaen tasan kohtalonsa ja vetäen kaikessa mahdollisuuksien mukaan yhtä köyttä, alkaa jo kaukaa kuulua tykkien jyskettä, vieläpä joskus, kajeina öinä, kiväärеitten lauluakin. Limperit ja Kukku-Matit valtaa sanomaton hätä: kostot voivat jäädä kostamatta, ellei kiirettä pidetä. Yhä useammin saa isäntä käydä pääpesässä, roskaväen kasarmiksi muodostuneessa työväentalossa, käräjillä, joita oman pitäjän sankareitten apuna istuu joukko kaupungin sakilaisia ja muuta maan suolaa. Ja sitten, eräänä iltana, palaa hän sieltä tavallista vaiteliaampana, eikä Aapran tarvitse arvailla, mitä se merkitsee.

Kuolemantuomio on julistettu. Aamulla ennen auringon nousua se pannaan täytäntöön. Niin ovat Limperin sanat kuuluneet.

Sinä iltana saavat emäntä ja vanhin pojista tavata isäntää. Emäntä on kalpea ja tyyni, mutta pojan hätää on vaikeata katsella. Sen nähdessään häpeää Aapra rajattomasti iloansa, joka hetkiseksi on hänet vallannut, hänen saadessaan isännältä kuulla, että lopullinen, armollinen anteeksianto on kohdannut häntä itseänsä ja että syksyinen lyöntikin on jätetty isännän, todellisen verenimijän maksettavaksi. Ja kun isäntä yhdentoista tienoissa nukahtaa ylpeän miehen masentuneeseen uneen, jää Aapra valvomaan oman itsehalveksuntansa kanssa painia lyöden.

Sen painin tulos on selvä kolmen lyönnin aikaan. Silloin herättää Aapra isäntänsä ja tekee muutamin kuiskatuin sanoin selkoa huimasta suunnitelmastaan:

Vahdit — kaksi tehdaskylän sakilaista — vetelehtivät laiskasti, puoliunissaan pihamaalla ja etenevät puolitunnittain muutaman kymmenen askelen päähän toisistaan. Sitä on Aapra käyttävä hyväkseen, karatakseen suoraa päätä autiolle niittylakeudelle. Ennen pitkää huomaavat vahdit hänen aikeensa kuutamoisessa yössä, ja kaikki heidän toimensa kohdistuvat Aapraan, yksinomaan Aapraan. Sillä aikaa on isännällä tilaisuus paeta toisaalle, niin hänellä ei ole vain tilaisuus, vaan myöskin velvollisuus! Hänellä on vaimo ja lapset, Aapralla ei!

Se on lujaa ja velvoittavaa kieltä, mutta siitä huolimatta huomaa Aapra, ettei häntä kuulla. Ei! sanoo isäntä jyrkästi, toisen uhria ei hän ota vastaan. Ja vaikka Aapra yhä uudelleen vakuuttaa, että hänen, Aapran, aika on jo ohi ja että isännän laita on toisin, on kielto ehdoton. Silloin muuttuu ääni hänen kellossansa ja hän alkaa innokkaasti vakuuttaa olevansa varma omastakin pe-

lastautumisestaan. Toista tuntia hän puhuu lämmenneenä yhtenään, kunnes hän huomaa, että toisen yliherkistynyt mieli alkaa taipua ja että on aika panna toimeksi.

Koitteen juovan juuri alkaessa kajastella kaakon kulmalla pinkaisee Aapra yli parskuvien porstuapalkkien lumiselle lakeudelle. Kestää hetken, ennenkuin vahtimiehet tointuvat hämmästyksestään, ja silloin on vanha mies jo ehtinyt tehdä yllättävän määrän taivalta. Laukauksia kajahtelee, mutta niitten tuloksista on isännän mahdotonta saada selvyyttä. Sensijaan valtaa hänet äkkiä sanomaton elämänkaipuu, eikä hän kauan aikaile vilistäessään sukkajaloin talon taitse suojaavan kuusikon kätköihin. Myöhemmin, neljännestunnin jo ehdittyä vierähtää, erottaa hänen korvansa vielä laukauksen, toisenkin. Mitä ne merkitsevät, käy hänelle nyt jo täysin selväksi.

— — —

Kolmatta peninkulmaa juoksi Korpelan isäntä sinä yönä sukkasillaan ja pelastui jalat verille hankautuneina ja puoliksi paleltuneina valkoisen patrullin turviin. Myöhemmin keväällä, kun Kannoskosken hulikaanit saivat tehdä tiliä valtakautensa aikaansaannoksista, koetettiin turhaan saada lähempää selvyyttä Aapran, tallimiehen, kohtaloon. Kukku-Mateilla ja Limpereillä oli syvä rakkaus elämää kohtaan, ja he karttoivat visusti sanomasta mitään, mikä oli sille vaaraksi. Kukaan ei tiedä, että viimeinen luoti kohtasi Aapran haapasuppaikossa, joen niemekkeessä, eikä kukaan tiedä sitäkään, että hänen hautansa on huurua hengittävä silmäke sillä mustavetisellä suolla, mistä Kannoskosken tehdaskylä imee ikuisen elinvoimansa.

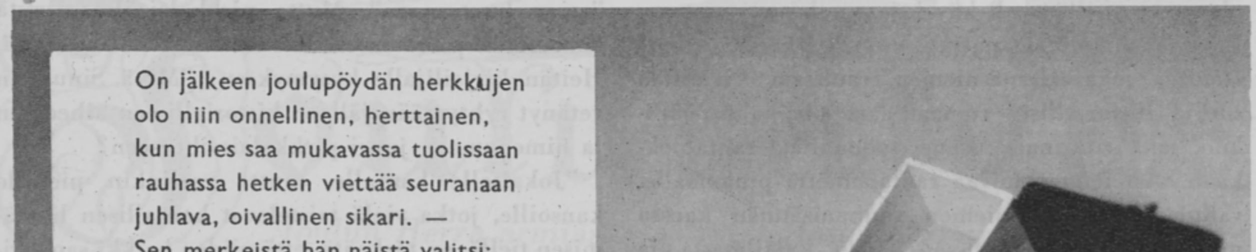

Pirkkojen jäljillä

Kirjoittanut O. Ruusuvuori

Lahnaverkot on laskettu Keurutselän kalaisille rantavesille. On luettu kalamiehen loitsut, katsastettu viimeisen kerran verkkojen asemat, pohdiskeltu tuulen mahdolliset käänteet ja lahnaparvien liikkeet ja päädytty lopulta toteamaan, ettei mikään voi pelastaa Keurutselän leveälappeita joutumasta kalamiesten oivallisiin pyydyksiin. Alkaa kotiinsoutu kohti Hienäsniemen laakeaa, lehtipuista rantaa. Olen airoissa ja kiskon olan takaa, sillä tuuli käy lujanpuoleisesti vastaan. Perämelaa hoitelee pariviikkoinen isäntäni, *Lauri Haarla*, joka Heinäsniemen rauhassa kirjoittaa suurta historiallista romaaniaan, pirkkalaispäällikön sankaritarinaa. Vene työnnältää rantahiekkaan. Astelemme loivaa rantarinnettä pihamaalle, vaihdamme Heinäsniemen vanhanisännän kanssa muutaman asiaankuuluvan sanan kalailmasta ja siirrymme kirjailijan kesäisen asumuksen suureen pirttiin, jonka akkunoista avautuu viehättävä näky yli auringon kilossa kimmaltavan Keurutselän.

Katsellessamme tuota perisuomalaista maisemaa, saarista selkää, vehmaita poukamia ja kaukaa vesistön takaa siintäviä metsiä, huomauttaa kirjailija, että nämäkin tienoot ovat muinaisten valtapirkkain kulkuteitä. Näitä vesiä soutivat pirkat veromatkoilleen pohjoiseen, tuohon edessämme olevaan selkäsaareen he monestikin lienevät pitkillä matkoillaan yöpyneet. Niin kääntyykin keskustelu itsestään pirkkoihin, joiden sankarikaudesta kirjailija parhaillaan työkammiossaan loihtii esiin runollisia näkyjä. Pirtin suurella honkapöydällä on paksu pino käsikirjoitusta. Kirjailija ottaa muutaman päällimmäisistä liuskoista ja lukee viime päivinä syntyneen luvun romaanistaan. Sointuva, voimakas ja eloisasti maalaileva ääni täyttää avaran pirtin:

”Martaitten päivän lähestyessä kävi olo vainajien maanalaisissa pirteissä levottomaksi. Tuskallinen ikävä maanpäälliseen, verevään elämään liikahteli haikeana tyhjissä rinnoissa. Siellä, korean elämän pientarilla, valmisteltiin Keyrittärien vastaanottajaisia, ja heillä, Manalan martailla, nousi kiihko ja tyhjyyden vaiva hetkestä hetkeen. — — —”

Lukemisen päätyttyä keskustelemme romaanin uudesta luvusta, väittelemme ja panemme vihdoin ”asian hautumaan”. Mutta pirkkalais-ilmapiiristä emme enää pääse eroon. Keskustelu sivuaa aina sitä. Heitän kirjailijalle kysymyksen: ”Mikä Sinua on vetänyt ryhtymään jälleen historialliseen aiheeseen ja nimenomaan juuri pirkkalaisaiheeseen?

”Jokaiselle kansalle, mutta varsinkin pienille kansoille, jotka vielä taistelevat kansallisen heräämisen tiellä, on tärkeätä, että niiden kaikki sankarikaudet vedetään päivänvaloon. Niin oli Kalevipoegin ilmestyminen Eestin kansalle, joka juuri oli päässyt vapaaksi maaorjuuden ikeestä, kansallisesti suorastaan ratkaiseva. Samoin me hyvin tiedämme, miten suuri merkitys meille itsellemme, Suomen kansalle, on ollut kansalliseepoksellamme Kalevalalla, sen eteemme tuomilla sankarikausilla ja sankariteoilla.

Mutta meidän on löydettävä *kaikki* ne kansalliset sankarikaudet, mitä kansallamme suinkin on ollut, saavuttaaksemme lopullisesti uskon itseemme ja kansamme tulevaisuuteen. Historiantutkimuksemme on entisestään täydellisesti uudistunein näkemyksin lähtenyt paljastamaan kansamme menneisyydestä tähän saakka lähes täydellisen hämäryyden peitossa olleita kansallisen voiman kausia. Se ei enää katsele historiaamme vain Ruotsin historian ja historiantutkimuksen valossa. Samalla tavalla on

"Selkien taa häipyy pirkkojen reitti."

Joulurukous

Joulun Herra armias,
siunaa tätä maata,
johda meitä valollas,
kansa yhdeks saata.

Rauhan Betlehemiin vie
kansas pienimmätkin,
paimenet ja raatajat
niinkuin tietäjätkin.

Anna tähti yhteinen
synnyinmaalle tälle,
ettei polut harhojen
veis vieraan veräjälle,

ettei väärät messiaat
silmiämme peitä —
Siunaa Suomen rajamaat.
Ketään älä heitä.

Tue, johda. Kansa tää
ettei hajoaisi.
Yksin mielin ylistää
se että sua saisi.

OIVA PALOHEIMO.

runoilijan tehtävänä niiden vieraitten verhojen särkeminen, joilla on himmetty tai peitetty tämän kansan suurimmat teot. Nimenomaan pirkkalaisliikkeen, niinkuin yleensäkin heimokuntaisen pakanuuden kohdalta on niiden särkemisessä yllin kyllin työtä. Tuota aikakautta on viime vuosiin saakka vähimmin tutkittu historiatieteessämme ja samoin niukasti käsitelty kaunokirjallisuudessamme. Ja kuitenkin pirkkalaiskausi, joka jatkui noin kolmen vuosisadan ajan, Mauno Latolukon ajoista Kustaa Vaasaan saakka, ja varsinkin sen loistoaika, 1300-luku, on jos mikään sankarikautta kansallisessa historiassamme. Pitiväthän pirkkapäälliköt korkeimpana voiman kautenaan käsissään aluetta, joka ulottui pohjan perukoilta Kokemäelle ja Päijänteelle asti ja tuon alueen he olivat alistaneet taistellen itää ja länttä vastaan, tehden toinen toistaan loistavampia urotekoja.

Taiteilijalle on uppoutuminen pirkkalaisliikkeen tapaiseen kansalliseen aiheeseen loppumattoman innoituksen ja luomisilon lähde. Mutta se vie hänet myös vaikeitten probleemien eteen. Hänen mielikuvituksellaan on vapaa temmellyskenttä, hänen eteensä aukeaa tuhansia mahdollisuuksia. Mutta jos hän mielii luoda todella kansallisesti arvokkaan teoksen, on hänen noudatettava erästä ratkaisevaa imperatiivia: hän ei saa löytämäänsä sankarikautta päivänvaloon nostaessaan poiketa historiallisesta totuudesta. Historiantutkimus ei saa todistaa runoilijan valehdelleen — jos niin käy, jos runoilijan fantasian leikki on ylittänyt totuudellisuuden rajan, putoaa hänen teokseltaan kokonaan sen *kansallinen arvo;* se ei enää ole teos, joka voisi kohottaa kansan itseluottamusta ja sen tulevaisuudenuskoa. Siksi on taiteilijan pohjattava niihin perusaineksiin, joita kansatiede, kansanrunous ja historiantutkimus hänelle tarjoavat, ja nuo ainekset hänen on tunnettava ja hallittava perinpohjin. Niille hänen on rakennettava — ei niin, että ne kahlehtisivat häntä, vaan niin, että hän tuntee joka hetki liikkuvansa kestävällä pohjalla — olkoonkin, että hänen henkilönsä, heidän taistelunsa ja kohtalonsa ovat syntyneet elämään runoilijan mielikuvituksessa.

Lahnaverkkoja nostetaan.

"Hämeenkallio" Hämeenlahden rannalla.

Vasta silloin, kun taiteilija on voitollisesti selviytynyt siitä ristitulesta, johon menneeseen kansalliseen sankarikauteen hakeutuminen on hänet johtanut, voi hän saavuttaa tuloksen, jolla on kansallista arvoa, joka voi antaa hänen teoksensa lukijalle tänään ja vielä sukupolvien vaihduttua uskoa ja luottamusta kansan elämisen voimaan ja elämisen oikeuteen."

Ehtoohämy verhoaa Keurutselän saaret ja kaukaiset metsät. Mutta kesäisenä yönä ei hämärä viihdy kauan maitten ja selkien yllä. Nouseva aurinko ajaa sen tieltään ja kohta kylpevät tienoot taas paisteisessa päivässä. Me, jotka olemme iltahetkinä liikkuneet muinaisten valtapirkkojen jäljillä, näemme hämärän poistuvan myös erään kansallisen voimankauden yltä ja auringon alkavan luoda kirkastavia säteitään vuosisatojen taakse — *runon auringon!*

EI MIKÄÄN

Joululahja

ole tervetulleempi kuin **Elektrolux'in** hiljaa käyvä pölyimuri mallia Z. 25.

Pyytäkää esitystä.

OY. ELEKTROLUX AB.

Helsinki — Keskuskatu 7 — Puhelin vaihde 20 438

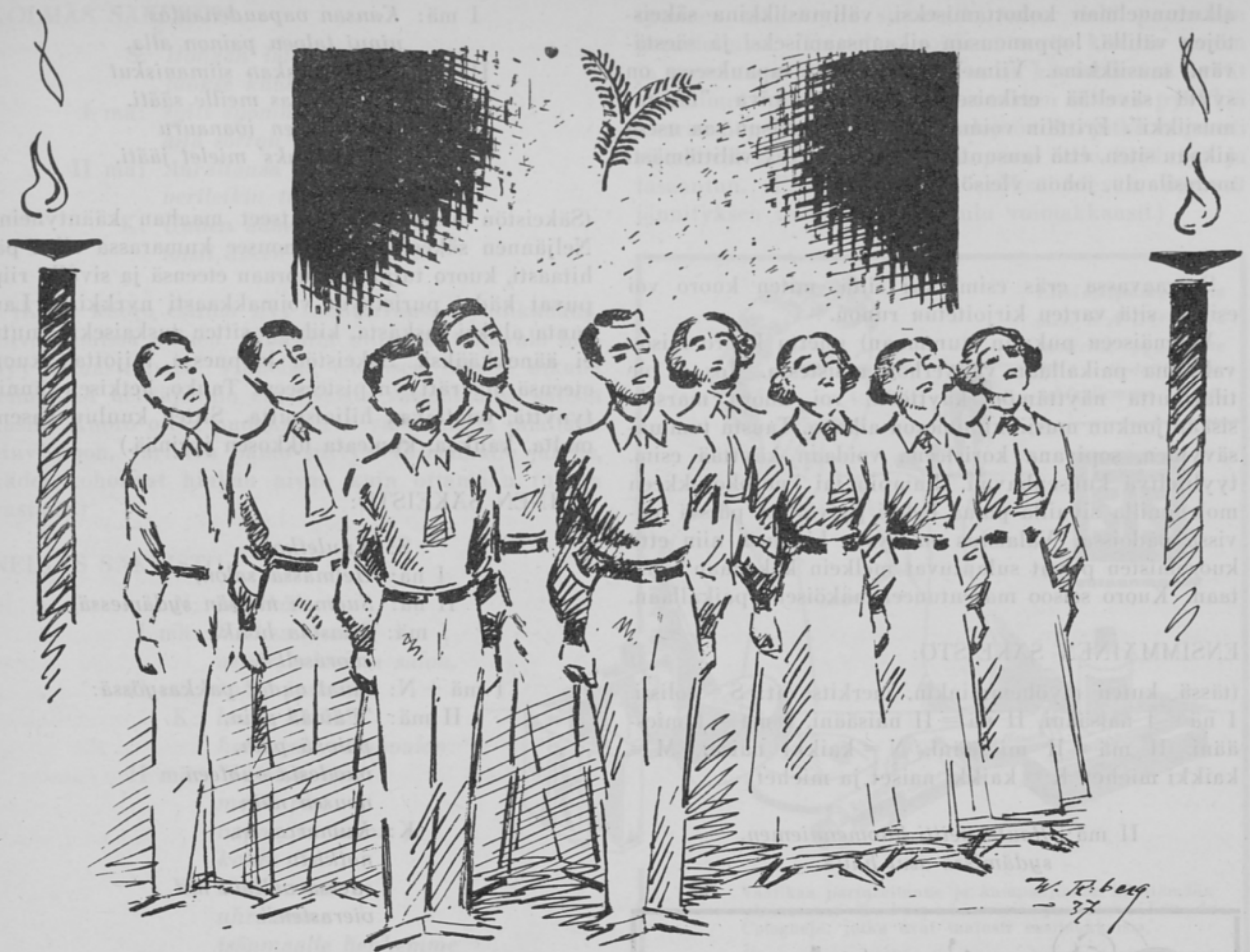

Kuorolausunta

Lausuntakuoron (puhekuoron) muodostaa joukko miehiä ja naisia (tyttöjä ja poikia), jotka on jaettu eri "ääniin". Kaikkein yksinkertaisin kuoromuoto on sellainen, jossa on vain solisti ja häntä säestävä yksiääninen kuoro. Tällöin esittää solisti lausuntatehtävän melkein yksin, kuoro yhtyy häneen nousukohdissa tai kertosäkeissä. Seuraavana asteena voitaneen pitää yhdistelmää: solisti, naisäänet ja miesäänet. Tällainen kuoro voi jo saada esitykseensä paljon enemmän vaihtelua kuin ensiksi mainittu. Yhä suurempaan tehoon pääsee kuoro, jossa naisääniä on kaksi: I naisääni (sopranoa vastaava) ja II naisääni (alttoa vastaava), ja miesääniä samoin kaksi: I miesääni (tenoria vastaava) ja II miesääni (bassoa vastaava). Solisteja voi olla myös kaksi, jopa useampiakin, joista jokaisella on oma "äänensä". Lausuntakuoro voi siis olla monella eri tavalla kokoonpantu, vain osa mahdollisuuksista on lueteltu tässä. Yksinkertaisimmassakin muodossa esiintyvän kuoron lausunnalla on yleisöön määrätty vaikutuksensa, joka ylittää aina keskitasoisen yksin esiintyvän lausujan saavutukset.

Lausuntakuoro voi käyttää apunaan, elävöittäessään sanaa, esimerkiksi seuraavia keinoja:

1) yhteinen pukeutuminen. Vaikutusta lisää suuresti, jos jo puvun avulla voidaan tehostaa esityksen tunnelmaa. Pukukysymyksen ratkaisussa on tietysti otettava huomioon n.s. "puserolain" määräykset.

2) esitystä varten sommiteltu tausta.

3) erikoisvalaistus. Heittäjiä ja erilaisia valaistuslaitteita käyttämällä (kuten soihtuja, värivaloja j.n.e.) voi usein saada suorastaan ihmeitä aikaan. Valot voivat esityksen aikana vaihtua erilaisia tunnelmia kuvaaviksi. On kuitenkin muistettava, että valaistus on vain apukeino, s.t.s. sillä ei saa "pelata" niin, että yleisön mielenkiinto suuntautuu valoihin. Sana on pääasia.

4) kuoron liikehtiminen. Jos sanaa tehostavia liikkeitä otetaan mukaan, on ne ehdottomasti harjoiteltava niin yhtä aikaa tapahtuviksi ja suoritettava niin hyvin, että epäonnistuminen ei aiheuta hymyilyä yleisön keskuudessa. Huonosti suunnitelluilla ja suoritetuilla liikkeillä voidaan vain kaataa, ei nostaa.

5) musiikki ja laulu. Musiikkia voidaan käyttää

alkutunnelman kohottamiseksi, välimusiikkina säkeistöjen välillä, loppunousun aikaansaamiseksi ja säestävänä musiikkina. Viimeksi mainitussa tapauksessa on syytä säveltää erikoisesti tekstiin sopiva "taustamusiikki". Erittäin voimakkaan loppunousun saa usein aikaan siten, että lausuntaesitykseen liittyy välittömästi marssilaulu, johon yleisö myös yhtyy.

*

Seuraavassa eräs esimerkki siitä, miten kuoro voi esittää sitä varten kirjoitetun runon.

Yhtenäiseen pukuun (tummaan) puettu kuoro seisoo valmiina paikallaan väliverhon noustessa. Jos ei ole tilaisuutta näyttämön käyttöön, voi kuoro marssia sisään jonkun musiikkinumeron aikana. Tausta tummasävyinen, sopivana koristeena voidaan käyttää esim. tyyliteltyä kuusenhavua. Rampin tai kuorokorokkeen molemmilla sivuilla palaa liekki pylväitten päissä olevissa padoissa. Valaistus on hyvin himmeä, niin että kuorolaisten puvut sulautuvat melkein kokonaan taustaan. Kuoro seisoo masentuneen näköisenä paikallaan.

ENSIMMÄINEN SÄKEISTÖ:

(tässä, kuten myöhemminkin, merkitsevät: S = solisti. I nä = I naisääni, II nä = II naisääni, I mä = I miesääni, II mä = II miesääni, N = kaikki naiset, M = kaikki miehet, K = kaikki naiset ja miehet)

II mä: *Routa peitti Suomenniemen,*
sydämissä asui halla.
I mä: *Kansan vapaudenaatos*
uinui talven painon alla.
II mä: *Solmuruoskan siimaniskut*
laiksi vieras meille sääti.
I mä: *Ilkkumielen ivanauru*
toivottomaks' mielet jääti.

(Säkeistön alussa ovat katseet maahan kääntyneinä. Neljännen säkeen aikana nousee kumarassa ollut pää hitaasti, kuoro tuijottaa suoraan eteensä ja sivulla riippuvat kädet puristuvat voimakkaasti nyrkkiin. Lausunta aluksi raskasta, kiihtyy sitten tuskaiseksi, mutta ei äänekkääksi. Säkeistön loppuessa tuijottaa kuoro eteensä määrättyyn pisteeseen. Tauko, hetkisen jännittynyttä, odottavaa hiljaisuutta. Sitten kuuluu vasemmalta, kaukaa, kumeata ukkosen jyrinää.)

TOINEN SÄKEISTÖ:

S: *Kuuletko!*
I nä: *Helmassa salon,*
II nä: *Suomen metsän sydämessä,*
I mä: *haastaa honka*
suoraselkä,
I mä + N: *sanat oudot pakkasyössä:*
II mä: *"Päivää päin,*
päivää päin,
vuodesta vuoteen
nousen näin.
K: *Kumarra en,*
notkistu en
edessä valtain ma
vierasten."

(Solistin lausuessa: kuuletko!, kääntyy koko kuoro katsomaan oikealle yläviistoon. Samalta suunnalta luo heittäjä valon kuoroon, ei kovin kirkasta, mutta helposti havaittavan. Lausunta syöksähtelevää, äänessä toivon väriä ja hituinen luottamusta. Hongan laulu esitettävä ylväästi, sisäisellä voimalla, mutta ei missään nimessä huutaen. Sen aikana kääntyy kuoro hitaasti, kuin kuunnellen oikealta tulevaa ääntä, suoraan eteen, jää kuuntelemaan sitä katse yläviistoon suunnattuna, heräävä ilme kasvoilla. Jos on tarpeeksi lausujia saatavana, voidaan osa kuorosta sijoittaa oikealle näkymättömiin, josta he lausuvat hongan laulun.)

Vuosisatainen Laatumaine

Pilsneri, jolla on perinteitä

Sinebrychoff

TULITIKKU OY.

JOKELA

Maailmankuulujen »SAMPO» y.m. tulitikkujen valmistaja.

KOLMAS SÄKEISTÖ:

S: *Hongan laulu ylväs kantoi*
luokse kansan kumaraisen,
I mä: *sytti syömmet, nosti mielet*
alta sorron itämaisen.
II mä: *Auraltansa urhot astui*
verileikin tuiman teille.
K: *Uuden aamun ensi kajo*
loisti äsken nääntyneille.

(Koko kuoro esittää nyt sanottavansa ryhdikkäänä, toivo silmissä palaen. Oikealta tullut heittäjävalo häipyy hitaasti pois. Viimeistä edellisen säkeen aikana leimahtaa heittäjävalo etuviistosta vasemmalta, salista käsin. Kuoro ottaa puoliaskeleen vasemmalla jalallaan etuviistoon, vartalon paino siirtyy vasemmalle jalalle, kädet kohoavat hiukan aivan kuin ottamaan tulijaa vastaan.)

NELJÄS SÄKEISTÖ:

N: *Näetkö!*
I mä: *Valkea joukko*
astuu helmasta salon,
II mä: *tykit jyskää,*
K: *laulu kaikuu*
hohtaissa vainovalon:
II mä: *"Taiston tie*
meitä vie,
vapauden aamu jo
kohta lie.
K: *Kaikkemme*
uhraamme
isänmaalle henkemme
annamme!"

(Säkeistön alussa, ensimmäisen, äkkiä lausutun sanan aikana, kääntyy koko kuoro oikealle etuviistoon, vartalon paino siirtyy oikealle jalalle, koko vartalo kumartuu vähän oikeaan etuviistoon ja oikea käsi ojentautuu osoittamaan samaan suuntaan, ei sormella, vaan koko kädellä. "Tykit jyskää"-säkeellä alkaa kuoro kääntyä hitaasti perusasentoonsa, ollen taistelulaulun aikana suoraan yleisöä kohden. Tämän säkeistön yhteydessä voi käyttää musiikkia apunaan esim. puhalluttamalla fanfarin heti alkuun, jolloin huomion kiintyminen määrätylle suunnalle tulee vielä paremmin perustelluksi. Taistelua voidaan myös kuvata torven ja rummun avulla lyhyesti. Jos on käytettävänä hyvät valaisimet, voidaan taistelukuvauksen aikana pyyhkiä kuoroa nopeilla, värillisillä valojuovilla, jotka nopeasti risteilevät kuorolaisten yli. Lopussa valo lisääntyy ja tasaantuu. Esitys kiihkeän syöksähtelevää, äänessä jännityksen väriä. Taistelulaulu voimakkaasti.)

RAVINTOLA KARHU

TURKU - YLIOPISTONKATU 29

Uusittu huoneisto, uusi orkesteri ja uusi johto!

Ensiluokan keittiö.

▽

Päiväkonsertti klo 13—15
Iltakonsertti klo 20—20.30

Vaatikaa partureitanne ja kampaajianne käyttämään yksinomaan Salona-hiusvesiä ja Salona Eau de Cologneja, jotka ovat taatusti ensiluokkaisia.

Huomaa! Kaikki Salona kauneustuotteet ovat varustetut paitsi Salona-nimellä myöskin ylläolevalla tehtaan merkillä.

SALON SAIPPUATEHDAS OY.

TEKNOKEMIALLINEN OSASTO, Salo. — Puh. 90.
(Toimitusj. T. A. Taipale)

VIIDES SÄKEISTÖ:

K: *Verin lyötiin vainolainen*
idän maille, rajan taaksi.
II mä: *Mutta sankarpaatten alla*
taistohenki maatui maaksi.
II nä: *Orjankahleen kirvotessa*
haihtunut ei orjan mieli:
I mä: *vainiolla vapaan kansan*
II mä: *matoi käärme myrkkykieli.*

(Säkeistöä alkaessa kääntää kuoro oikean kylkensä hitaasti yleisöä kohden, puristaa oikean käden nyrkkiin, käsi kohoaa hitaasti ja yhtaikaa vyötäisten kohdalle ja ojennetaan "rajan taaksi"-lausuttaessa, viimeisen sanan päätökseksi aivan kuin iskuna alaviistoon. Kolmannen ja neljännen säkeen aikana paluu perusasentoon, käsi aukenee nyrkistä, päät painuvat masentuneina alas. Neljännestä säkeestä alkaen tuskainen katse suoraan eteen. Lausunta kahden ensimmäisen säkeen aikana rajua, iskevää. Kolmas ja neljäs syvästi masentuneena ja pettyneenä. Loput ahdistetusti, masentuneena.)

KUUDES SÄKEISTÖ:

I mä: *Huomaatko!*
S: *Sukua uutta,*
heimoa vapaan Suomen,
K: *painaa taakka*
II mä: *veljesvihan,*
K: *ahdistus ikuisen huolen:*
N: *Miksi on*
onneton
kansamme pirstottu?
M: *Tunnoton*
oppi miks' saa
hajoittavaa
K: *hävitystyötänsä*
toimittaa?

(Tämän säkeistön alkuun, ennen lausunnan alkamista, sopii erinomaisesti joku musikaalisesti esille loihdittu, viiltävä sävelyhdistelmä, aivan kuin lyhyt parkaisu. Valaistus voi olla levotonta, häilähtelevää. Alkupuolella voidaan kädet nostaa pitelemään kiinni omista rinnuksista, kouristautumaan aivan kuin rinnan pakahduttavaa tuskaa kuvaten. Kysymysten aikana laskeutuvat kädet alas, voivat olla hituisen kohotettuina sivuilta, aivan kuin hätää tehostaakseen. Lausunta tuskaista, läähättävää. "Veljesvihan"-sana parkaisuna. Loppu syytöksen tavoin.)

SEITSEMÄS SÄKEISTÖ:

S: *Kutsu uuden sukupolven*
kaikukohon kautta maamme:
N: *Alas oppi orjamielen!*
Yhtykää jo rintamaamme!
M: *Yks' on meillä tahto, toimi:*
Vapaa, ehjä Suomi meille!
K: *Mustapaidat, torvet kutsuu*
lipun luo ja taiston teille!

(Kuoro liikkumattomana, taisteluvalmiin näköisenä. Valaistus kasvanut. Lausunta voimakasta. Viimeistä edellisen säkeen aikana voi torvi soida yhtaikaisesti lausunnan kanssa. Heti kun viimeinen sana on kaikunut, alkaa "Luo lippujen"-marssi, jos mahdollista, torvien säestyksellä. Kaikki valot leimahtavat palamaan salissakin ja lippu saatetaan laulun kaikuessa sisään kuoron ja yleisön tervehtiessä sitä. Komean vaikutuksen tekee, jos lippu voidaan tuoda sisälle soihtuvartion saattamana esim. salin keskitse yleisön takaa etualalle keskikäytävää pitkin. Tällöin voidaan valaistuksen suhteen menetellä sitenkin, että kaikki valot sammuvat, vain soihdut palavat ja pari eri suunnalta tulevaa valonheittäjän kiilaa seuraa lippua koko ajan sen kulkiessa yleisön keskitse. Lippua tervehditään vain sen ollessa liikkeellä, laulun jatkuessa, lipun saavuttua kuoron eteen, seistään asennossa. Laulun viimeisen säkeistön aikana viedään lippu pois vartion saattamana koko kuoron marssiessa lipun jälestä.)

*

Edellä oleva on tarkoitettu vain erääksi esimerkiksi siitä, miten lausuntakuoroesitys voidaan järjestää. Tässä esitetty runo voidaan jakaa olosuhteiden mukaan toisinkin eri äänille; valaistukset, liikkeet y.m. voivat olla toiset, jopa kokonaan poissakin. Pääasia on, että se, mikä otetaan mukaan, harjoitetaan kunnollisesti. On parempi esittää yksinkertaisemminkin keinoin joku runo hyvin kuin pilata se liian vähällä harjoituksella ja ottamalla mukaan liikkeitä y.m.s. siksi paljon, että kaikki ei suju luistavasti ja ilman kommelluksia.

Hyvin harjoitettu lausuntakuoronumero on erinomainen lisä juhlien ohjelmaan, voidaanpa sellaisen avulla tilaisuudesta tehdä todellinen taistelujuhla muun pätevän ohjelman puuttuessakin. On siis syytä ryhtyä meilläkin entistä enemmän kiinnittämään huomiota kuorolausuntaan. Siinä toivossa, että kansanliikkeen tilaisuudet tällaisten ohjelmanumeroitten avulla saataisiin oikeiksi taistelujuhliksi, on edellinen kirjoitettu.

Ilmari Unho.

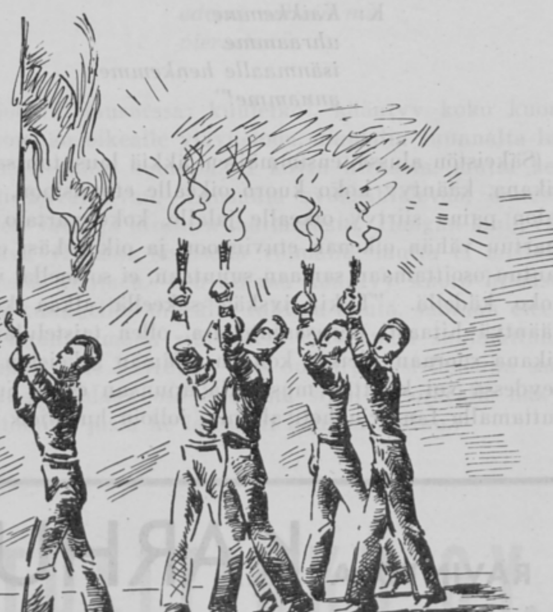

Ei ainoastaan Raumalla, vaan kautta laajan Satakunnan tunnetaan ensiluokkaiset tuotteemme.

RAUMAN OLUTTEHDAS
Rauma — Puhelin 3

Vakka-Suomessa
matkustaessanne käyttäkää
LAITILAN APTEEKKIA

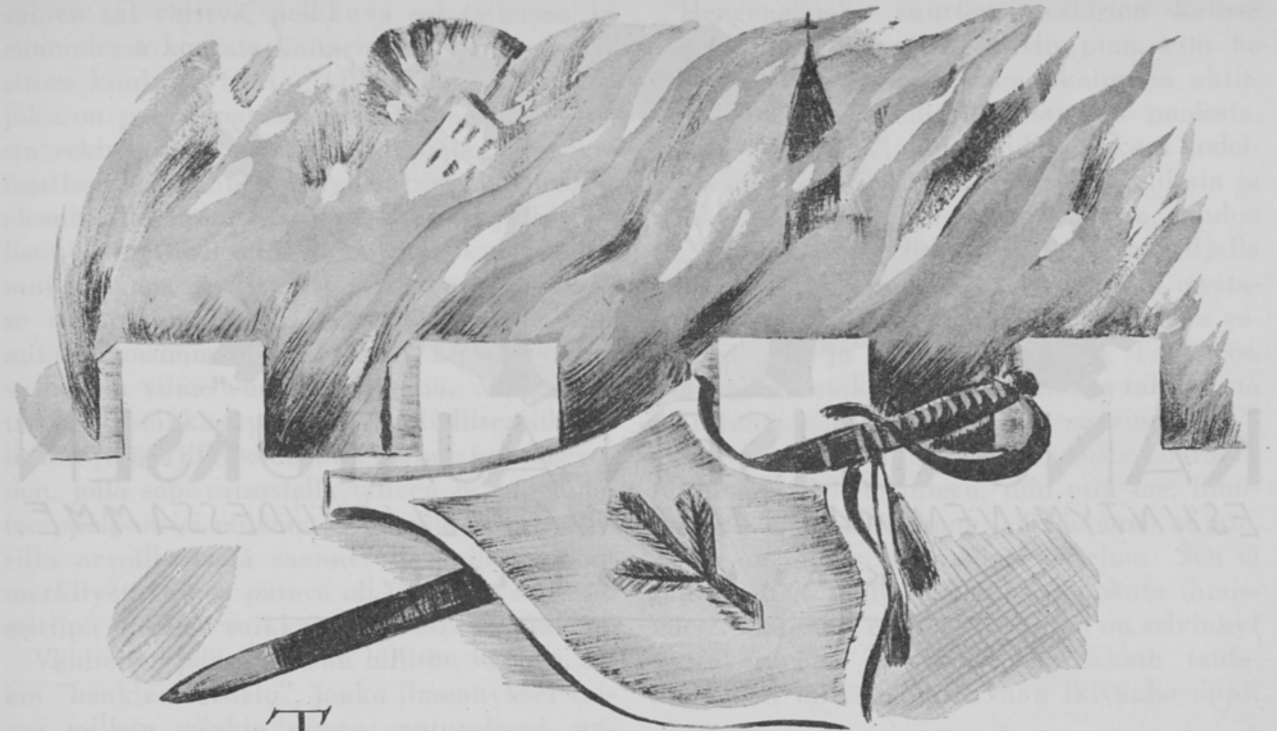

TULI ON IRTI

"Voiko punainen valkoisen valloittaa!"

Punakukko laulaa ja lieskat lyö,
tuli nuolee jo akkunalautaa.
Väki nukkuu, on yö, tuli säälitön syö,
kodin rakkaan se raunioon hautaa.
Tuli on irti . . .
Ken ei valvonut valppaana vartiossaan,
punavaara sen yllätti turmiollaan.

Tulen tunsimme tuonnoin me raivoavan,
oli Suomessa tuska ja hätä.
Rivit valkeat riensivät puoltamahan
käsi kalvassa kansaamme tätä.
— *Tuli on irti* —
Punakyy koki tuhoten tukahduttaa
valon seesteistä vapausunelmaa.

Itämyrskypä tuo miten myllersikään,
miten puunsikaan kaakossa rusko,
väsymään se ei saanut, ei väistymään,
— oli rakkaus, toivo ja usko.
— *Tuli on irti,*
mutta polttaa ei voi, se nyt sammutetaan! —
Oli valveilla vartijat Suomenmaan.

Joka puolla taas päivä nyt pilveytyy,
vihan syöverit syöksevät tultaan.
Sitä suitsee suu, sitä kylvää kyy,
hyve kylmään on haudattu multaan.
Tuli on irti.
Sitä huuhkajan huutokin ilkamoi,
ivanauru nyt hyytäen ilmassa soi.

Jalo vapausaarteemme valkoinen
nyt on vaarassa, taivas puuntaa.
Joka nukkuu nyt, tuho nielee sen,
hätähuuto kun Suomeen suuntaa!
— *Tuli on irti!* —
Mitä teemme jos huomenna hetki se lyö
ja jos valvo ei vartijat, kesken on työ! —

Mitä pientä tai suurta nyt riideltäneen,
mikä mielemme liekin nyt ikään,
idän roihuun ja kuoleman kurimukseen
tätä kansaamme syökse ei mikään!
Tuli on irti,
mutta ei sinä ilmoisna ikänä saa
valon valkoista valtaa se valloittaa! —

Reino Hirviseppä.

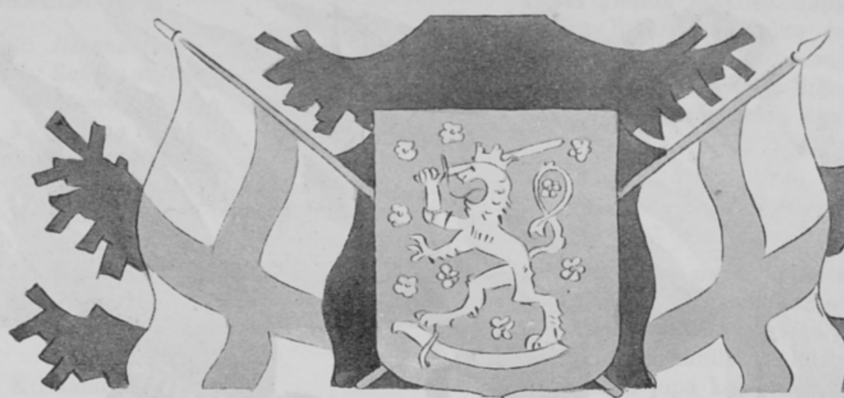

KANSALLISEN AJATUKSEN

ESIINTYMINEN KANSALLISKIRJALLISUUDESSAMME.

KIRJ. UUNO TALVIO.

Seuraavassa kosketellaan eräitä esteettisiä peruskysymyksiä uuden kansallisen julistuksen valossa, joka jo enemmän kuin yhden vuosikymmenen kuluessa on perusteellisesti mullistanut elämän monissa maissa ja aatesuuntana vaeltanut maasta toiseen kulloinkin sopeutuen kansallisiin olosuhteisiin ja vaikuttaen myös henkisten ilmiöiden alalla enemmän tai vähemmän kumouksellisesti. Sen vaikutuksia esteettisiin ilmaisumuotoihin on vähän tutkittu, meillä ei vielä ollenkaan, ja seuraavakin esitys jää pinnalliseksi kajoten vain muutamiin pääkohtiin. Lähinnä koetetaan tähdentää paria perusnäkökohtaa, joilla kansallisessa julistuksessa on mitä suurin merkitys ja jotka tuovat kirjallisuudenkin lähelle valtiollista, yhteiskunnallista ja kansallista taistelua. Suurina murrosaikoina täytyy toisarvoisten seikkain väistyä niiden tieltä, joiden merkitys taistelun menestymisen kannalta on tärkein. Taiteessa ja kirjallisuudessa tämä merkitsee sitä, että niiden tällä ajankohdalla täytyy erikoisen voimakkaasti korostaa positiivisia elämänarvoja nihilistisiä vastaan ja asettaa ihanteekseen kaikkein ylevimmän, mitä kansakunnan elämässä on.

Onko *uusi* kriitillinen asenteemme, joka pohjautuu kansalliseen julistukseen, uusi esteettinen suhtautumistapa? Vastaamme tähän kieltävästi. Kaunis ja sen lait ovat muuttumatta aina pätevät, ja inhimillinen suhtautumistapa niihin on aina samaa laatua. Mutta siinä on aste-eroa. On aikakausia, jotka ovat uskollisemmin noudattaneet kauneuslakeja, ja taas toisia, jotka ovat loitonneet niistä. Meidän aikamme on loitonnut niistä hyvin pitkälle, kaaos on seurannut ja nyt on vaikea palauttaa järjestys sekasortoon. *Tämä* on meidän tehtävämme. Ainoastaan *meidän* ihanteidemme varjossa viihtyy kauneus, viihtyvät hyvä taide ja kirjallisuus. Tämä siis on ohjelma:

PALUU KAUNEUTEEN KAAOKSESTA.

Kaaokseksi leimaamme kaiken sen, mikä taiteessa ja kirjallisuudessa on rumaa, nihilististä, elämän yleviä arvoja, siveyttä ja totuutta loukkaavaa, ihmisen arvoa alentavaa ja sosiaalista yhteishenkeä myrkyttävää, mutta myös semmoisenkin, minkä asenne kaikkiin näihin on epämääräinen tai välinpitämätön. Sillä ylimalkainen asenne on negatio.

Täytyy ymmärtää tämä oikein. Ei esimerkiksi realismi sinänsä ole meidän ihanteidemme valossa väärä suunta, ja taas toisaalta: emme vihaa mitään siinä määrin kuin elotonta kaavamaisuutta. Realismi toi kirjallisuuteen elämän, se opasti näkemään luonnossa ja ihmisessä paljon arvokasta, jota ei ennen nähty. Se lähensi kauneuden totuutta kohti. Mutta se oli kaksiteräinen miekka: ulkonainen totuus pyrki jäämään olennaisesti todelliseksi ja si-

säinen sai väistyä, peilikuva sai taiteessa ja runoudessa korvata kauneuden. Tästä syntyi sitten kuuluisa teoria "taide taiteen vuoksi", joka on paljon pahaa matkaansaattanut. Tosin sekin alunperin sisälsi ainoastaan sen esteettisen lain tunnustamisen, että ympäröivillä olosuhteilla on vaikutusta taiteeseen ja kirjallisuuteen. Tämä on totta, mutta iskulauseeksi muuttuneena ja kirjallisten keikarien käsissä se tuli saamaan merkityksen, jolla on ollut mitä tuhoisimmat vaikutukset kirjallisuuden vaiheisiin viime vuosikymmeninä. Materialistiselle elämänkäsitykselle ja valtiollisen liberalismin julistajille se näet oli mainio keppihevonen, jolla sopi ratsastella taiteen ja runouden temppelissä: ei millään eetillisillä ja aatteellisilla arvoilla enää saanut olla taiteessakaan merkitystä, ainoa pätevä oli taideteos sinänsä, esittipä se sitten vaikka rumaa tai amoraalista.

Vähitellen pääsi valtaan hillitön vapaus, alkoi "henkien taistelu", jonka ilmennykset saivat milloin minkin nimen: naturalismi, expressionismi, freudiläisyys ja psykoanalyysi, surrealismi, unanismi ja monet muut — riippuen siitä, minkälaista "esteettistä" vallattomuutta kulloinkin pahimmin harjoitettiin. Tämä oli kaaos, sekasorto, jota olemme tottuneet nimittämään kulttuuribolševistisen kirjallisuuden nimellä. Sen omissa piireissä sitä on kaunisteltu muillakin nimityksillä: "taisteleva humanismi". Mutta itse asiassa se on hengenelämän alalla aivan sama ilmiö, jonka hyvin tunnemme valtioihanteen rappioitumisessa ja bolševisoitumisessa. Tämän reaktiona kansallinen julistus siis taiteelta ja kirjallisuudelta vaatii jaloa elämää ja tervettä vitalisuutta, ylevien inhimillisten arvojen, siveyden ja totuuden kunnioittamista sekä kauneuden lakien arvossapitämistä.

Hengenelämän suurten mestarien kanssa seurustellessa havaitsee hyvin pian, että he useimmiten ovat mitä voimakkaimmin aktiivisia henkiä, taistelijoita ihanteen puolesta. Ylevin runous ja jaloin taide puhkeaa todellakin hengen rajoittamattomasta alttiudesta ja toimintakyvystä, oli se sitten tunteen, tahdon tai vaiston asia. Runoilijalla ja taiteilijalla täytyy olla, jos mieli hänen saavuttaa mestarillisia tuloksia, taistelumieltä, sydämen ja veren, aivojen ja pään aktivisuutta. Taideteos, runous, kuvastakoon selvää, tietoista tahtomista ihanteen puoleen, ja mestarin suurin tehtävä olkoon lähentää ihanne abstraktiosta kouraantuntuvaan todellisuuteen, niin että me, ihmiset, sen mukaan voimme elämäämme ohjata. Tämä on taiteen sosiaalinen ohjelma. Sen ei tule opettaa, mutta sen tulee muokata ihmismielet ihanteille otollisiksi. Täten on selvinnyt yksinkertaisin ja samalla arvokkain taideihanne, ei mikään uusi, vaan ikivanha oppi:

TAITEEN JA RUNOUDEN TEHTÄVÄ ON YLEVÄN IHANTEEN TOTEUTTAMINEN.

Tutkiessa Suomen kansalliskirjallisuuden vaiheita saa elävän tunnon siitä, että parasta, mitä siinä on, on pyrkimistä juuri tuohon päämäärään, ja erikoisen selvästi sen tajuaa muistaessa, millä kulmakivillä kansalliskirjallisuutemme rakennus seisoo: Mikael Agricola, Elias Lönnrot, J. V. Snellman ja Aleksis Kivi. Järkäleitä, jotka peruskalliosta kohoten kiinteästi kannattavat suomalaisen hengenelämän temppeliä. Agricolalta se on saanut kristillisen perustuksensa, samalla kun hän muovaili sen sanallisen ilmaisumuodon. Lönnrotilta on sen tuhatvuotinen perinne esi-isien viisautta, suomalainen melankolia, joka kääntää katseen sisäänpäin ikuisten totuuksien tarkasteluun.

SÄÄSTÖKIRJA

on mainetodistus

Amerikassa on suurliikkeitä, joissa toimeenpyrkivältä aina kysytään muiden suositusten ohessa paljonko hänellä on säästössä. Jo se, että miehellä on säästötili osoittaa että hän on huolellinen.

Helsingin
Suomalainen Säästöpankki

Kluuvikatu 8 — Turuntie 36

MYYMÄLÄT

Suonionk. 5 puh. 72 581
Fredrikink. 38 24 613
Kulosaaren hallit 78 017
Mariankatu 14 28 722

Lihan ja voin tukku- ja vähittäis-KAUPPA

W. A. PIEKKOLA

Konttori ja varasto: III linja 17

Puh.: 71 648 ja 72 511

Snellmanilta on sen suuruudenihanne. Nurmijärven poika vihdoin on jalostanut sen taiteelliseen rikkauteen ja täydellisyyteen kaikille suomalaisille iloksi ja ihmiskunnan omaisuudeksi.

Seuraavissa Aleksis Kiven sanoissa tämä ihanne on saanut yhden klassillisista ilmaisuistaan, yhden maailmankirjallisuuden kaikkein kauneimmista:

"Synnyinmaa ei ollut hänelle enään epämääräinen osa epämääräisessä maailmassa, ilman mitään tietoa, missä ja minkälainen. Vaan tiesipä hän, missä löytyi se maa, se kallis maailmankulma, jossa Suomen kansa asuu, rakentelee ja taistelee, ja jonka povessa lepäävät isiemme luut. Hän tiesi sen rajat, sen meret, sen salaisesti hymyävät järvet ja nuo risuaitoina juoksevat hongistoiset harjanteet. Kotomaamme koko kuva, sen ystävälliset äidinkasvot, olivat ainiaaksi painuneet hänen sydämensä syvyyteen. Ja tästä kaikesta syntyi hänen tahtoonsa halua ja pyrkimistä kohden maamme onnea ja parasta."

Näin on ylevä ihanne seppelöity taiteen sulosoinnuin. Ja tämä lauselma sisältää samalla synteesin kaikesta siitä, mikä on Suomen kansalliskirjallisuudessa arvokasta Agricolasta Kiveen ja Kivestä meidän päiviimme saakka, voisimme sanoa: vielä pitemmältä ajanjaksolta. Kuka lopulta mittaa kansojen elämään vaikuttavat voimat? Äärellinen historia palautuu rajoittamattomin mittasuhtein entisyyteen, ja se, joka etsii kansallishistorian vaiheista määrättyä johtoa, on oikeutettu ajattelemaan, että siemen, joka kerran kylvettiin Suomen ja Ugrin multaan kaukaisia aikoja sitten, oli puhkeava kukoistukseensa täällä Suomenniemellä juuri siinä sukupolvessa, jonka varjossa me, tämä polvi, vielä elämme.

Aleksisi Kivi ei tässä siis esittänyt ainoastaan runollista ajatusta, vaan mitä väkevimmin jokaiseen ihmismieleen vetoavan, sanoisiko, ohjelmallisen. Tunnemme siinä vaatimuksen tekoihin suuren runoilijamestarin suulla sanottuna: se on kauneuskuvitelma, mutta sillä on eetillistä, sosiaalista ja valtiollista kantavutta. Elävä kansallistunto puhui ensi kertaa kertomakirjallisuudessamme, ei juhlahymistyksin, vaan aidolla mahtiponnella. Aleksis Kivi oli ensimmäinen isänmaamme suuruuden runoilija.

TUHANSITTAIN

tyytyväisiä miehiä

HAVIN HUVIAJOLLA

Miehestä mieheen leviää ilosanoma: "Parranajon piina on päättynyt ainiaaksi." Havin Partavaahdoke pehmittää kovimmankin sängen, joten ajon voi suorittaa vaarattomasti vain terän kevyellä kosketuksella. Arkaihoisimmatkin ajelevat autuaana HAVIN PARTAVAAHDOKKEELLA

HARMITON
HIVELEVÄ —
HAVI-AJO

HAVIN OSAKEYHTIÖ, VIIPURI

Tämä tekojen ohjelma oli tietoisesti reaktio Topeliuksen ja Runebergin isänmaallista idealismia vastaan, joka on laadultaan yksinomaan tunnepohjainen ja romanttinen. Me emme saata kieltää tämänkään arvoa, sillä määrättyinä hetkinä tunnemomenttikin on kansojen elämässä valtava tekijä. Sillä on kuitenkin taipumus viilentyä romanttisporvarilliseksi aatteiluksi, jolloin se muodostuu esteeksi kansallistunon vaatimusten tiellä, niinkuin hyvin tiedetään.

Elävä kansallistunto on paljon enemmän kuin abstraktio porvarillisen idealismin hengessä, siihen sisältyy jyrkkä vaatimus tekoon, se on kouraantuntuvaa pyrkimistä isänmaan onneen ja menestykseen Aleksis Kiven sanojen mukaan. Isänmaa saa täten entistä paljon syvällisemmän sisällön, se ei jää haavekuvaksi pilvissä, jolle runous virittää soitantonsa, vaan se on valtakunta, jonka kansalaisia me olemme ja jonka kansalaisina meidän tulee työskennellä sen sisäisen ja ulkonaisen suuruuden puolesta, sen alati suuremmaksi kuniaksi.

Tämä ylevä ihanne on J. V. Snellmanilta. Hän tähdentää aina lukemattomissa yhteyksissä: isänmaallisuus on ainoastaan tekoja. Ja tästä seuraa hänen kategoorinen imperatiivinsa, joka kuuluu jokaiselle kansalaiselle, millä paikalla yhteiskunnassa hän onkin: *"Kansallishenki on oikean perusohje valtiossa, ja yksilö toimii, niinkuin hänen tulee, kun hän sitä ohjetta noudattaa."*

Täten on myös taiteen tehtävä ihanteen toteuttamisessa tarkemmin määritelty:

KANSA, VALTAKUNTA, SEN SUVERENITEETTI ON TAITEELLISEN LUOMISTYÖN ARVOKKAIN KOHDE.

Taiteilija ja runoilija toimii, niinkuin hänen tulee, kun niiden eteen työskentelee, kauneuden ikuisia lakeja noudattaen. Tämä ei siis ole ehdonvallan asia. Kategoorinen imperatiivi on ehdoton luovan taiteen alalla yhtä kuin kaikessa muussa inhimillisessä toiminnassa, ja kirjallisuus ja taide on ainoastaan silloin pätevää, kun se näissä merkeissä syntyy aktiivisesta kansallistunnosta, imee voimansa siitä ja palvelee yhteisöä, valtakuntaa. Näillä ehdoilla ja tällaisin rajoituksin taiteilija ja kirjailija on vapaa, mikään ei häntä sido: nimenomaan hänen on syytä varoa antautumasta kansalliseen romantiikkaan etnograafisessa mielessä

Tulkaa Kirvuun

—lepäämään!
—virkistymään!
—paranemaan!

Yli neljännesvuosisadan kuluessa tehokkaiksi todetut parannusmenetelmät palauttavat nopeasti häiriytyneen terveytenne.

Kirvun Luonnonparantola

SAIRALA as.

taikka valtion suverenisuuden ylistelyyn kaavamaisessa tyylissä, mikä taiteessa aina on jättänyt pelkkiä huonoja tuloksia. Vapaa olkoon taide.

*

On ilmeistä, että kansalliskirjallisuuksien halki kaikkialla kulkee virtaus, joka pyrkii toteuttamaan juuri edellä hahmoiteltuja ihanteita, ja tässä kohden tämä oppi ei siis tarjoa mitään olennaisesti uutta, kuten jo edellä havaitsimme. Mutta määrättyinä ajanjaksoina kansojen elämässä ne tulevat erikoisen vaativiksi, ja niistä syntyy kansojen taiteen ja runouden kulta-aika. Saammeko toivoa, että Suomenkin kansallisen herätysliikkeen puhdistus on pyyhkäisevä olemattomiin huonon ja alhaisen ja että sen runoilijat ja taiteilijat jännittävät voimansa tuon suuruudenihanteen palvelemiseen, minkä Snellman ja Kivi ensimmäisinä meille ilmaisivat? Nimenomaan kansalliskirjallisuutemme kohdalta on sanottava, ettei se vielä ole päässyt selvyyteen, se kulkee liian paljon liberalistisen ajatussuunnan kahleissa. Mutta jos tarkoin tähystämme tulevaisuuden taivaanrannalle, niin havaitsemme jo uuden huomenen sarastuksen.

On paikallaan viitata tässä ensin uskonnolliseen ja historialliseen kirjallisuuteen, joilla kansan elämässä on erikoinen arvo siitä syystä, että ne vetoavat kansalaisen ylevimpiin kiintoihin. Hengellinen kirjallisuus on ajan kaikissa vaiheissa pysynyt meillä aivan lähellä kansankirkkoa ja ammentanut siitä perinteellisen suomalaisen uskonnollisuutensa, vakavuutensa, pietistisen oppinsa, se on ollut sanan parhaassa merkityksessä kansallista ja on sitä

jatkuvasti tänä päivänä: kansainväliset harrastukset ja uudet suunnat kohtaavat siinä ainoastaan vähän vastakaikua, tai mieluumminkin, se on taisteluasenteessa näitä vastaan ja pysyy kiinni Martti Lutherin opissa semmoisena kuin se on hänen uskonnollisena perintönään meille säilynyt.

Historian piirissä Yrjö Koskinen, joka muutoinkin yhteiskunnallis-valtiollisen elämän moninaisilla aloilla siirsi J. V. Snellmanin suomalais-kansallisen julistuksen ohjelmallisuudesta todellisuudeksi, ollen 19. vuosisadan jälkipuolella suomalaisuustyön johtava tekijä, loi kansallisen näkemyksen ja alotti suomalaisen historiankirjoituksen. Hänen "Suomen historiansa" on merkkiteos sen vuoksi, että se on ensimmäinen suomalaisen kansallisuuden kannalta kirjoitettu yleishistoria, ja hänen "Nuijasotansa" on suomalaisen historiallisen kirjallisuuden ensimmäinen erikoisteos. Tässä yhteydessä on mainittava Yrjö Koskisen toiminta suomen kielen kohottamiseksi kansalliskielen asemaan julkisessa elämässä. Tämä työ ei ole vieläkään loppuunsuoritettu, mutta nyt jo on selvää, että suomalaisuuden valtiollisella taistelulla Yrjö Koskisen aikana luotiin perustus, joka oli suomenkielisen kirjallisuuden korkeamman kehityksen välttämätön edellytys. Siihen nojautui myös Julius Krohn kirjoittaessaan "Suomalaisen kirjallisuuden vaiheet", kansalliskirjallisuutemme ensimmäisen kriitillisen ja esteettisen tutkimuksen, jonka arvo kansalliselta kannalta on tunnustettava klassilliseksi. Historiantutkimus sai sitten Danielson Kalmarista jatkajan, joka täydellisesti mursi skandinaavisesti suuntautuneen perinnäisen historiankäsityksen mahtavissa teoksissaan vakiinnuttaen kansalliselle historiatieteelle eurooppalaisen aseman. Tällä tiellä on kuljettu edelleen. Gunnar Suolahti sekä monet nuoremmat tutkijat, mainittakoon vain Jalmari Jaakkola, Juhani Rinne ja Eino Jutikkala, ovat valaisseet kansamme entistä elämää ja vaiheita tutunomaisesti ja suomalaisittain. Mahtavia perspektiivejä muinaisuuteen, aina yhteissuomalaisille ajoille saakka ovat piirrelleet Eino Kuussaari ja Aarno Karimo upeissa teoksissaan "Suomen suvun tiet" ja "Kumpujen yöstä", molemmat aktiivista isänmaallista mieltä ja kansallistuntoa voimakkaasti kiihoittavia kansallishistoriallisia "eepoksia", kuten niiden muotokin on kaunokirjallinen eikä tieteellinen. Tällä suunnalla on historiankirjoituksemme jatkava ja sieltä on myös kaunokirjallisuus löytävä loppumattomasti uutta aartehistoa. Toistaiseksi on ainoastaan Lauri

SUOMEN TIVOLI

Yleissuomalainen tivoliliike

Toimii neljällä osastolla kaikkialla maassamme

Järjestää tivoleita yhteistoiminnassa

MAATALOUSNÄYTTELYIDEN

y.m. juhlien juhlatoimikuntien kanssa

Suomen Tivoli järjesti v. 1937 m. m. **Loimaan, Lauttakylän** ja **Hauhon** maatalousnäyttelyiden tivolit

Konttori: **KERAVA** Puhelin 113

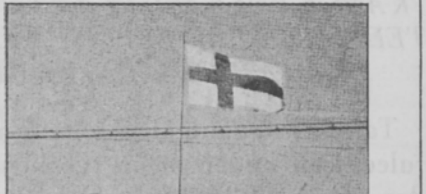

Tivolin tunnettu porttirakennelma.

Haarla romaanituotannossaan tietoisesti ja valtavalla sisäisellä näkemyksellä elävöittänyt nuo muinaiset "sankariajat".

Valitettavasti virallinen koulujärjestys vielä pitää kiinni historianopetuksen epäkansallisesta traditiosta jarruttaen kehitystä ja seuraamatta historiatieteemme jälkiä. On ainoastaan ajan kysymys, milloin murros tapahtuu. —

Kehityksen viiva on historiallisessa kirjallisuudessa niinmuodoin selvä ja suora, paljon epämääräisempi se on kaunokirjallisuudessa. On todellakin merkillistä, etteivät niin voimakkaat kansallisen ihanteen julistajat kuin Snellman ja Kivi luoneet koulua. Varmaan tämä johtui osaksi kirjallisen viljelyn kehittymättömyydestä, mutta merkitsevä syy on myöskin Runebergin ja Topeliuksen perinteen voimassa. Heidän idealistinen, porvarillinen isänmaallisuutensa on varjostanut kahta sukupolvea aina tähän aikaan saakka. Yksilölle on tietenkin miellyttävämpää nähdä isänmaa runouden hohteessa kuin tuntea tekoihin vaativia velvollisuuksia sitä kohtaan. Sitten myös ajanhenki on pitänyt ihmiset pauloissaan. Valtiollisen liberalismin aikakaudessa, jolle siitä puhjennut marxilaisuus antoi oman värityksensä, ei Snellmanin ja Kiven aktiivinen kansallinen ihanne kohdannut soveliasta maaperää. Valtiollisella sorrolla ja painostuksella on ollut oma ehkäisevä vaikutuksensa, vaikka toisaalta olisi luullut sen myöskin voivan kiihoittaa voimakkaampaan kansalliseen taistelunjulistukseen. On merkittävä, että sortoajat kykenivät luomaan ainoastaan muutamia kaunokirjallisia tuotteita, joilla tässä kohden on merkitystä: Kasimir Leinon ja Eino Leinon poliittiset runot, muutamat A. Genetzin ja A. V. Koskimiehen sytyttävät isänmaalliset laulut, J. H. Erkon ja Paavo Cajanderin runoelmat, Juhani Ahon "Katajainen kansani" ja eräät muut lastut. Tässä on myös mainittava Johannes Linnankosken isänmaallisesti sytyttävät puheet. Mutta yritykset korkeamman isänmaallisen mahtiponnen saavuttamiseksi epiikassa, draama- ja kertomakirjallisuudessa sortuivat teknillisiin vaikeuksiin ja, valitettavasti, todellisen kansallisen ja valtakunnallisen näkemyksen sekä todellisen taistelumielen puutteeseen. Suomen itsenäisyyden saavuttaminen ei tässä kohden tullut merkitsemään sulun murtumista, päinvastoin: ilma on kahden vuosikymmenen aikana käynyt yhä tukahduttavammaksi — kaaoksen aika.

Realismi on melkein yksinvaltiaana hallinnut parin miespolven ajan saavuttaen juuri viimeisinä aikoina psykoanalyyttisessä romaani- ja novellityylissä viimeisen epämoraalisen johtopäätöksensä. Sen ohella ovat romanttisen idealismin kuteet olleet aika ajoin enemmän tai vähemmän näkyvissä, kulloinkin riippuen kirjailijayksilön persoonallisesta laadusta ja voimasta. Kansamme luonteesta arvatenkin johtuu, etteivät yhteiskunnallisessa tai siveellisessä katsannossa vaarallisimmat äärimmäisyyssuunnat täällä meillä ole liberialisminkaan helmassa päässeet pahoin versoamaan, vaikka niitä on koetettu kasvatella "tulenkantaja-" ja "proletaarirunouden" ansareissa: ne ovat pian kuihtuneet siitäkin huolimatta, että niiden edustajat ovat olleet lahjakkaita yksilöitä: yleinen mielipide on reagoinut vastaan. Muutoin on kirjallisuuden ja runouden maailma ollut joltisenkin väritöntä, on ollut enemmän kirjallista askartelua kuin alkuperäisesti luovaa mielikuvitusta. Kirjoja lukeva kulttuuriyleisö on puolestaan elänyt turtuneena itsetyytyväisessä hiljaiselossaan parhaassa tapauksessa omistautuen epämääräiselle aatteilulle ja "henkeville harrastuksille" sinikirjojen tyyliin ilman vankempaa pohjaa ja perustusta. Aivan kuin asiaankuuluvaa on, ettei aktiivisen isänmaallisuuden ja kansallisen aatteen julistuksella ole ollut johtavia persoonallisuuksia.

Ihanne ei kuitenkaan ole kuollut, olkoon lohdutuksenamme, ettei se voi kuolla. Se tulee todellisuudeksi sinä päivänä, jolloin snellmanilainen valtiollisen suuruuden ihanne selviää kansakunnalle. Sen täytyy tapahtua, sillä kansassa, joka on kyennyt taistelemaan valtiolliseen riippumattomuuteen, asuu luontaisena kykynä itsesäilytysvaisto. Se on sen ru-

Osakeyhtiö Sahanterä

Epilä: Puh. Tampere 4315
Post. os. Epilä
Sähk. os. Sahanterä Tampere

OY S

Suosittelemme ensiluokkaisia valmisteitamme:

kehä- ja pyörösahoja
halko- ja käsisahoja
kuorima- ja kolousrautoja
niittokoneenteriä ja
eril. puutarhatyökaluja

Ostakaa Epilän valmisteita, niillä saatte parhaimman tuloksen, sillä niillä on hyvyystakuu.

noilijoille ja taiteilijoille oleva korkeamman kunnianhimon kannustimena. Kansallinen aate on itse asiassa elänyt halki vuosikymmenien kansalliskirjallisuutemme yksityisissä edustajissa enemmän tai vähemmän kirkkaasti säihkyvänä kipinänä. Mainittiin jo muutamia nimiä, näiden joukossa Eino Leinon. Yhteissuomalaisesta myytistä ammentaen hän "Helkavirsissään" edustaa suursuomalaista aatetta selvemmin kuin kukaan muu kansalliskirjallisuudessamme, ja merkillisellä intuitiolla tämä suurilahjainen, monitahtoinen, heittelehtivä nero on eläytynyt kansallishengen salaperäiseen mystiikkaan, maailmaan, josta paras kansallinen taide ja runous puhkeavat. Sieltä hän on myös näytelmiinsä ammentanut syvän runollisen voiman. Eino Leino aktiivisen suomalaisen ihanteen edustajana ja suursuomalaisen hengen ensimmäisenä runoilijana ansaitsee tulla oikeammin tunnetuksi kuin tähän saakka.

Sankarillista ihannetta käsittelevät Kasimir Leino näytelmässään "Jaakko Ilkka ja Klaus Fleming" ja Santeri Ivalo kertomuksessaan "Juho Vesainen", mutta molemmat päätyvät romanttiseen, epätodelliseen tulokseen, jolla kansallisessa katsannossa ei ole syvällisempää arvoa. Kyösti Wilkuna vapauttaa historiallisen kertomakirjallisuuden tästä rihkamasta kuvaten aitoja suomalaisia sotureja ja talonpoikia ja häntä seuraa samalla tiellä, tosin koristeellisimmin tyyliaineksin Lauri Haarla pirkkalaisromaaneissaan. Kaarlo Kramsun jylhä, kansallisesti aito runous, samoinkuin Juhani Siljon eetillinen ponsi edustavat samaten arvokkainta, mihin kansallinen kirjallisuutemme on pystynyt, heihin liittyy vielä Uuno Kailas parhaissa runoissaan. Tässä on myöskin mainittava Joel Lehtosen runoelma "Perma", esikoisteos, jossa heimosuomalainen ajatus yksinäisenä ilmiönä ajassa puhkeaa esille. Tämän katsauksen ulkopuolelle jää huomattava osa kansalliskirjallisuudestamme. Varsinainen kansanelämänkuvaus on ainoastaan satunnaisesti kyennyt luomaan teoksia, joille voimme kansalliselta näkökulmalta arvostellen antaa päivän yli elävän arvon. Tällä alalla Teuvo Pakkalan tuontano merkitsee klassillisinta saavutusta muutamien Juhani Ahon ja Ilmari Kiannon teosten sekä eräiden kansankirjailijain kertomusten ohella. Kuvauksen alkuvoimaisuudessa huomattava teos usein sortuu tyylillisiin liioitteluihin, jopa rumuuden ihannointiinkin naturalismin ajan kaavan mukaan, mainitaksemme toisaalta Volter Kilven ja toisaalta Joel Lehtosen romaanituotannon. Arvid Järnefeltin hieno kertomataide on tässä ympäristössä yksinäinen kirjallinen kasvi, jonka kuitenkin tunnemme kasvavan suomalaisesta maaperästä. Romaanikirjallisuuden alalla on esiintynyt lisäksi suuri joukko muita, jotka tietoisesti palvelevat aktiivisia kansallisia ihanteita. Näitä ovat Maila Talvio ja Arvi Järventaus, molemmat eetillisesti voimakkaita henkiä, joiden tuotanto on kansalliskirjallisuutemme arvokasta aarteistoa.

Lyriikan alalla ei kuva ole yhtä moninainen kuin kertomakirjallisuudessa. Koko viimeinen vuosikymmen Eino Leinon kuoleman jälkeen on eletty kahden runolijamestarin varjossa, Otto Mannisen ja V. A. Koskenniemen. Molem-

Seinäjoen »SISU» kangas

Kaunis, kestävä, käytännöllinen ja halpa.
Erikoiskangas poikien pukuihin ja golfhousuihin.

Valmistaa:
SEINÄJOEN KEHRUU- ja KUTOMATEHDAS O.Y.
SEINÄJOKI

Joulukinkut y.m. herkut
pöytäänne
CARL KNIEF'IN
LIIKKEISTÄ:

Kauppahalli 64—68
Hakaniemen Hallit 69—71
Kaivokatu 8
Tehtaankatu 38
Erottajankatu 19
Liisankatu 19
Museokatu 7

Lisätkää kirjoitusnopeuttanne käyttämällä hyväksenne uusimpia keksintöjä, mitä on tehty kirjoituskonealalla **Halda-Norden** koneen teknillisiä etuja ovat m.m.: 1) uudelleen konstruoitu reunakeesteen asetus, 2) isojen kirjasimien vaihtomekanismi on äänetön, kevyt ja värinävapaa, 3) 5 eri rivinväliä: 1, 1 1/2, 2, 2 1/2 ja 3, 4) vaunun liikunta molempiin kulkusuuntiin on äänetön.

KONELIIKE KONTTORIKONE - Helsinki - Keskuskatu 4 - Puh. 23024

Käyttäkää korttejamme joulutervehdyksiksi!

IKL:n KAUPPA O.Y.
HELSINKI, MIKONK. 15 A.

pien runous puhkeaa suomalaisesta melankoliasta, mutta on kokonaan persoonallista, ja sillä on ennen kaikkea tunteen sekä esteettisen kauneuden antama arvo. Molemmilla mestareilla kuitenkin on merkitystä myös kansalliselta kannalta, sillä tavalla näet, että Manninen on uudestaan suomeksi runoillut maailmankirjallisuuden jaloimpia runoteoksia ja Koskenniemi puolestaan esiintynyt suomalaisuuden intomielisenä tulkkina päivän poliittisessa taistelussa. Näiden ohella on runoilijain luku merkittävän suuri, mutta ainoastaan muutamien äänenpaino on kuuluvampi. Näyttää siltä, että suomalainen lyriikka on nousussa ja toivottavasti kykenee puhaltamaan "pohjatuulen torvea" suomalaisella äänenpainolla. Kansallisen liikkeen ympärillä on viime aikoina syntynyt laulurunous, johon on kiinnitettävä mitä hartaimpia ja hellimpiä toiveita. Siinä soi taistelukutsu, siinä on miehekästä mahtipontta ja tekoon altista sankarimieltä, joka on enemmän kuin lupaus. Monia näistä lauluista lauletaan jo ympäri Suomenniemen ja me uskomme, että niissä kaikuu tulevaisuuden sävel. — Viime aikoina on paljon puhuttu myös näytelmän renessanssista. Meidän kannaltamme voi olla kysymys renessanssista ainoastaan siinä tapauksessa, että uusi näytelmä on merkitty siveellisesti puhtaan, eetillisesti tinkimättömän ja aattellisesti ylevän arvonmerkein. Ilman näitä ei mitään näytelmän uudestisyntymistä ole. Toivokaamme, ettei odotus ole turha.

*

Täten olemme luoneet katsauksen kansallisen aineksen esiintymiseen kansalliskirjallisuudessamme. Kuva ei ole yksinomaan ilahduttava, siinä on paljon vierasta, suomalaiselle kansanhengelle sopimatonta ja meitä alentavaakin. Mikä on kehnoa ja alhaista, se on hävitettävä. Mutta puhdistavat tuulet kulkevat yli Suomen, ja pian päivä kirkastuu.

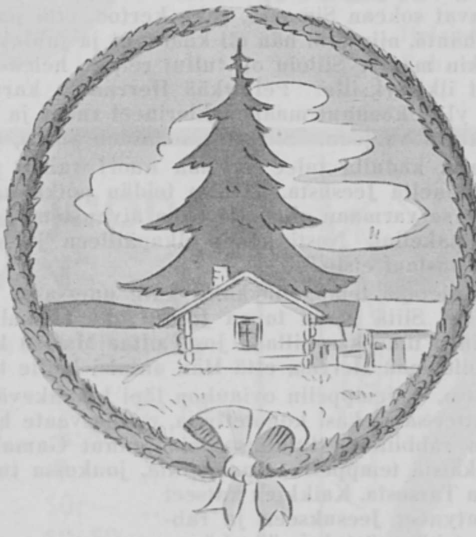

Tarkoin huomioitava.

IKL:n kirjekuorissa ja papereissa sekä posti- ja käyntikorteissa

on aina rekisteröimämme tavaramerkki.

Käyttäkää tätä paperitavaraa.

IKL:n KAUPPA O.Y. **Helsinki, Mikonkatu 15 A. Puh. 26404, 20306 (sarja).**

JESUS-POIKANEN JERUSALEMISSA

Kaksitoistavuotias Jeesus-poikanen oli ollut vanhempiensa kanssa suurilla pääsisäisjuhlilla Jerusalemissa. Nyt oltiin satalukuisen karavaanin mukana kotimatkalla. Mutta tämä matka oli Jeesukselle ollut aivan toisenlainen kuin aikaisemmat matkat. Juhlaviikot olivat tehneet häneen nyt merkillisen vaikutuksen.

Ja yhtäkkiä Maria-äiti huomaakin poikansa kadonneen. "Mutta Jeesus, poikani! Missä on Jeesus?"

Aasia taluttava Josef havahtuu Marian hätääntyneeseen huudahdukseen. Hän pysähtyy, katselee ympärilleen, kyselee ohikulkevilta, ovatko he nähneet vaaleakiharaista poikasta kulkueessa? Hän jättää aasin talutushihnan lähimmälle naapurilleen ja lähtee Marian jälkeen tarkastelemaan pitkää karavaania.

Maria on jo ehtinyt karavaanin jälkipäähän ja siellä hän saa kuulla pojastaan. Perheen vanha tuttava, Maatin leski Hanna, istuu Jeesuksen pienen juhdan selässä ja kertoo, että nuori Jeesus oli karavaanin tehdessä lähtöä kaupungista ilmestynyt hänen vierelleen ja sanonut: "Täti Hanna, ota sinä minun aasini! Ethän sinä jaksa Nasaretiin asti jalkaisin ja vielä taakkoinesi. Minä kyllä jaksan kävelläkin." Ja niin oli poika kadonnut, ennenkuin täti Hanna oli ehtinyt edes kiittääkään. "Kyllä hän on tallella", vakuuttaa Hanna, "sillä Herra on hänen kanssansa. Siunattu poika, joka antoi aasinsa minulle, vanhalle ja köyhälle leskelle!"

Maria kiiruhtaa edelleen ja huutelee ja kyselee. Joku vieras, aivan karavaanin viimeisiä, vastaa hänelle:

"Sekö vaaleakiharainen poika? Näinhän minä hänet kaupungin portilla taluttamassa sokeaa Simon-vanhusta. Vaaleat kiharat vain liehuivat tuulessa."

Marian levottomuus yltyy. Hän muistelee niitä merkillisiä asioita, joita Jeesuksesta oli sanottu syntymä- ja kastehetkellä. Hän palaa Josefin luo ja he lähtevät yhdessä takaisin kaupunkiin hakemaan Jeesusta.

Ilta on pimennyt yöksi ja shakaalien ulvonta kuuluu erämaasta. Mutta läpi yön rientävät vanhemmat ja aamun koittaessa saapuvat Jerusalemin porteille. Siinä he tapaavat sokean Simonin, joka kertoo, että pahanilkiset pojat olivat eilen kiusanneet häntä, niin että hän oli kaatunut ja juhlakansan antamat almut olivat vierineet pitkin maata. Silloin oli tullut reipas, heleä-ääninen poika, joka rohkeasti oli huutanut ilkimyksille: "Peljätkää Herraa ja karttakaa pahaa!" Hän oli auttanut Simonin ylös, koonnut maahan kierineet rahat ja taluttanut hänet turvaisaan paikkaan muurin varjoon. "Siunattu sellainen poika, siunattu pojan äiti!"

Ahtaalla kadulla tulee vastaan nuori vaimo pienen tyttärensä kanssa. Maria kyselee häneltä Jeesusta. "Oliko teidän poikanne vaaleakiharainen, kirkassilmäinen? Hän se varmaan oli, joka eilen aivan temppelin lähellä pelasti eksyksiin joutuneen Raakelini. Nosti hänet olkapäilleen ja kantoi tungoksessa luokseni, kun hädissäni lastani etsin."

Maria rientää temppeliä kohti kuin unessa ja vaipuu temppelin portaille aivan uupuneena. Siitä hänet tapaa Josef, joka toisaalla on hakenut Jeesusta. Vakava, luottavainen ilme kasvoillaan Josef ottaa Mariaa kädestä ja taluttaa hänet temppeliin rukoilemaan Herraa, että Hän antaisi heille takaisin Jeesuksen.

Ja katso, — temppelin oviaukon läpi he näkevät, mitenkä siellä seisookin Jeesus juhlavaatteissaan, käsi kohotettuna, rukousvaate harteillaan. Hänen ympärillään on oppineita rabbiineja, kuuluisa lainoppinut Gamaliel lähinnä. Taaempana on Jeesuksen ikäisiä temppelikoulun poikia, joukossa tummasilmäinen Saulus, teltantekijän poika Tarsosta. Kaikkien katseet ovat kiintyneet Jeesukseen ja rabbiinit ovat hämmästyksissään hänen ymmärryksestään ja viisaista vastauksistaan.

Kyyneleet silmissä Maria rientää poikansa luo ja samalla sekä syleilee että nuhtelee häntä sanoen: "Poikani, miksi teit meille näin? Katso, isäsi ja minä olemme perin levottomina hakeneet sinua."

Niin Jeesus irrottautui äitinsä syleilystä vastasi: "Mitä te minua etsitte? Ettekö tienneet, että minun tulee olla niissä, mitkä Isäni ovat?"

Mutta he eivät ymmärtäneet sitä sanaa.

Ja Jeesus lähti pois heidän kanssaan ja tuli Nasaretiin ja oli heille alamainen.

S. T. Hämäläinen.

Levy I — Ensimmäinen sivu: **'Mustapaitojen marssi'.** Sanat: Heikki Asunnan. Sävel Väinö Raition. Esittäjät: Mustan Karhun vahvistettu soittoyhtye kapellimestari Eino Raition johdolla sekä joukko laulavia ylioppilaita. Toinen sivu: Sama. Robertssonin torvisovituksena. Esittää: Suomen Valkoisen Kaartin torvisoittokunta ylikapellimestari Lauri Näreen johdolla.

Levy II — Ensimmäinen sivu: **'Me tahdomme'** (Akateemisen Karjalaseuran marssi). Sanat: Reino Hirvisepän. Sävel Toivo Palmrothin. Esittäjät: Mustan Karhun vahvistettu yhtye ja laulavia ylioppilaita. Toinen sivu: **'Talonpoikaismarssi'.** Sanat: Reino Hirvisepän. Sävel: Toivo Palmrothin. Esittäjät: Samat kuin edellisessä.

Kummankin levyn hinta Smk. 60:— kpl.

Kun haluatte kuulla isänmaallista musiikkia soittakaa IKL:n

ÄÄNILEVYJÄ

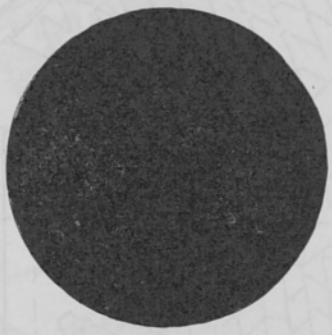

YKSINMYYJÄ:

IKL:n KAUPPA OY.

Helsinki — Mikonkatu 15 A
Puh. sarja 20 306 ja 26 404

KEN TAHTOO JUODA HYVÄN KAHVIN

hän keittää sen laatukahvista:

»Juttu»	8:—	1/4 kg.
»Kenttä»	8:50	,, ,,
»Kerho»	9:—	,, ,,
»Pirtti»	10:—	,, ,,
»Perhe»	10:50	,, ,,
»Lotta»	11:75	,, ,,
»Voima»	13:75	,, ,,
»Isäntä»	15:—	,, ,,

LAATUKAHVI

Laatukahvi Oy.

Helsinki - Puhelin 26 404

Näitä kahvilaatuja saatavana kaikissa hyvinlajitelluissa kaupoissa.

"Katsopa veljeä:

uusi, upea, hurjan hyvin istuva..."
"— sano vain lyhyesti: **TIKLAS-puku!**"

5 rinnakkaiskokoa!

Tiklas-Stadion-pukua valitessa on todella ainutlaatuinen tilaisuus saada valmis puku, joka on juuri kuin "tehty" — pukeva ja muodoille sopiva. 5:n rinnakkaiskoon lisäksi vielä kankaiden moninaiset kuosi- ja värimahdollisuudet!

LASSILA & TIKANOJA OY.

Puku- ja Paitatehdas. Vaasa.

OULUKIRKKO

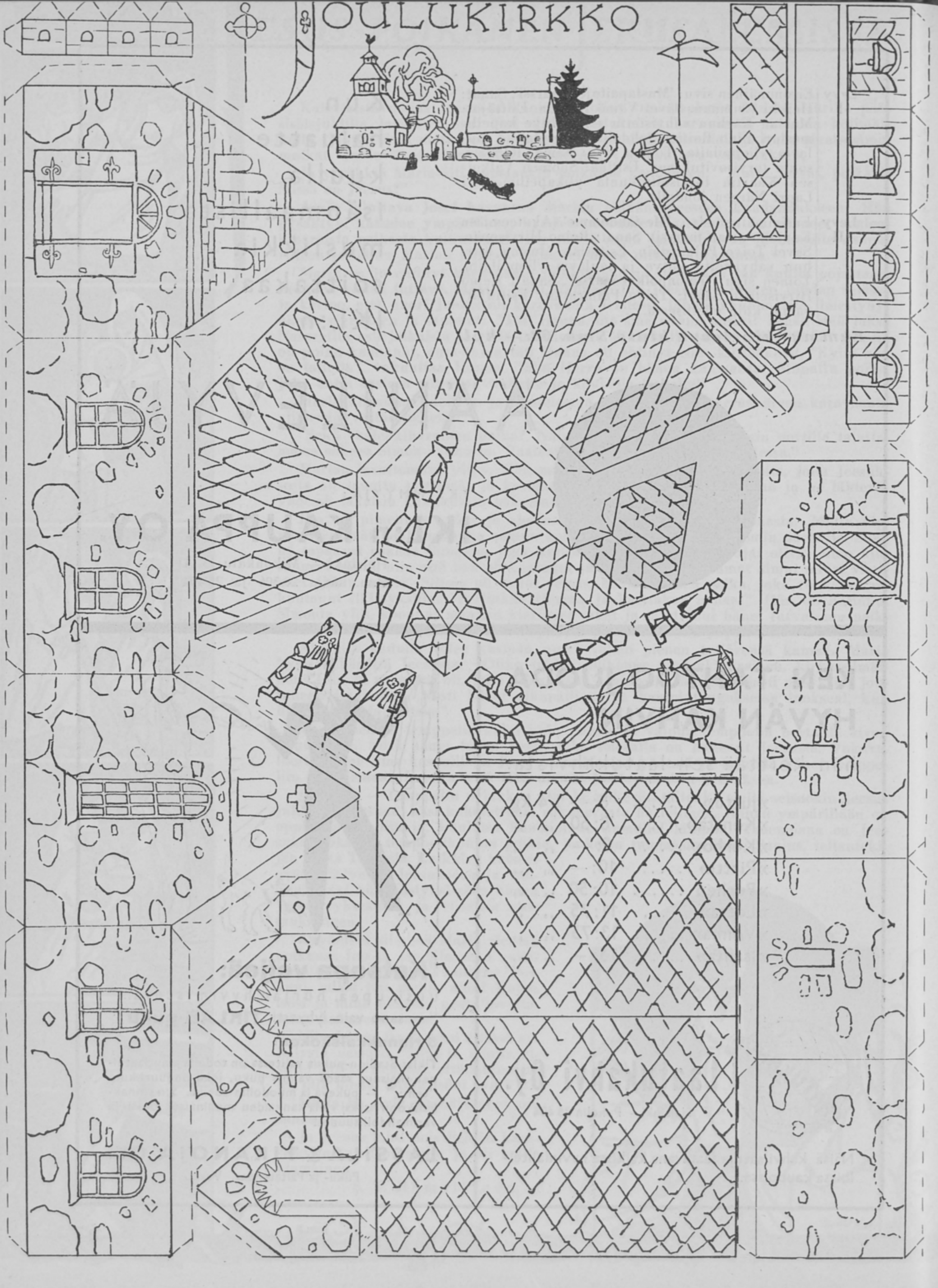

**Tässä
ei toimita epätoivo:
sytytänpä siis Sevillan!**

Suuren tupakkamääränsä takia riittoisa.

JOULUKIRKKOA RAKENTAMAAN

Nyt, lapset joulukirkkoa rakentamaan!

Värittäkää ensin oikein huolellisesti viereisellä sivulla olevat piirustukset. Ajatelkaa tarkoin, minkä värinen on suomalainen kivikirkko, minkä värinen on hevonen j.n.e. ja tehkää huolellista työtä. Kun kaikki on väritetty, sitten leikkaatte kappaleet varovaisesti irti seuraten tarkoin katkoviivoja tai kuvion laitaa, missä niin on tehtävä. Kolmas rakennusvaihe on se, että liimaatte kunkin kappaleen taakse tarpeeksi jäykän vahvistuspaperin, mutta jättäkää katkoviivoilla merkityt liitekohdat vapaiksi. Ja lopuksi sitten suoritatte varsinaisen rakentamisen: liimaatte kappaleet, ensin ne oikeisiin muotoihinsa käännettyänne, yhteen ja niin on kaunis kivikirkko tapuleineen ja kirkkoon menijöineen valmis. Sopivalle pahvikappaleelle asetatte kaiken kauniiseen järjestykseen ja annatte näin valmistuneen oman työnne lahjaksi äidille, isälle, siskolle tai veljelle.

Martta-täti.

KÄSIPUMPPUJA

tarvitaan joka talossa.

Hankkikaa senvuoksi

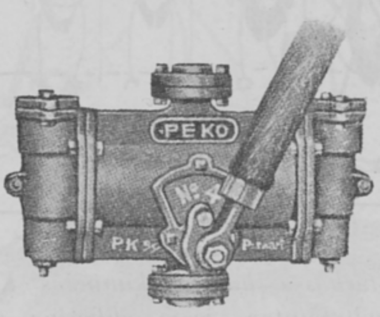

PEKO-pumppu

Valmistaja:

OY. VÄRTSILÄ PIETARSAARESSA
(ent. Pietarsaaren Konepaja Oy.)

IKL:n väki

käyttää vain omia ravintoloitaan ja kahviloitaan.

Musta Karhu	Helsinki
Kultainen Karhu	Viipuri
Karhu	Turku
Kainuun Karhu	Kajaani
Musta Karhu	Tampere
IKL:n Kahvila	Rauma
Lakeuden Karhu	Seinäjoki
Keski-Suomen Karhu ..	Jyväskylä
Karjalan Karhu	Sortavala
Pohjan Karhu	Oulu
Musta Karhu	Pori

KAIKLLE
ravintoloillemme ja kahviloillemme on yhteistä: laadun ensiluokkaisuus, valmistuksen huolellisuus, tarjoilun kohteliaisuus, ympäristön viihtyisyys.

Työmme tukemiseksi on kaikki korret kannettava yhteiseen kekoon!

1. Puutarhassa hallitsi kuningas Kimalainen suurta valtakuntaa, jossa ahkerina alamaisina hyöri tuhansia kuoriaisia, sirkkoja y.m. hyönteisiä. Kaikilla heillä oli työtä aamusta iltaan ja kaikki suorittivat askareensa iloisina ja tyytyväisinä. Mutta syyskesällä, juuri parhaaseen omena-aikaan, paha Lukki-rosvo alkoi häiritä valtakunnan rauhaa. Vaara oli niin suuri, että kuningas Kimalainen lupasi puolet valtakunnastaan ja vielä tyttärensä puolisoksi sille, joka hävittäisi julman rosvon. Tämä kuulutettiin kaikkialla valtakunnassa ja niin tuli ritari Kalle Kuoriainen hoviin.

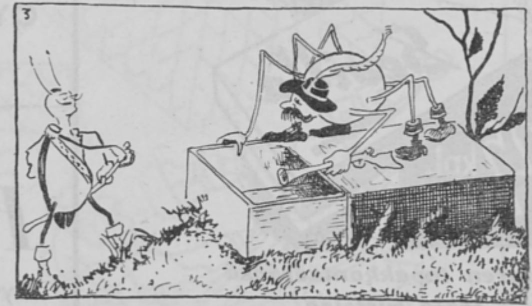

2. Kun ritari Kalle Kuoriainen oli kuninkaan omasta suusta kuullut valtakuntaa uhkaavan vaaran ja sen, mitä Lukki-rosvon kukistajalle luvattiin palkinnoksi, hän muitta mutkitta hyppäsi uljaan Hepokatti-ratsunsa selkään ja läksi etsivään rosvoa.

3. Puutarhan tunkiolle oli Lukki rakentanut linnansa vanhasta tulitikkulaatikosta. Sen katolla hän hampaisiin saakka asestettuna väijyi. Pelkäämättä ritari Kalle Kuoriainen haastoi heti Lukin kaksintaisteluun.

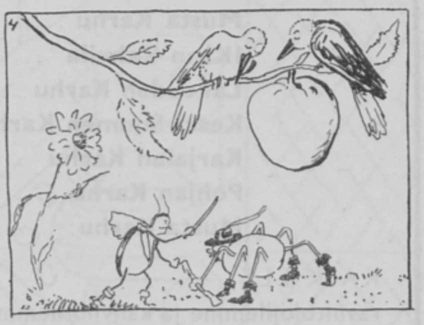

4. Syntyi ankara taistelu ja vaikka ritari Kalle Kuoriainen heilutti vimmatusti säiläänsä, niin huonosti hänen alkoi jo käydä. Puun oksalla istuivat herra ja rouva Kivitasku ja seurasivat sydän kurkussa taistelua.

5. Kun Kivitasku-pariskunta näki, mitenkä ritari Kalle Kuoriaiselle alkoi käydä, niin he keksivät sopivan keinon auttaakseen häntä. Nokallaan he napauttivat raskaan omenan irti kannastaan ja niin — — muksis! Kalle Kuoriainen jäi voittajana tantereelle. Lukki oli kukistettu, valtakunta pelastettu. Ritari Kalle Kuoriainen sai puolet valtakunnasta ja kuningas Kimalaisen tyttären puolisokseen.

6. Linnassa järjestettiin kohta komeat häät, joissa oli ruokaa ja juomaa pitkät pöydät notkollaan. Soittokunta soitteli ja kaikilla oli hauskaa. Ne juhlat taitavat jatkua vieläkin. Sen pituinen se.

LAHDEN RAUTATEOLLISUUS OY.

LAHTI PUHELIN nimihuuto: »Rautateollisuus».

Konepaja, Valimo, Takomo, Niklaamo, Vaakatehdas ja ▶ Autokorjaamo

Varmimpia sijoituksia yksityiselle on

SÄÄSTÖPANKKITALLETUS

Maamme säästöpankkien tallettajat eivät ole koskaan menettäneet penniäkään niistä suunnattomista määristä, joita he yli sadan vuoden aikana ovat säästöpankkien haltuun uskoneet ● Säästöpankki maksaa myös korkeimman sallitun koron.

LAHDEN SÄÄSTÖPANKKI

Rautatienkatu 20 (oma talo) — Avoinna arkipäivisin 10—15.

KUOSIKASTA, KESTÄVÄÄ, KÄYTÄNNÖLLISTÄ

—se merkitsee: RITARIPUKIMIA! Niillä tuhannet miehet vuosittain ratkaisevat pukukysymyksensä. Niistä Tekin varmasti löydätte puvun ja ulsterin, joka on kuin Teidän mittojenne mukaan tehty ja muutenkin makuunne — myös hinnaltaan. Niitä myyvät useimmat hyvät pukuliikkeet kautta maan.

Miehet, jotka tuntevat **RITARIPUKIMET** *käyttävät niitä*

TAMPEREEN PUKUTEHDAS O.Y.

TAMPERE—HELSINKI—TURKU—VAASA—OULU—JYVÄSKYLÄ—KOTKA

Onnenne lukko on

KALEVAN
vakuutuskirja

Oman ja omaistenne **tulevaisuuden** takia Teidän kannattaa nyt harkiten tarkastaa perheenne henkivakuutusten määrää. Ellei se ole kaikkien ja ennen muuta **itsenne** kohdalta riittävä, tai jos jollakin heistä ei vielä ole henkivakuutusta, niin nyt on aika kääntyä Kalevan puoleen.

Maan vanhin henkivakuutusyhtiö.

KESKINÄINEN VAKUUTUSYHTIÖ
KALEVA

Isänmaalliset kansalaiset HUOMIO!

Yli 20 vuotta olen kokeillut, valmistaakseni hyvän puukon. Onnistuinkin siinä lopulta niin hyvin, että puukkojani nykyisin käyttävät turistit, urheilijat, erämiehet, poromiehet, käsityöläiset, partiolaiset ja kaikki kansalaiset kautta koko Suomen niemen.

Kysykää merkilläni varustettuja puukkoja kauppiailtanne!

Mieleisin joululahja perheen emännälle on varmasti Marttiinin „kahvimylly"

J. MARTTIINI
PUUKKOTEHDAS

Tavaramerkki — Rovaniemi

E. ERIKSSON

Omist. ÅVALL

Kauppahalli N:o 33, 43 ja 45. Puh. 26 479 ja 73 068

Vanhin Kalakauppa perustettu 1880.

SUOSITELLAAN!

PARTURILIIKKEEMME
Mikonkatu 3. Puh. 29 355 ja Kaisaniemenkatu 5. Puh. 29 329
Sekä
KAMPAAMOMME
Mikonkatu 3:ssa
ovat suositut ajanmukaisten ja siistien huoneistojensa sekä tunnollisen, hyvän ja ehdottomasti hygienisen työnsä ansiosta.

Ravintola Karhu, Turku

Ajan aallot vinhaan vyöryy,
taakse koht' on jäänyt
iloinensa, murheinensa
ajast'aika tää nyt.
Uudet tuulet puhaltamaan
tänne toivokaamme,
muuten suureen turman suohon
sortuu Suomenmaamme.

Ii-Koo-Ällä yksin täällä
pitämäss' on jöötä.
Sille kaikki kunnon kansa
huutaa eläköötä.
Vapautta synnyinmaan se
valvoo reippain mielin,
sinimustin tunnuksin ja
selvin suomenkielin.

Täys' on syy siis vuoden päätteeks'
sitä tässä muistaa
sekä liikkeen johtomiesten
reimaa kättä puistaa —
samoinkuin nyt, lukijani,
tässä tietämättäs'
puristan mä myöskin Sinun
uskollista kättäs'.

*

Maasta härkäin, matadoorein,
tarragoonien ja donnain
tänne tiedot tihutöistä
saatiin kommunistein, konnain.

Kuitenkaan ei kyiden kylvöön
kansa ollut kyllin kystä,
punavaatteen pullistelu
tieskin härän härnäystä.

Siellä nyt kuin meillä kerran
kaksikymment' vuotta sitten
viedään voittoon viirit uskon,
oikeuden puoltajitten.

*

REPOLA WOOD Ltd Oy.

PENTTILÄN SAHA

Joensuu

● PUUTAVARALIIKE

Vuosituotanto

20,000 stds.

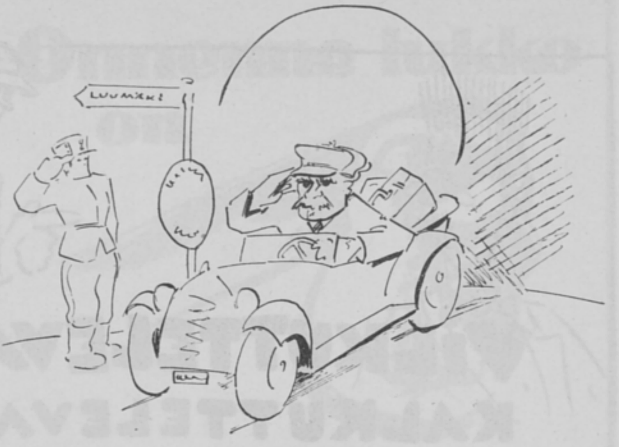

Täällä käytiin vuoden alkuun
presidentinvaalihin.
Tanner kuin myös Ukko-Pekka
aluks' saivat saalihin.

Vähät piittas' valitsijat
tunnuksistaan suorista,
— Ukko-Pekka auton rattiin
joutui laivan ruorista.

Toki sentään Ståhlbergissa
pettyi vastustajamme,
— Kalliolle, kukkulalle
rakennettiin majamme.

Koloratuurisopraano

EEVA VIRTANEN

lausuu

EEVA liljamaitovoiteesta:

»Eeva Liljamaitovoide on Suomen paras päivävoide, ulkolaiset voiteet eivät pysty kilpailemaan tämän ihanan päivävoiteen kanssa, vaikkapa ovat monta kertaa kalliimpia.

Eeva Virtanen.»

Nyt täysi sarja EEVA-voiteita:

1) EEVA-liljamaito-yövoide, 5 mk.
2) EEVA-liljamaito-päivävoide, 5 mk.
3) EEVA-sitruuna-liljamaitovoide, 4 mk.

Vastaavat ulkolaiset jopa 4 kertaa kalliimpia!

EEVA-TEHDAS O.Y. Helsinki

KAUPPATORIN KEMIKALIO ja
KALLAN KEMIKALIO

alansa suurimmat erikoisliikkeet
KUOPIOSSA

Ei joulu ole oikein joulunlainen
jos joululeipää leiponut ei Oululainen

LEIPOMO Oululainen

LAHTI • KOTKA • RIIHIMÄKI

Myös kai uutta hallitust' on
syynättävä hiukkasen.
Saimme Ryömän, Salovaaran,
Tannerin ja Niukkasen.

Poliittiset ansiothan
suuret, nääs, on jokaisen, —
kuka kynti kyisen pellon,
perkas' pehkon okaisen.

Monta miestä miehuullista
kantaa täällä pinta maan.
Eespäin eestä puolueen! ja
Kaikki kansanrintamaan! —

Uljaita on urhoja, ei
mitään unikekoja.
Kansainliitot, kahvitullit
vaatii miesten tekoja.

Sundströmmikin nyt on ollut
Espanjassa opissa, —
Valan Erkki harjoitteli
vesileipäkopissa.

Mutta yliopistossa
ruotsinkieli rehoittaa.
Kansa koettaa adresseilla
korjaukseen kehoittaa.

*

"Kenraalimme Valkoinen" jo
yllättävään ylti ikään.
Kunnioitus, kiitos hälle
liian suur' ei vain oo mikään.

Kerran toki meilläkin on
ollut mies, mi tinkimättä
osannut ja tohtinut on
käyttää päätä, käyttää kättä.

PELU-*silppukone*

puimakoneen yhteyteen asetettuna silppuaa oljet puidessanne. Tuhannet PELU-silppukoneitten omistajat ovat tyytyväisinä todenneet, että silppu on mitä parhainta kuiviketta. Se mahtuu pieneen tilaan ja sitä on helppo käsitellä.

PELU-silppukoneita myyvät maamme suurimmat koneliikkeet.

OY. TÄHKÄ AB. KASKINEN

HUGO HELANDER
TURKU — Perustettu 1914

- Kangas- ja lyhyttavarain **tukku- ja vähittäisliike**
- **Tunnetusti yllättävän halvat hinnat!**

PILSNER-OLUT TÄHTI

TÄHTI OLUT

on kaikkien oluenystävien mielijuoma

Valmistaa: **OY. PYYNIKKI**

Kaikki **Soittimenne ja Soitintarvikkeenne** saatte edullisimmin

Oy. R. E. Westerlund'in
Soitinkaupasta
Helsinki, P. Esplanaadink. 37
Puh. 31 681.

Jo Kalevalan

aikuiset Suomen urhot nauttivat juhlia viettäessään hyvää suomalaista olutta. Lehden lukijat! Pyytäessänne vaasalaista

PUKKI OLUTTA

tiedätte saaneenne olutta, joka täysin vastaa vaatimuksianne.

Myy: Oy. Alkoholiliike Ab.

Panimo Oy. BOCK, Vaasa

Perustettu v. 1890

● Hedelmiä

Päivän hinnoilla

Rautatieläisten Kauppa Oy.

Tampere, Hämeenkatu 6.

Sivuliikkeet: JYVÄSKYLÄSSÄ, SEINÄJOELLA ja HAAPAMÄELLÄ

"Älkää minua kehuko

— katsokaahan tänne...

Siinä se hyvän ruuan taikoja on — SIRO-liesi. Konstikos on saada päivällinen onnistumaan, kun kaikki kiehuu oikealla ajallaan, liesi kuumenee tasaisesti — niin ja vähällä puunkulutuksella sitäpaitsi ..."

SIRO-liesi

— HYVIN JÄRJESTETYN TALOUDEN ENSIMMÄINEN EHTO!

HÖGFORSIN TEHDAS OY., Karkkila

Rajan lentovierailuista
annettiin myös jälleen nootti,
mutta turhaan Suomen kansa
ryssän vastausta ootti.

Selitys lie "loogillisin":
Koska koneita ei näy nyt,
niitä Suomen puolla liioin
aikaisemmin ei oo käynyt! —

Nyt meilläpä hallitus hellän sai
taas lemmikin Tee-Uu-Ellästä,
mi pian punakaarteja hautoo kai,
jos muuten ei reuhaa ja rellästä.

Myös tyytyväisinä käsiään
saa taas pasifistitkin hieroa
ja nuorukaisia käsketään
vain velvollisuuttansa vieroa.

En ymmärrä miksi nyt tuntuukaan
kuin ilmassa ois jotain kieroa,
kun näin avustuksilla palkitaan
maan juuria jäytävää lieroa.

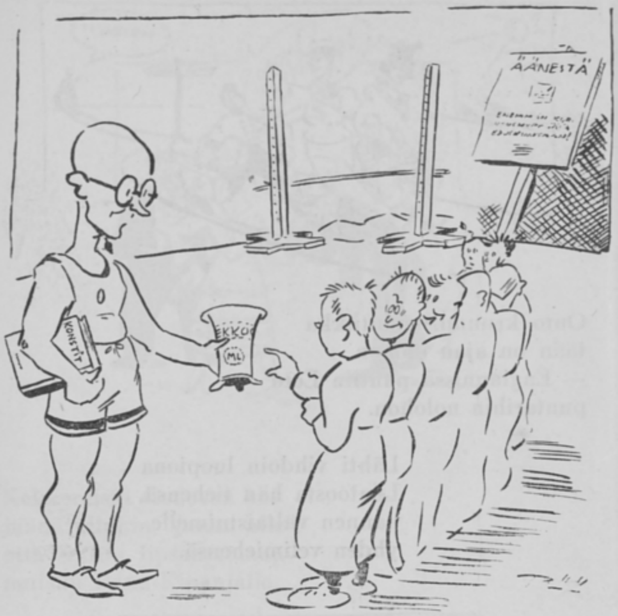

Niitti m-m-ammunnoissa
Eestin veljet mainehen.
Sotamarskin kultapallo
vietiin maille alppien.

Toki täällä omat miehet
hyvin myöskin ampuivat.
Lisäks' vielä päihitettiin
"Bullin Jussin" juoksijat.

Urheilumme murheenkryyni
jalkapallo kai nyt lie,
joskin nolla vaivoin särkyi,
toiset aina voiton vie.

Vähät Ruotsin "Kälarnesta",
taattu maan on maine kai,
maalaisliiton vaalipiirit
Kekkosen kun törpöt sai!

Geneven kun puhkes kukkaan
sanan miekan käyttely,
Pariisissa pantiin pystyyn
suuri messunäyttely.

Lohjan
Maidonmyyntiosuuskunta r.l.
LOHJA

Kahvila Kainuun Karhua
KAJAANI - KIRKKOKATU 22
SUOSITELLAAN!

KUOHU-OLUT
on aina hyvää

Mallaskosken Tehtaat
Seinäjoki — Puh. 68-430

Uudessa seikkailukirjastossamme
ovat vast'ikään ilmestyneet 4 ensimäistä kirjaa:

N:o 1. *Kerfve:*
Keltaisen virran merirosvot.

N:o 2. *Meyn:*
Atlantiksen aarreaitta.

N:o 3. *Kulomaa:*
Valkoinen valtijatar.

N:o 4. *Bolinder:*
Vihreän virran salaisuus.

Saatavana kirjakaupoista ja suoraan kustantajalta.

SATAKUNNAN KIRJATEOLLISUUS OY.
PORI

TAMMISAAREN

Portteri ja Olut

on tunnettua jo v:sta 1858

JUHLATUNTUA
JUHLAPÖYTÄÄN

Uushopeinen, hieno pöytäastiasto kohottaa tunnelmaa ja tekee arvokkaan vaikutuksen sekä kestää jokapäiväisessäkin käytössä vuosikymmeniä uudennäköisenä. Kysykää meidän ensiluokkaisiksi tunnustettuja tuotteitamme.

HOPEAOSAKEYHTIÖ
HELSINKI

Tilatkaa hinnastoja!

PELTOKALU OY.
Jokelassa

Valmistaa:

maanviljelyskoneita, työkaluja, ym., ym.

Puhtaasti kansallinen tehdas.

Outo kruunuromantiikka
tään on ajan olohon,
— Englannissa pantiin Eetu
puntarihin nolohon.

Lähti vihdoin luopiona
Lontoosta hän tiehensä,
pannen valtaistuimelle
yhden velimiehensä.

Naapurissa lapsiansa
syö taas vallankumous,
— liekö vihdoin haihtumassa
kommunismin lumous!

Valtaa ei nyt ole enää
edes 1000-sevskillä.
Hänt' ei löydy Moskovasta,
hänt' ei nähdä Nevskijllä.

Holsti lähti visiiteille,
kulki Moskovat ja Virot.
Ystäviä kaikkialla,
kumarrukset varsin sirot.

Kekkereissä Geneven voi
jäädä niinkin "junan alle",
että sattuu lipsahtamaan
muisku Puna-Espanjalle.

Pohjoismaiden politiikka
saatiin uuteen uomaan. Kas, se
tanssii nyt sen pillin mukaan,
minkä määräs' Annemasse.

Japsi-poika vain ei taivu
Kansainliiton etikettiin.
Näpit siellä taaskin syyhyi
kiinni kiinalaisen lettiin.

Armoa ei anna toinen,
toinen armoa ei ota.
Voisi melkein luulla, että
siellä raivoo ilmisota!

Ryssä Ranskan poliiseille
pahan laittoi pillerin
ryöstättäissään gangstereillaan
Pariisissa Millerin.

ÄLKÄÄ UNOHTAKO

että ainoa
YSKÄNPASTILLI,
joka todellakin auttaa on

Leijona Tervapastilli

OY. MERIJAL, OULU

TULEVAISUUS?

Tulevaisuuteen kohdistuvat kysymykset ahdistavat mieltä. Huoli huomisesta painaa tämän päivän työtä. Sen pulman paras ratkaisu on henkivakuutus.

KESKINÄINEN HENKIVAKUUTUSYHTIÖ
SALAMA Puhtaasti suomalainen suuryhtiö

Riihimäen Olut

— laatujuoma!

NYKYAIKAISEN
PASTILLI-
VALMISTUKSEN
HUIPPU-
SAAVUTUS

Raikas ja virkistävä laatupastilli, jossa ovat yhtyneet verraton maku ja tehokas suoja yskää ja vilustumista vastaan.

Tunturipastillista pitävät kaikki — se on kaikkien pastilli!

FAZER

Suurten miesten rautanyrkit
Berliinissä yhtyivät,
Lontoon loordit hätkähtäin taas
neuvonpitoon ryhtyivät.

Ei nyt auta mittaaminen
puolueitten punnuksin, —
joka puolla nousee kansat
kansallisin tunnuksin.

Fascistisen viirin alle
kansat marssii rivittäin.
Lontoon rahvas kunnostautui
kansalaistaan kivittäin.

Suurten valtain nenän eessä
päästiin mekin "framille",
Suomi — nääs — kun sotavelkaa
maksoi Uncle Samille.

Sodan urhot hyötyneet vain
pussista ei paksusta,
mitään *velan kotimaisen*
kun ei tullut maksusta.

Yhä täällä rästiss' on vain
velka sotasankarin.
Vapauteen auttajill' on
hätä, puute ankarin...

Syksyn tullen julkas' Tanner
"hyvän ajan budjetin".
Paljonkohan parannusta
tuokin tehnee oloihin!

Sormet syyhyy käydä kiinni
nyt myös sotalaitokseen,
jäädä kun ei mikään saisi
puolueista erilleen.

Loimaan Oluttehdas Oy.
Loimaa

KESKINÄINEN VAKUUTUSYHTIÖ
SAMPO
Turku — Asiamiehiä kautta maan — Rahastot Smk. 90 milj.
Tapaturma-, palo-, metsä-, vastuu-, auto-, autokuljetus-, murtovarkaus-, lasi- y.m. vakuutuksia.

H. W. MARJAMAAN
Suorituskykyinen graafillinen laitos
KIRJAPAINO
Oulu — Kirkkokatu 33 — Puh. 193

Säästäminen luo
varmuutta toimeentuloon työttömyyden tai sairauden sattuessa sekä vanhuuden varalle.
Tallettakaa liikenevät varanne, pienimmätkin
Kotkan Suomalaiseen Säästöpankkiin
Avoinna klo 9,30—15.

VALIOTIKUT

ovat
VALIO-TAVARAA

Pirkkalan Osuuskauppa r.l.

NOKIA — PUHELIN 13

SUOSITELLAAN PAIKKAKUNTALAISILLE

Kuortaneen Säästöpankki

KUORTANE

Avoinna 10—14 joka arkipäivä

KAIKKI IHAILEVAT

sitä

Viivoiltaan ja muodoltaan kaunis valaisin saa aina ihailua osakseen. Kodin piirissä täydentää se huoneen kokonaisuutta ja lisää sen tyylivaikutelmaa.

Tyylipuhtaat valaisimet tunnette kultaisesta PSO merkistä. Nämä kalusteet viimeisine uutuuksineen muodostavat mitä värikkäimmän ja monipuolisen valikoiman.

● Maaseudulla saatte PSO valaisimia paikkakuntanne sähköliikkeestä tai heidän välityksellään meiltä.

PSO POHJOISMAINEN SÄHKÖ OY.
HELSINKI. Vuorik. 14.
VIIPURI. Torkkeli 8.

Ministerit retken teki
jokilaaksoon Tornion.
Vieraat nautti kahvit tuolla,
täällä joi he kolpakon.

Tasapuolisuusko ollut
tarkoitus lie reissun sen,
— sveesit täällä ainakin nyt
parkuu äänet väristen,

ettei toki kysymykseen
tulla sais nyt rinnastus,
— säännöissähän täytyy aina
olla myöskin poikkeus! —

Koht' on saatu joka pirttiin
jälleen joulukuusi,
— vaihtumass' on vanha vuosi,
ovell' oottaa uusi.

Sikspä vaihteeks' sietääkin nyt
panna pamput naulaan,
rauhan merkiks' susi pistää
käden lampaan kaulaan.

Hauskaa Joulua

ja

Onnellista Uutta Vuotta!

IKL:n KOKOONTUMISPAIKKOJA

Pohjan Karhu, Oulu.

Kainuun Karhu, Kajaani.

Karjalan Karhu, Sortavala.

Lakeuden Karhu, Seinäjoki.

Valokuvaustarvikkeiden edullisin ostopaikka

ja amatööritöitten valmistamo on

SUOMEN VALOKUVAAJAIN OY.

Helsinki, Turku, Tampere, Vaasa, Oulu, Kuopio ja Viipuri

A. KOLLANUS

Kalja- ja kivennäisvesitehdas

Puhelin 71 524

● Käyttäkää hyviksi tunnettuja tuotteitamme

IISALMEN SAHAT OY.

PELTOSALMEN JA LUUNIEMEN SAHAT
PUUNJALOSTUSTEHDAS - MYLLY

Myy sahattua ja höylättyä sekä uuni- että ulkokuivattua

sahatavaraa, ovia, ikkunoita

y.m. puunjalostustehtaan tuotteita.

Vastaanottaa VILJANJAUHATUSTA
Ostaa METSIÄ

Puhelimet: Pääkonttori nimihuuto Sahat
Metsäkonttori 127

POHJAN KARHUN RAVINTOLA

OULU - ASEMAKATU 31

Äänilevykonsertti

joka päivä klo 13—14,30 ja 19,30—21

MAUKAS KAHVI! HYVÄ RUOKA!

Ulkotilaukset nopeasti puh. 20 42. Suositellaan!

Kysykää kaupastanne!

Koko maa juo tätä kahvia
ja on tyytyväinen.

IKL:n KAUPPA O.Y.

HELSINKI, PUHELIN 26404
SÄHKÖOS.: IKLOY, HELSINKI

KUPITTAAN SAVI OY.

TURKU

RISTISANATEHTÄVÄ

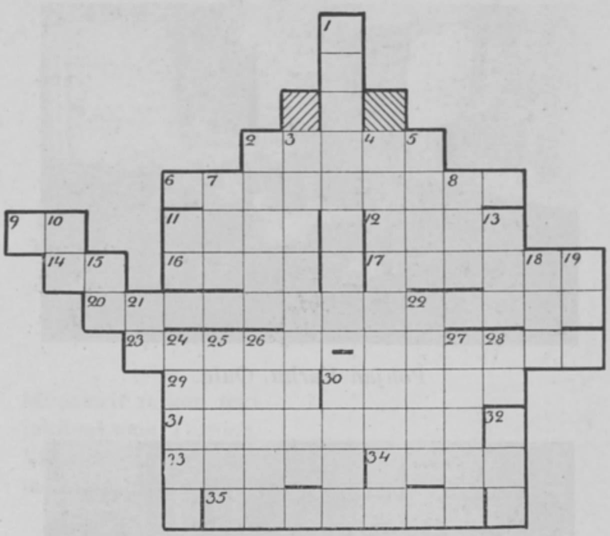

VAAKASUORAAN:

2. Sinne mahtuu paljon.
6. Vuosisadan typerin sanomalehtimies.
9. Kallis laitos, joka ei saa mitään aikaan.
11. Tunnettu maanviljelijä.
12. Soittoyhtye.
14. Edestakaisin luettuna tytön nimi tai käsky.
16. Ihminen.
17. Juutalaisen nenä.
20. Aikakautemme häpeä.
23. Ratkaisivat Kivimäen hallituksen kohtalon.
29. Italialainen oopperasäveltäjä.
30. Tarpeelliset sekä rauhan että sodan aikana.
31. Paikka, missä päätökset tehdään.
33. Sähkölamppumerkki.
34. Puhe IKL:n diktatuuripyrkimyksistä.
35. Henkilö, jollaisia järjestölehti "IKL" tarvitsee paljon.

PYSTYSUORAAN:

1. Tunnettu kahvin juoja.
2. Liikenne- ja sotilastermi.
3. Vapaamuurarijärjestö on sellainen.
4. Kulkee maita ja mantereita.
5. Liikennettä ulkomaille välittävä yhtiö.
7. Liitä loppuun pienen metalliesineen nimi, niin saat kovakumia.
8. Espanjassa yleinen naisen nimi.
10. Sävel, joka voi muuttua lallatukseksi.
11. Ihasteleva huudahdus.
13. Käteen sattuessa tekee kipeätä.
15. Niin kutsuttu.
18. Ranskaksi sellainen, joita herra Holstilla on paljon.
19. Reippaitten miesten muodostaman joukon nimilyhennys.
21. Virkamies, jolla on suuri vastuu, mutta pieni palkka.
22. Tyhmä, mutta hyödyllinen.
24. Aga Khanin pidot olivat sellaiset.
25. Niitä käytettiin ahkerasti mainituissa pidoissa.
26. Joka kesä Kuortaneella.
27. Paikka, johon saavuttaessa outo saa arvella.
28. Toisen tointa hoiteleva.
30. Laatusana, joka sopii kaikkiin "kansanrintaman" tekoihin.
32. Herra Kekkosen suosima yhdistys, joka pitäisi lakkauttaa.

RATKAISU, jonka mukaan on liitettävä sivun alalaidassa oleva kilpailulippu, on lähetettävä tammikuun 5 päivään menenssä IKL:n Keskustoimistoon Helsinki, Mikonkatu 15 A.

PALKINNOT: Kaikkien oikeitten ratkaisujen lähettäjien kesken arvotaan neljätoista palkintoa. Ensimmäinen palkinto — 3 kg. parhainta IKL-kahvia. Toinen palkinto — 2 kg. samaa kahvia. Kolmas palkinto — 1 kg. samaa kahvia. Neljäs palkinto — ½ kg. samaa kahvia. Kymmenen palkintoa — kukin neljänneskilo samoin parasta IKL-kahvia. — Tehtävän ratkaisu ja voittajien nimet julkaistaan järjestölehti "IKL:n" tammikuun numerossa.

IKL:N JOULU. 1937.

RISTISANATEHTÄVÄ.

Ratkaisun lähettäjä ....

Täydellinen postiosoite ....

Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Kirjapainon OY:n Syväpainossa 1937

alhoa OLUT

joka laatunsa ansiosta
on saanut lempinimen

**KOKO
SUOMEN
OLUT**

Niinpä Lahden Erikois-
Olut onkin oikea **joulupöydän juhlaolut**

MYY OY ALKOHOLILIIKE AB
LAHDEN
ERIKOIS
Olut
III
OY MALLASJUOMA · LAHTI

VALMISTAJA:

OY. MALLASJUOMA LAHTI

MYY: OY. ALKOHOLILIIKE AB.

Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Kirjapainon OY:n Syväpainossa 1937